

Vuoksen Verkko

Antrean ja Vuoksenrannan pitäjälehti

• 2016

Antrea-Seuran jäsenmaksu alenee

Antrea-Seuran taloudellinen tilanne on vuoden aikana kohentunut siksi paljon, että seura voi tehdä harvinaisen liikkeen eli alentaa jäsenmaksua. Ei paljon, mutta hiukan. Ensi vuonna 2017 seuran jäsenmaksu on 30 euroa + 10 euron lehtimaksu. Tuo 30 euroa jakautuu niin, että puolet siitä menee Karjalan Liitolle. Toinen puoli 15 euroa jää seuralle. Mikäli maksatte Karjalan Liiton jäsenmaksun jonkun muun karjalaisseuran kautta, voitte sillä kaventaa maksettavaa jäsenmaksua. Siitä on kuitenkin ilmoitettava maksun yhteydessä, minkä muun seuran kautta jäsenmaksu liittoon maksetaan.

Lehtimaksusta aiottiin tehdä vapaaehtoinen, mutta seuran vuosikokouksessa syntyi päätös, että tämän Vuoksen Verkko -lehden saa vain siitä maksanut. Lehden tekeminen ja jakaminen on kallista, joten olkaa hyvä ja maksakaa tästä ilosta.

Nuorille tukea talkoisiin

Antrea-Seuran vuosikokouksessa tehtiin esitys, että seura tukisi ensi kevään talkoomatkalaisia, jotka ovat alle 30-vuotiaita. Lisäksi kaikki matkalaiset saavat tukea Vuoksen Säätiolta, joka nyt kuluvana vuonna oli 80 euroa hengeltä. Toki, maksettavaa jää sittenkin, mutta tarkoitus on nimenomaan nuorten kohdalla helpottaa osallistumista. Lisätietoa saa muun muassa seuran rahastonhoitajalta Satu Stirkkiseltä, joka myös kokoaa talkoojoukkoa. Etenkin nuoria on toiminnassa alkanut kiinnostaa virinnyt urheilutoiminta, kolmen seuran ottelut, soutuapahtumat ja muut vastaavat aktiviteetit. Ja kyllä sitä reissataan esivanhempien kotikonnuilla. Se on kerrassaan hienoa.

TUE VUOKSEN VERKKO -LEHDEN ILMESTYmistÄ!

Ilmoitushinnat:

Koko sivu 350 euroa	Ilmoitukseen ei tule alv:ia,
1/2 sivua 230 euroa	joten ne eivät ole alv-
1/4 sivu 120 euroa	vähennyskelpoisia.
Pienemmät 70 euroa	

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme.

Tule mukaan Facebookiin!

Molemmilla pitäjäsuroilla on omat facebook-ryhmät: vuoksenranta-seura ry ja Antrea. Vuoksenrannan ryhmä on perustettu viime vuonna ja jäseniä siinä on vasta 93. Antrea-ryhmä on vanhempi ja kerännyt mukaan hienosti jo 639 jäsentä.

Molempiin ryhmiin kaivataan mukaan aktiivisia seurustelijoita, juttujen ja kuvien tallentajia tai muuten vain mukana olevia seurailijoita. Tule mukaan ja kerro kaverillekin! Muista myös www.antrea.fi ja www.vuoksenranta.fi.

Kannen kuva Antreasta heinäkuussa 2016. RH

Vuoksen Verkko

**Antrea-Seuran jäsenlehti
n:o 49/2016**

**Vuoksenranta-seuran
jäsenlehti n:o 34/2016
ISSN 2343-2128**

Kirjoituksia ja kuvia otetaan kernaasti vastaan lukijoilta.

Ensi syksyn lehteen materiaali 15.10.2017 mennessä.

Päätöimittäjä Raakel Henttonen, puh. (03)688 1898, 0400-847023; raakel.henttonen(at)pp.inet.fi, os. Hyvikkäläntie 540, 14240 Janakkala

Toimituskunnat:

Antrea: Antrea-Seuran hallitus

Vuoksenranta:

Vuoksenranta-seuran hallitus

Taitto TMI RH-Teksti, Raakel Henttonen

Painopaikka: Grano, Vantaa. 2016.

Antrea-Seuran toimintaa 2017

- Helmikuussa** Talvi-iltamat lauantaina
11.2. klo 15, Catering Rukola, os. La-
sitehtaantie 39, Riihimäki
- Huhtikuussa** Antrealaisten kirkkopyhä 23.4.
Helsingin Vanhassa kirkossa, Lönn-
rotinkatu 6. Jumalanpalvelus
klo 10.00, saarnaa Irma Kalke.
Kirkkokahvit Bulevardin seurakun-
tasalissa, Bulevardi 16 B. Järj. Pertti
Ruponen.
- Toukokuussa** Talkoomatka Antreaan ja
Vuoksenrantaan 5.-7.5.
Ilmoittautumiset viimeistään 28.2.
Katso tarkemmat tiedot lehden
sivuilta 48-49.
- Kesäkuussa** Karjalan Liiton Kesäjuhlat
Jyväskylässä, Suomi 100. 16.-18.6.
Lippujen, kylttien kantajia tarvitaan.
- Heinäkuussa** Antrea-juhlat 16.7.
Hausjärvellä Hikiän koululla

Mommilanjärven soutelu 15.7.
- Lokakuussa** Antrea-Seuran vuosikokous 9.9. alk.
klo 11.00 Karjala-talolla Helsingissä.
- Marras-joulukuussa** ilmestyy pitäjäseurojen lehti.

Vuoksenranta-seuran toimintaa 2017

- Toukokuussa** Talkoomatka Vuoksenrantaan ja
Antreaan 5.-7.5.
- Kesäkuussa** Karjalaiset Kesäjuhlat Suomi 100.
Jyväskylässä 16.-18.6.
- Heinäkuussa** Sysmän IV Suvisoutu 1.7.
Sysmän Kirjakyläpäivät
Pitäjäjuhla 8.7. tai 22.7.
Mommilanjärven soutelu 15.7.
- Lokakuussa** Perinnepäivä ja vuosikokous 1.10.
- Muita aktiviteetteja**
3-ottelu Antrea-Kirvu-Vuoksenranta
Kyykkäottelu
Vuoksenlaakson metodisti-
seurakunnan historian julkaisu.

SISÄLTÖÄ

ANTREA-JUHLAT s. 5-7

*VUOKSENRRANNAN
PERINNEPÄIVÄ s. 8-9*

*VUOKSENRANTA-SEURA
KAURAKEDOSSA s. 10-11*

SUKUSEURAT s. 13-19

*VAALEANPUNAINEN LUMME
s. 21-22*

HENKILÖKUVIA s. 28-30

*TALVI-ILTAMAT JA ANTREAN
PAKOLINNAT s. 32-33*

*VUOKSEN SÄÄTIÖN
APURAHAT s. 34-35*

*TALKOOT KARJALASSA
s. 42-49*

*SOUTUA, KYKKÄÄ JA MUU-
TA URHEILUA s. 51-53*

Tietoa on siirrettävä eteenpäin!

Osuipa käsiini vanha, vähän kärsinyt ja sivuiltaan kellastunut sanomalehti. Se löytyi kauan selaamatta olleen "Siirtokarjalaisen tie" -opuksen välistä. Selailin kirjaa selvittääkseni tuttava-professorille Sysmään muuttaneita siirtokarjalaisperheitä hänen mittavaa tutkimustyötään varten. Se onkin kokonaan toinen juttu, johon

ehkä palaan, kunhan hän saa kirjansa valmiiksi. Mutta se sanomalehti siis oli Sisä-Suomi -lehti Torstaina Heinäkuun 2 p:nä, N:o 146 vuodelta 1925: "Kansainväliset trustit kansallisen teollisuuden kilpailijoina, Suomen kuudennet messut avattiin eilen messukentällä Johanneksen kirkon vierellä Helsingissä, Englantilais-venäläiset suhteet lähestyvät semmoista kärjistymisen astetta, joka voi päättyä diplomaattisten välien katkeamiseen, Koteja kodittomille lapsille yhdistyksen kesäkokous, Rajaseuduille ei saada nimismiehiä, Genevessä kansainvälinen neuvottelukokous, jossa ajotaan tehdä sopimus niistä aaltopituuksista, joita eri maiden radioasemat saavat vastedes käyttäälleisradioliikenteessä ....."

Melkein kuin olisi lukenut nykypäivän lehtiä, samat asiat vellovat näköjään vuosisadasta toiseen. Eihän noista uutisotsikoista ollut kuin vasta 91 vuotta ja Venäjän kanssa pukkasi silloinkin kriisiä. Emme me ihmiset kai mitään opi, mutta toivottavasti sen, että naapureiden kanssa pitää sentään yrittää tulla toimeen. Ja että sotaa ei kukaan toivo. Ja että tietoliikenne kehitty huimaa vauhtia. Ja että kodittomia lapsia tai maahanmuuttajia on aina. Pitää vain etsiä parhaat mahdolliset konstit sopeutua jatkuvaan muutokseen. Vanhaan ei voi jäädä makaamaan ja muutoksessa pitää olla mukana, jos mieli päästä eteenpäin. Mielenkiintoista on myös, miten vahvaa on historian lehtien havina ja esivanhempiemme tunnemiestojen leijailu ajassa ja paikassa. Kolmas sukupolvi, sisareni aikuisuuden kynnyksellä olevat pojat, kävivät viime keväänä mummon ja papan kanssa ensimmäistä kertaa Vuoksenrannan kirkossa ja isän kotona Vaht' tuvalla. Muutoin vilkkaat pojat kuuntelivat hiljaisina tarinoitamme. Siellä vahvistui itselleni ajatus siitä, että meillä kaikilla on tehtävänä siirtää historia elävänä eteenpäin sukupolvelta seuraavalle. Jotta asiat eivät unohdu. Jotta ei toistettaisi samoja virheitä. Jotta tietoisuus ja arvostus omista juurista siirtyisi edelleen heidän lapsilleen.

Päivi Virolainen
puheenjohtaja, Vuoksenranta-seura r.y.

Yhteistyö tuo voimaa yhdistyksille – ja onhan se niin mukavaakin

Lokakuun kolmantena lauantaina Vuoksenranta, Kirvu ja Antrea kisailivat jo perinteisessä leikkimielisessä kolmiotulussa. Tärkeintä ei ollut voitto (Antrea kun jäi toiseksi), vaan mukava yhdessäolo. Yhteisesti koettu syksyn ensimmäinen

koleus ja oivaltamisen ilo älytehtävässä. Ja yhdessä kannustettiin kunkin joukkueen rohkeinta kiipeämään ketterästi pertunmaalaiseen mäntyyn.

Itse koen tuon kisailun olevan yhdistystoimintaa parhaimmillaan: kannakselaiset naapuripitäjät pitävät yhteyttä keskenään. Kiitokset kuuluvat kirvulaisille ideasta ja kiertopalkinnon lahjoittamisesta. Synnyttivät perinteen kolmen seuran toimintaan.

Me karjalaisjuuriset etsimme yhteyttä toisiimme ja vaalimme karjalaisuuttamme lukuisten yhdistysten ja seurojen ja nyt myös sähköisten välineiden avulla. On pitäjähdistyksiä, sijoituspitäjien Karjala-seurat, sukuseuroja, kyläseuroja, nuorisoseuroja, metsästysseuroja, urheiluseuroja sekä internet eri kanavineen. On monia mahdollisuuksia osallistua. Tosin taitavat aktiiviset toimijat olla monesti aikailla samoja monessa eri yhdistyksessä.

Aktiivinen toiminta tarvitsee tekijänsä. Toivottavasti yhdistyksiä pyörittämään riittää voimia myös tulevaisuudessa. Näkisin, että tapahtumien järjestämisen kuormaa voitaisiin keventää ja tehostaa entistä tiiviimmällä yhteistoiminnalla ja kutsumalla entistä useammin naapureita ristiin eri tapahtumiin. Kesäjuhlien järjestäminen on meillä antrealaisilla tästä mainio esimerkki. Vuoksenranta-seuran kanssa yhteistyö on tiivistä ja antoisaa.

Pitäjäseurojen liitto on peräänkuuluttanut laajempaa tiedottamista kotiseutumatkoista. Jos ei bussia saada täyteen oman kylän tai pitäjän väestä, niin otetaan mukaan muita kiinnostuneita. Itse ainakin olen kiinnostunut tutustumaan luovutettuun alueeseen laajemmalti, vaikka en toki vielä Antreaakaan läheskään riittävästi tunne. Moni muu toisen tai kolmannen polven karjalainen saattaa mietiskellä samalla tavalla.

Karjalan Liiton ja pitäjäseurojen liiton pitäjäsittelisyssä esitellään tänä syksynä samoissa tilaisuuksissa sekä pitäjiä että sukuseuroja. Tämäkin on mainio esimerkki yhdistysten yhteistyöstä.

Reijo Martikainen
Antrea-Seuran puheenjohtaja

Tervakosken Seuratalon suuri sali täyttyi juhlakansasta. Moni oli mielissään siitä, että nyt ei pidetty väliaikaa, vaan haastelu tapahtui juhlan alussa ruokalautasen äärellä ja juhlan jälkeen lähtökohveja juodessa.

Hellä Neuvonen-Seppänen: ”Miten karjalaisuus vaikuttaa toisen polven karjalaisiin?”

Raakel Henttonen

Antreaisten pitäjäjuhlat kiertävät vuosittain antreaisten sijoituspitäjissä Kanta-Hämeessä ja välillä käydään juhlia pitämässä pääkaupungissa-kin, jossa on paljon antrealaisjuurista väkeä. Tällä kertaa juhlien järjestelyvuorossa oli Janakkala, jonka karjalaisseura uurasti juhlien onnistumiseksi. On selvää, että näihin pitäjäjuhliin tulevien syntyperäisten karjalaisten määrä vuosi vuodelta käy yhä harvalukuisempi. Tervakosken Seuratalolle heitä ja heidän jälkipolveaan kertyi sittenkin noin 200. Eikä antreaisten määrä ei suinkaan ole vähentynyt, vaan yhä enemmän on heitä, joilla on antrealaista perimää. – Eri asia on, miten tälle sodan jälkeen syntyneelle polvelle saadaan viesti perille. Niinpä juhlapuhujaksi olikin pyydetty KM Hellä Neuvonen-Seppänen kertomaan, miten karjalaisuus elää toisen polven evakkojen elämässä. Hän tekee parhaillaan aiheesta väitöskirjaa.

Sukupolvien ketju näkyi juhlassa

Juhlan alkajaisiksi tervehdyssanat lausunut Janakkalan Karjalaisten puheenjohtaja Jukka Pekka Hämäläinen on juuri näitä toisen polven karjalaisia, joka niin Nuijamaalla syntyneen äitinsä kuin antrealaisen anoppinsa kautta on imenyt itseensä heimohengen.

- On tärkeä tuntee myös puolison juuret, Jukka Pekka tähdensi. – Se on tärkeä näkökulma, olipa heimo mikä tahansa.

Janakkalan seurakunnan kirkkoherra Pekka Riikonen hiljensi juhlaväen alkuhartaudella, jonka päättyessä Suvivirren myötä Juho Hämäläinen ja Emmy Haapala lähtivät viemään kukkalaitetta Karjalaan jääneiden vainajien muistomerille Janakkalan kirkolle.

Menneiden sukupolvien elämää kuvasi myös Tuula Kuisma tarjotessaan juhlayleisölle Aleksis Kiven kirjoittamaa tarinaa ”Seitsemästä veljeksestä”. Siinä

palautui jälleen mieliin Kiven upea, kuvaileva teksti.

Lasten näkökulma edelleen tutkimatta

Juhlapuheen pitäjälle KM Hellä Neuvonen-Seppäselle karjalaisuus toisessa polvessa on omakohtaisesti vaikuttava tekijä. Äiti oli lähtöisin Raja-Karjalasta, Salmin Kirkkojoelta. Syksyllä 1944 Hellän vanhemmat kohtasivat ja niin syntyi karjalais-savolainen liitto, johon lapsia siunaantui viisi, Hellä neljäntenä. Näistä lähtökohdista hän on joutunut miettimään toisen polven karjalaisen elämään vaikuttaneita tekijöitä, etenkin kun toinen vanhempi oli toista heimoa.

- Sodan jälkeen syntyneet lapset ovat joutuneet todistamaan, miten karjalaisuus ja siirtokarjalaisuus eli heidän vanhemmissaan. Tätä asiaa ei kuitenkaan ole tutkittu lasten näkökulmasta ja kuitenkin lapsuudella on suuri merkitys siihen, millaiseksi elämä myöhemmin muodostuu.

Hellä kertoi uppoutuneensa niin karjalaisuuteen, että edesmenneen isän piti unessa tulla muistuttamaan savolaisista juurista sekä siitä, että karjalaisuutta on helpompi tutkia peilaten sitä toiseen heimoon. Identiteetti tulee selvemmin esille erojen kautta.

- Karjalaisetkin oppivat tiedostamaan karjalaisuutensa selkeämmin siirtopitäjissä paikallisia asukkaita kohdatessaan.

Hellä Neuvonen-Seppänen toteaa tutkimuksensa tavoitteena olevan auttaa siirtokarjalaisten lapsia tunnistamaan niitä vaikutuksia, joita karjalaisuudella ja siirtokarjalaisuudella on ollut heidän elämäänsä. Haastatteluja tehdessään hän on tuntenut ensimmäistä kertaa elämässään kuuluvansa tähän joukkoon.

Kliseiset luonnehdinnat karjalaisesta jälkikasvusta iloisena, sosiaalisen ja vieraanvaraisen toistuvat, mutta pitävätkö ne enää paikansa? Merkittävä havainto tutkimuksessa on, että perimän vuoksi jälkipolvi olisi tarkkailijoita, joka haluaa liikaakin miellyttää muita tullakseen tasavertaisina hyväksytyiksi. -- Toimittaja ainakin kokee, että ennemminkin he ovat osallistujia ja miellyttämisen tarve tullakseen hyväksytyksi on outo.

Karjalainen ruokakulttuuri perheissä tunnetaan, mutta sitä ei enää kovin hyvin noudateta. Piirakoiden tekokin tuntuu monesta työläältä.

Karjalaisuutta vahvistavat eniten karjalaiset sukulaiset. Myös kotiseutumatkat, laulut Karjalasta ja kirjallisuus sekä joillakin ortodoksisuus pitävät karjalaisuutta yllä. Joillekin siirtokarjalaisten lapsille karjalaisuus on luonnollinen henkinen perimä, etenkin kun molemmat vanhemmat ovat karjalaisia.

Etsijöiltä ehyt identiteetti kadoksissa

Hellä Neuvonen-Seppäsen tutkimusryhmästä monet olivat karjalaisuuden etsijöitä, joille aivan kuin jokin identiteetin palanen olisi ollut kadoksissa. Tutkija sanoo itse kuuluneensa näihin.

Tuula Kuisma on armoitettu lausuja ja tekstin esittäjä. Nyt hän toi juhlaan muistumat Aleksis Kiven Seitsemästä veljeksestä.

Eikä sitä ole juuri ajateltu, miten paljon vanhempien kullanhoidon Karjala-ikävä on vaikuttanut lapsiin. Lasten silmin katsottuna vanhempi ei koskaan täysin sopeutunut uusiin elinoloihin.

Siirtokarjalaisuuden vaikutus voi näkyä myös ammatinvalinnassa.

Karjalaisten raskaat kokemukset ovat osittain siirtyneet heidän lapsilleen. myös tämän sukupolven lapset voivat vielä saada osansa siitä, vaikka sitä ei tahdottaisiinkaan.

Apurahoja Vuoksen Säätöiltä

Juhlaan vaikuttavan musiikkiesityksen tarjosi Jaakko Hämäläinen laulaessaan suomalaisen kansanlaulun ”Hyvää, hyvää iltaa...” sekä Sibeliuksen Ristilukin. Tapio Mäenpää tarjosi nuorelle laulajalle varman tuen flyygelin takana.

Vuoksen Säätöjen hallintoneuvoston puheenjohtaja Harri Hatakka toi Karjalan Liiton hallituksen puheenjohtaja Marjo Matikainen-Kallströmin sekä Karjala-lehden päätoimittaja Markus Rissasen tervehdykset.

Hellä Neuvonen-Seppänen on tutkinut karjalaisuuden vaikutusta toisen polven karjalaisten elämään. Osa heistä on kokenut, että heidän identiteetistään puuttuu paloja.

Säätiön kuulumisista tiedottaessaan hän kertoi hautausmaiden hoidosta, Eräperinteen keruun tukemisesta edelleen sekä apurahojen jaosta. Opiskelija-apurahoja myönnettiin tänä vuonna 38:lle; nämä apurahat on vuosien jälkeen nostettu 250 euroon. Lisäksi myönnettiin pari julkaisutukea sekä kannustusstipendit neljälle tohtoriksi väitelleelle..

Janakkala ei olisi Janakkala ilman karjalaisia

Janakkalan kunnan tervehdyksen juhlaan toi kunnanvaltuuston puheenjohtaja Merja Taponen. Hän esitteli juhlayleisölle 150-vuotiaan Janakkalan viimeisimmät esihistorialliset löydöt, ”Miekkamiehen” miekat sekä Hangasten kallion nimeämisen viimeinkin linnavuoreksi.

- Kunta on ihmisten yhteisö. Siihen antrealaiset toivat todella merkittävän lisän sijoittuessaan sodan jälkeen Janakkalaan. Kunta ei olisi sitä, mikä se nyt on ilman siirtoväen työpanosta. Janakkalalaisen teollisuuden kehityksessä merkittävä edistysaskel oli Turengin sokeritehdas, joka rakennettiin Antrean sokeritehtaan työtä jatkamaan.

- Tänä päivänä kansainvälisyys on arkipäivää tässä muuten perihämäläisessä maisemassa. Samalla paikallisuuden ja kotiseudun merkitys korostuu. Antrealaiset sukujuurret omaavilla on kouriintuntuva oma-kotmainen kokemus oman kotiseudun

Jaakko Hämäläinen lauloi komeasti Tapio Mäenpään toimiessa säestäjänä. Jaakko toimi myös juhlien kuuluttajana ja Tapio on vuosi toisensa jälkeen hoitanut Antrea-juhlien laulujen säestyksen.

Tekniikan tohtori Mari Makkonen sai juhlassa vastaanottaa Vuoksen Säätiön kannustusstipendin. Mari oli väitellyt sähkön siirtoverkkoinvestoinneista Pohjoismaissa.

arvosta ja merkityksestä. Hyvän tulevaisuuden rakentajiksi tarvitaan meitä kaikkia, Taponen totesi tervehdyksessään.

Antrea-Seuran puheenjohtaja Reijo Martikainen toi juhlaan seuran tervehdyksen todeten juhlien ja muidenkin tapahtumien kierrättämisen eri pitäjissä olevan oiva merkki hyvästä yhteistyöstä paikallisten seuro-

jen kanssa.

Eeva Väisänen joukkoineen piti huolen siitä, että näissä pidoissa juhlaansa tuli ravittua. Yllätys oli lähtökahveilla jäätelö tuoreiden mansikoiden kera. -- Molempien tuottajat ovat vahvasti Janakkalassa.

Ensi vuonna Antrea-juhlat ovat Hausjärvellä ja juhlat vastaanottanut Veikko Sokka arveli niiden olevan valian 70-vuotisjuhlat!

Seuran jäsensihteeri Pirjo Tiippana ja puheenjohtaja Reijo Martikainen auttoivat vieraita löytämään kartoista kotikylänsä. Taisi olla kyse Syvälahdesta?

Käsityönäytökset kruunasivat Perinnepäivän

Eija Nurminen

Se käy kun osaa!

Hartolalaiset Anne ja Kati Kuisma näyttivät miten neulakinnas syntyy. Neulakinnashan oli ennen etenkin miesten kesken suosittu käsine, sillä se sujahti hyvin rukkasen sisälle ja käden sai helposti ulos. Lisäksi se oli paljon lämpimämpi kuin tavallinen lapanen.

Sunnuntaina 2.10. Sysmän vanhalla Yhteiskoululla järjestetty Vuoksenranta-seuran Perinnepäivä keräsi käsityöpisteiden ympärille kiinnostuneita vuoksenrantalaisia. Teemana oli kädentaidot.

Lähes 90-vuotias joutsalainen Annikki Talja toi vuosikymmeniä käyttämättömänä olleen rukkansa Sysmään ja villisti rukkii pyörikin.

- Pithä miu vähä harjotella, ko kutsu tul, mut taito o tallel, naurahtaa Talja.

Annikilla oli mukanaan tyttärensä Raija Hämääläisen lammastilan villoja, joista lankaa tuli nopeaan tahtiin. Hän on oman mummonsä oppien mukaan kehrännyt nuoresta saakka. Erittäin tärkeä työ oli langan kehrääminen sarkalointia varten.

- Mielelläihä mie voki takan oon, tää o olt miu lempitöitäi.

Irja Niilahti Hartolasta toi Perinnepäivään nytyinkirukin. Kansalaisopiston nypläyspiiriin hän meni sen vuoksi, kun halusi tehdä kansallispuksunsa esiliinaan pitsit itse. Niilahti kertoi myös nypläyksen historiasta Kannaksen alueella.

- Nytyinkirukki oli käytössä Kannaksen alueella ja vastasi tavallaan raumalaista nyplästyynyä. Nytylöiden tilalla Kannaksella oli papelot, Niilahti perustelee.

Hartolalaiset Anne ja Kati Kuisma näyttivät neulakintaan tekemistä ja myös se kiinnostti. Tekniikkaa Anne Kuisma kuvaa helpoksi, mutta katsojat olivat toista mieltä.

- Tota en tajuu ollenkaan, huudatti joku.

Monipuolisia käsitöitä näyttelyyn olivat koonneet Hannele Talja ja Hilikka Virolainen. Vanhimmat olivat peräti yli sadan vuoden takaa ja tuoreimmat muutaman viikon ikäisiä.

Ritva ja Aatami Lehtimäki Pertunmaalta toivat Perinnepäivään tuohitöitä ja myös tekivät niitä paikan päällä. Sysmääläinen Juha Kantonen esitteli hevosen kengitystä varten tarvittavaa välineistöä. Kantosella oli mukanaan oma hevonen, Lintan Likka, joka sai näyttöksessään takajalkoihinsa uudet kengät.

Vuoksen Säätio jakoi kannustusapurahat kahdelle tohtorille. Apurahan saivat Soile Ylivuori ja Jarmo

Naiset ihastelemassa yli 100-vuotiaita pöytäliinoja, jotka olivat vielä ajan haalistaminakin ihmeen kauniita.

Kuisma. Iris Saloranta lahjoitti Vuoksenranta-seuralle hylkeennahkaisen laukun sisältöineen. Laukussa oli muun muassa kulttuuriin liittyvää lähes 100 vuotta vanhaa materiaalia. Saloranta toivoi, että salkku päätyisi Itä-Hämeen museon Vuoksenrannan osastolle.

Henkilöstöpalvelut Pasi Jorosen tekemä maukas hernekeitto sai viereensä kuhakeiton, johon kalafileet oli lahjoittanut Yrjö Sokka. Jälkkäriksi oli pannukakkua ja hilloa sekä kahvia.

Irja Niilahti opetteli nytyinkirukin käytön. Työtä on seuraamassa Annikki Talja.

Kehrääminen oli keträämistä, josta syntyivät ketrokset. (toim.)

Iris luo mutta

Vuoksenrantalaissyntyinen, nykyinen sysmälinen taideterapeutti Iris Saloranta piti näyttelyn kesällä Sysmän kirjaston Kertun Kammariissa. Näyttely oli yhteinen Iriksen jo edesmenneen puolison Kauko Salorannan kanssa. Hidas Kasvu - oppia rakastamaan -niminen näyttely pohjautui pitkälle Iriksen omakohtaisiin kokemuksiin. Hän joutui lähtemään kolmen kuukauden ikäisenä kotoa Karjalasta ja on lisäksi sotaorpo. Saloranta sanoo,

että sota jättää lapsiin aina kipeät jäljet. Siksi hän halusi tukea näyttelynsä tuotolla Planin välityksellä sodista kärsiviä lapsia. Työt menivätkin melko hyvin kaupaksi, eikä Iriksen tarvinnut niitä kovin montaa viedä kotiin.

Saloranta lahjoitti kaksi työtänsä Sysmän kunnalle ja toivoi, että ne sijoitettaisiin koulutiloihin. Toinen töistä on installaatio Siipeensä saanut ja toinen Siipensä saanut. Yhdessä ne muodostavat vaikuttavan kollaasin. Tuota vanhaa villapaitaa Kauko Salorannan isä piti sodassa viiden vuoden ajan. Taiteilija toivoo, että työt herättävät koululaisissa kiinnostusta ja kysymyksiä koskien sotien historiaa.

Iris Salorannalla on parhaillaan tekeillä uusi runokirja. Sen nimeksi tulee "Pisaroissa silmun usko". Kirjan kannen kuvana tulee olemaan sysmälinen Sinikka Saarisen loistava otos "Lokakuun kukka".

Eija Nurminen
RH

Vuoksenrantalaiset kokoustivat Kaurakedossa

Eija Nurminen

Vuoksenranta-seuran hallitus Kaurakedossa Anna-Maija ja Risto Hyväkän maitotilalla.

Vuoksenranta-seuran hallitus piti kokoustaan toukokuussa Ossi ja Päivi Paapan vieraana Takalan tilalla Somerolla. Meidät otettiin vastaan herkullisten tarjoiluiden kera, olimmehan ajaneet pitkän matkan Sysmästä. Se on muuten yhtä pitkä matka, kuin sieltä Somerolta Ossilla on aina ajaa Sysmään tai yleensäkin Päijät-Hämeeseen. Matka meni mukavasti rupertellessa monenlaisista asioista. Mennessä ja tullessa.

Ossin tilan kaunis ja erittäin hoi-

dettu pihapiiri esiteltiin meille ensimmäisenä. Myös Ossin autotalli hienoine autoineen tuli tutuksi. Tulokahvien jälkeen pääsimme tutustumismatkalle Kauraketoon. Sovimme kahteen henkilöautoon. Toisessa autossa oppaana oli Ossi ja toisessa Päivi. Pohjanmaan lakeudet kalpenivat Kaurakedon aakeilla laakeilla, jossa jopa 300 hehtaaria peltoa oli havaittavissa yhdellä katseella.

Ensimmäinen vierailukohtemme oli Hyväkän Riston ja Anna-Maijan

lypsykarjatila, jossa lypsäviä oli noin 150 kahden lypsyrobotin hoidettavina. Navetassa hääri kaksi ulkopuolista työntekijää ja isäntäväki. Tila on luomutila ja myös tuotettu maito on luonnollisesti luomua. Seuraava kohde oli Tarmon Teräs ja Tarmo Heikkonen. Tarmo valmistaa pöytävaunuja kaikenmerkkisiin ja -mallisiin leikkuupuimureihin ja maalaa ne puimurimerkin väriin sopiviksi. Sorvikin suuresta pajasta löytyi. Bonuksena saimme nähdä Tarmon äskettäin

Kaurakedossa Päämajan hylättyssä ja pusikoituneessa pihassa.

Antrea-Seura tarjoaa lisätukea nuorille Antreaan talkoisiin lähteville

Kuparsaaren kylä esittelyssä vuosikokouksessa

Raakel Henttonen

Antrean kylistä yksi aktiivisimmista on Kuparsaari. Sen asukkaita ja heidän jälkipolveaan asustaa edelleen varsin paljon Lopella, ja he ovat siellä vahvoja vaikuttajia.

Antrea-Seuran vuosikokouksessa Cafe Pihvipaikassa Oitin kupeessa Seppo Kuparinen piti todella ansiokkaan kyläesittelyn Kuparsaaresta. Ja jos jotakin asiaa olisi pitänyt kysyä, niin paikalla oli varsinainen kylätuntija ja -opas Kerttu Pyyhtiä. Kerttu jos kuka on vienyt entisiä kyläläisiä

..... niin kuparsaarelaisten "Lady Karjala", Pyyhtiä Kerttu, kyllä tiesi.

Seppo Kuparinen esitteli kartan avulla Kuparsaarta, sen elämää niin rauhan kuin sodankin aikana. Ja jos mitä ei Seppo olisi tiennyt...

ja heidän jälkeläisiään Kuparsaareen. - Viime lehdessä siitä oli juttuakin.

Aktiivisten kuparsaarelaisten ansiosta kylästä on tehty kirja ja filmikin. Kylä muistetaan myös viime sodista, sillä sen kautta kulki niin sanottu VKT-linja eli Viipuri-Kuparsaari-Taipale -puolustuslinja. Tämä suomalaisten kolmas ja viimeinen puolustusasema jatkosodan aikana ei murtunut, mutta viimein siitä oli luovuttava, kun rauha solmittiin. Rintama pysähtyi Kuparsaaren rantaan.

Aikoinaan kylä oli ollut nimensä mukaisesti saari, mutta Vuoksen las-

kun myötä syntyi maayhteys. Monet saaret ja luodot olivat saaneet nimensä erilaisten tarinoiden ja tapahtumien mukaan. Oli Muorin- ja Manunluotoa ja Juoksemasaarta.

Ennen sotia kylän asukkaista useat kantoivat sukunimeä Kuparinen, Pyyhtiä tai Kemppi. Kylän keskeisiä paikkoja olivat kansakoulu, nuorisoseurantalo ja kalkkitehdas. Kalkkikiviteollisuutta oli jo 1800-luvun lopulta lähtien, jolloin Edvard Antonius rakennutti kaksi polttouunia. Poltettu kalkki varastoitiin Vuoksen rannalle, mistä se kuljetettiin ensin

valmistuneen toimistorakennuksen, jonka edustalle oli tehty lampi. Toimiston lisäksi kiinteistössä oli hienot sauna- ja oleskelutilat.

Vanha 1950-luvulla rakennettu kansakoulu oli saneerattu Majatalo Myötätuulen tarpeisiin soveltavaksi. Olla-Riitta Aarikka oli pitkään haaveillut omasta vanhainkodista ja miehensä kanssa perusti sen tyhjentyneeseen kansakouluun. Säädösten muuttuessa toiminta jouduttiin lopettamaan ja tila muuttui majatalon

tarpeisiin sopivaksi. Myötätuulussa pidetään muun muassa erilaisia kursseja. Käydessämme paikalla elettiin siellä jännittäviä hetkiä. Kesäteatterinäytös oli alkamassa parin tunnin kuluttua. Aarikka ei ole alkuperäisiä kauraketolaisia, vaan tullut sinne myöhemmin.

Kiertoajelumme lopuksi tutustuimme Meltolan kartanon sivutilan Kaurakedon päämajaan. Häkellyttävää oli, että rakennuksen naulakossa roikkui kansallispuku. Muuten peh-

toirin asuntona toiminut kiinteistö oli melko tyhjä.

Ossi Paappa kertoi, että Some-ron Kaurakedon osti 20 vuoksenrantaista perhettä. Peltoa oli noin 300 hehtaaria ja metsää 100. Palsta jaettiin melko tasan, jokainen sai viitisentoista hehtaaria.

Lähes koko Vuoksenranta-seuran hallitus oli mukana. Kiitokset vielä kerran Ossille ja Päiville erittäin mielenkiintoisesta Kaurakedon esittelystä.

Antrea-Seuran talous oli jo yhden vuoden aikana kiitettävästi kohtentunut. Tämän pöydän ääressä tilipapereita tutkivat seuran sihteeri Maria Hatakka, hallituksen jäsen Pirjo Riitta Rintanen, Arto Kiuru, toiminnantarkastaja Markku Talja, puheenjohtaja Reijo Martikainen, Kerttu Pyyhtiä, Seppo Kuparinen, Anna-Liisa ja Veikko Partanen.

lotjalla Vuoksen yli ja sitten junalla Antreasta edelleen.

Ajan tavan mukaan tehtailijaperhe halusi auttaa yhteisöään muutenkin kuin työtä tarjoamalla. Heidän toimestaan perustettiin nuorisoseura ja Lydia Antoniuksen ansiosta kylään saatiin kansakoulu. Sen piiriin kuuluivat myös Lietsaari, Kaltovedenmaa ja Hopeaniemi.

Ennen sotia kalkkitehtaan uudeksi omistajaksi tuli Partek, mutta sitten sota katkaisi tuotannon. Nyt ovat kalkkitornitkin luhistuneet.

Kalkkikivipohjainen maasto tuottaa poikkeavaa kasvustoa ja ainakin kukkien väri vaalenee kalkin ansiosta. Kuparsaareissa oli myös paljon niinipuita eli metsälehmuksia, joista kiskotusta niinestä kudottiin muun muassa etenkin kesäisin käytettäviä mattoja.

Vuosikokouksessa mukana olleet innostuivat muistelemaan kylässä ollutta toimintaa, johon kuului niin hengen- kuin ruumiinkulttuuriakin. Kylän kaupat ja autot muistettiin, samoin kuin mielenkiintoiset persoonat. 1930-luvun työttömyysvuosina kylään kulkeutui eräs Pekko-niminen mies. Hän oli vielä nuori ja riski, roveva varreltaan. Hänellä oli tapana pitää iltaisin saarna ja se onnistui mistä Raamatun kohdasta tahansa. Mutta erityisen mielellään hän saarnasi syntisistä naisista tai Neitsyt Mariasta.

Reijo jatkaa puheenjohtajana

Mutta toiseen asiaan eli varsinaiseen vuosikokoukseen. Tämänvuotinen kova jäsenmaksu teki sen, että Antrea-Seuran talous on hyvästi parantunut. Kiitos jäsenille, jotka ovat

uskollisesti kantaneet taloudellista kortta kekoon. Nyt jo jäsenmaksuun voidaan antaa helpotusta. Mutta lehtimaksu on tullut jäädäkseen, kun tämän lehden teko on varsin kallista.

Tulevaisuutta ajatellen edessä on pulma, joka on kaikille yhdistyksille yhteinen. Poikkeuksena taitavat olla urheiluseurat! Nuoria on kuitenkin erityisesti ajateltu, kun varaudutaan ensi keväänä Karjalassa pidettäviin talkoihin. Ajatuksen oli heittänyt ilmoille Veikko Partanen, joka on kiitettävästi vaimonsa Anna-Liisan kanssa kustantanut jälkipolvea työhön Antreaan. Tätä samaa asiaa lie nee ajatellut moni muukin. Seuran toiminnantarkastaja Markku Talja oli myös samoilla linjoilla. Eli alle 30-vuotiaille Antreaan hautausmaa- ja muistopuistotalkoisiin lähteville Antrea-Seura tarjoaa ensi keväänä lisätukea. Sitä täydentää vielä vielä säätiön tuki, joka on nykyisin ollut 80 euroa. Toki vielä sittenkin jää itsellekin maksettavaa. Pieni joukko tekee myös syksyisin talkoomatkan Karjalaan ja silloinkin työtä riittää.

Reijo Martikainen valittiin jatkamaan Antrea-Seuran puheenjohtajana eikä hallituksessakaan tapahtunut muutoksia. Seuran hallituksen nimet ja yhteystiedot ovat toisaalla lehdessämme.

Ensi vuonna seuran vuosikokous pidetään jo hiukan aikaisemmin eli 9. syyskuuta. Saattaa olla, että silloin tavataan Helsingissä.

MARKKU JUSELIUS OY

Metallista melkein mitä vain.

www.mjuseliusoy.com

Taurut koolla kesäkuussa

”Se elämä ol sillo
jotekii nii oikiaa...”

*”Se aamu kun silloin lähdettiin,
se aamu on mieleen jäänyt niin,
kun Taurunjärven peilityyntä pintaa
hyvästellen hetki katseltiin.”*

Antrean Taurujen tapaamisesta jää jotain pahasti puuttumaan, ellei ohjelmaan kuulu se oma laulu, Taurun laulu. Yhä uudestaan ja uudestaan se koskettaa, nostaa tunteet pintaan ja palan kurkkuun. Sen sanat ovat syvää sanomaa ja kerrontaa siitä oikasta elämästä.

Marskin Maja Lopella suorastaan pullisteli väen paljoudesta, kun sukuneuvostolta oli käynyt kutsu pyhittää koko kesäkuun toinen lauantai sukukokoukselle ja -juhla. Ahtaus oli silmiinpistävä, mutta kun ”sopu sijaa antaa” -teemalla oli lähdetty liikkeelle, päivä vietiin onnistuneesti päätökseen, tosin ohjelmaa hieman lyhennetään. Kaik lutviutuup, Karjalassa oli tapana sanoa.

Päivä tihkui historiaa, nosti esille muistoja ja karjalaisuuden tuomaa yhteenkuuluvuutta. Päivä oli monelle tärkeä hetki elämänsä helminauhassa. Oltiin koolla Hämeen ytimessä seuduilla, joista runoilija niin kauniisti maakuntalaulussa kertoo. Juuri näille seuduille (Janakkalaan, Hämeenlinna, Lopelle ja Riihimäelle) valtaosa taurulaisista, muiden antrealaisten tapaan vuoden 1944 evakkomatkojen jälkeen asettui uusille asuinsijoilleen, aloitti uuden elämän ja sulautui vähitellen alueen kantaväestöön, mutta karjalaisuuttaan he eivät unohaneet.

Kesti kuitenkin yli kolme vuosikymmentä, kunnes vuon-

Harri Tonder
Ruokolahti

Sukupäivän avaus Marskin
Majalla 11.6.2016.
Oma lippu tuotiin Taurun laulun
kaikuessa juhlapaikalle.
Kantajana toimi Martti IJ Tauru
ja airueina olivat suvun nuorisoa
edustavat Olivia Mäenpää ja
Jonna Tauru.

na 1978 Taurun suku oli ensi kertaa koolla. Se oli oven avaus rikkaaseen ja monipuoliseen sukutoimintaan. Tänäpäin me kuitenkin muiden sukuseurojen tapaan kaipaamme uusia toimintaideoita ja tulevaisuuden vastuunkantajia.

**Seura sai uuden
kunniajäsenen**

Päivänavauksen jälkeen puheenvuoro siirtyi Marskin Majan toiminnassa pitkän päivätyön tehneelle Matti Ahtiaiselle, vahva antrealainen hänkin. Hän tuntee perinpohjin majan historian ja sen eri vaiheet. Nyt hän kertoi ne taurulaisille ja johdatti heidät opaskierrokselle.

Herkullisen lounaan jälkeen kiirehdittiin samalta istumalta sukukokouksen asialistan kimppuun.

Marskin Maja

Tilausravintola
Museo
Sauna
Kelohuvila
Ryhmäretket
Kokoukset
Perhejuhlat
Pitopalvelu

**Kesäsunnuntaisin
lounas klo 12-15**

Majan Herrat Oy
040 548 0525 • 040 527 8087 • Marskintie 216, 12700 Loppi • www.marskinmaja.fi

Marskin Majan isäntä Matti Ahtainen esitteli vieraille Marskin Majaa ja sen ympäristöä. Tällä kertaa kuulijoina olivat Taurun sukuseuran jäsenet.

Poisnukkuneita kunnioitettiin hiljaisella hetkellä. Kari Virolaisen johdolla ja hienosti etenevällä puheenjohtajalla ja hienosti etenevällä puheenjohtajalla hyväksyttiin tilinpäätökset ja vuosikertomukset sekä vahvistettiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuosille 2016-2017. Niitä toteuttamaan valittiin sukuneuvostoon lähes entinen kokoonpano. Se on: puheenjohtajana jatkaa Harri Tonder Ruokolahdelta, varapuheenjohtajana Martti IJ Tauru Lappeenrannasta, Kaija Höijer ja Leena Mäenpää Riihimäeltä, Terhi Tauru Tuuloksesta ja Väinö Tauru Kouvolasta. Uutena tuli valituksi nuorta polvea edustava Lauri Miettinen Hämeenlinnasta. Toiminnantarkastajina jatkavat Pirkko Tiippana ja Juha Tauru.

Uudeksi kunniajäseneksi kutsuttiin sukuseuran aktiivinen jäsen Irma Vuorinen Hämeenlinnasta. Eräässä muistelossaan hän on sanonut: ”Asiat tuppaaavat unohtumaan, mutta yhtä en unohda. Se on Taurun kylä.”

Juhlan osanottajien joukossa kiersi kortti, johon sai laittaa tervehdyksen Tervakoskelle Elsa-kotiin Paavolan Pentille eli Janakkalan viralalaiselle Pentti Taurulle. Pentti on tehnyt aikanaan urauurtavan työn taurulaisten perinteiden vaalimisessa ja sodan jälkeisten tapaamisten järjestelyissä.

Järjestäytymiskokouksessaan sukuneuvosto valitsi ansiokkaat Lee-

na Mäenpään sihteeriksi ja Martti IJ Taurun taloudenhoitajaksi.

Sukujuhlassa tunteet pinnassa

Iltapäivän ollessa jo pitkällä päästiin uuteen osioon sukujuhlaan: Laulua, soittoa, puhe, parranpärinää ja sananrieskaa. Antrean poika Seppo Lankinen haitarinsa kanssa otti yleisön täydellisesti. Miten voi ihminen olla niin hauska! Harmi, että aika kiirehti, ja hänkin joutui karsimaan ohjelmaansa.

Jo ennen Lankista oli esiintynyt Ruokolahdelta asti tullut 5-kielistä kannelta soittava kansalaisopiston kansallispukuinen kanteleryhmä.

Puolivuotias Aarni Pollari oli juhlien nuorin osanottaja ja käyttäytyi koko tilaisuuden ajan todella hienosti.

Hiirenhiljaa kuunneltiin heidän hienoa lauluun ja soittoaan. Ja sieltä se tuli jo toisen kerran päivän kuluessa. Ryhmän johtaja ja sielu Niina Mangström oli ihastunut Taurun lauluun, tehnyt siitä sovituksen kanteleelle ja nyt esitti sen 7-henkisen ryhmänsä kanssa. Voi sitä tunnetta.

*”Meill’ lustinpijos olliit omat lait,
ol Tervalamminsaaren suvi-
sunnuntait.
Se elämä ol’ sillo jotekii nii oikiaa...
sitä takaisin ei koskaan enää saa.”*

Olen tutustunut mummolani Sarmal pohjan, yksi Taurunkylän taloista, elämään. Kuinka rikasta se olikaan ilman kaikkea tätä päivää. Elämän laatu, aktiivinen elämäntapa ja hyvinvointi ovat tämän päivän sanoja. Sarmal pohjassa ei näitä sanoja tunnettu. Tuntui vain, että elämä oli mallillaan. Kun Taurunlaulun sanoittajat puhuvat oikiasta elämästä, tarkoittavat he juuri elämänlaatua ja hyvinvointia sen ajan mittapuun mukaan.

Kun kukat oli laskettu Noimmäen kirkon raunioille, Leiposten hautausmaalle ja sankarimuistomerkillä, keräyntyttiin ryhmäkuvaan ennen paluumatkaa Vuoksenrannan Kankaalan kirkolle.

Jantuset juurillaan

Kesän ollessa heilemillään Vuoksenrannan Kaskiselän Jantusen sukuseura juhlisti 25-vuotista olemassaoloaan järjestämällä juhlamatkan juurilleen Kannakselle 17.-19.6.2016. Täysi bussillinen eli 47 henkeä ylitti rajan aamuvarhaisella.

Kaukaisimmat sukuseuralaiset olivat Victoriasta, Kanadaan länsirannikolta ja Ruotsista. Erittäin ilahduttavaa oli nuoremmen sukupolven mukanaolo. Vanhan perinnetiedon jatkuvuuden takasi myös muutaman

Vuoksenrannassa syntyneen ”Jantusen” läsnäolo.

Uusia haasteita seuralle

Matkan aikana hieman yli 200-jäseninen seura piti myös vuosikokouksensa bussissa. Seuran sukuneuvosto valittiin ja sen esimiehenä jatkaa Seija Halme. Seuran tulevan toiminnan painopisteistä voisi mainita haasteellisen suvun vanhojen asuin-sijojen ja muun kyläyhteisön gps-

Esko Kiuru

Karjalan Liiton myöntämät hopeiset ansiomerkit jaettiin Pyhäjärven kirkolla. Merkkien saajat vasemmalta Paula Pöysti, Markku Talja, ja Seija Halme. Merkit jakoi seuran varapuheenjohtaja Martti Talja.

paikannuksen uusille kartoille nykYTEKNIikkaa käyttäen; siis eräänlaista ”geo-kätköilyä”. Se varmistaa myös nuoremmen sukupolven tiedonsaannin. Toinen projekti on suvun oma valokuva-albumi digitaalisesti ja valokuvakirjatekniikalla toteutettava ”uusi sukukirja”, joka täydentää aikaisemmin julkaistuja kahta erittäin laajaa sukukirjaa. Työtä ja haastetta siis riittää!

Kaskiselän Jantusten kantaisänä on sinne v. 1698 asettunut Elias

Jantunen. Jantusten kantatalo Jantulan kylässä Helisevän järven rannalla läänitettiin v. 1632 Erik Tranalle. Hänen läänityksensä käsittivät osan Pyhäjärveä. Jantuset kokivat vääryyttä joutuessaan alitettuun asemaan eivätkä oikeustoimetkaan tuoneet maita heitä tyydyttävällä tavalla takaisin. Jantuset muuttivat Suurten nälkävuosien jälkeen Jääsken Kaskiselkään 1600-luvun lopulla Peltomiehen autiutilalle. Ja sieltä alkoi sitten suku lisääntyä ja laajentua Vuoksenrannan Kaskiselän kylässä silloisesta kantatalosta. Uusimman, vuonna 2012 julkaistun 800-sivuisen sukuhistorian henkilöhakemiston mukaan Elias Jantusen jälkeläisiä on nykyisin reilut 12000 henkilöä.

Myrskyä matkalla

Mutta nyt 25-vuotisjuhlamatkaan. ”Normaalien” rajamuodollisuuksien jälkeen ohitimme Viipurin ja pääsimme iltapäiväksi Kivennavalle Lintulan sivuluostariin lähelle Terijokea. Luostari on aivan uuden Viipuri-Pietari -tien varressa. Vanhat rakennukset ovat tuhoutuneet, mutta isolla Moskovan rahalla rakennettu, nykyisin sivuluostarina toimiva Lintula on saanut uuden upean kirkon. Luostarin puutarhasta saimme nunnan avaamaan kirkon ovet. Ja sisällä odotti viimeisen päälle rakennettu kirkko lukuisine ikoneineen ja muine koristeineen. Kirkko oli osittain rakennettu vanhojen perustusten päälle ja uudet kivet arvelimme tuoduiksi Antrean kiviveistämöiltä, muitahan ei Venäjän tässä osassa ole. Vanhat kuuset ympäröivät luostaria.

Ja Lintulasta sitten Kivennavan kirkolle. Meillä oli onni, että opas oli omasta takaa eli matkaseurueessamme oli yksi toisen polven kivennapalainen, Marja Halme, joka toimi oppaanamme. Kivennavan kirkonmäellä yritimme paikantaa viimeisimmän kirkon merkkikiviä ja sankarihaudan reunakiviä. Vaikeata se on, koska rakennukset tulevat lähemmäksi ja lähemmäksi. Ja ovat jo osittain jyränneet vanhat kulttuurimuistomerkit. Katri Paavolaisen hautamuistomerkki kuitenkin on niin mahtava, että se näyttää vastustavan paikallisia oloja.

Kohti seuraavaa kiintopistettä, Vuoksen Kiviniemeä ajaessamme ohitimme myös Olavi Paavolaisen Vienolan, jota ei tietenkään enää ole olemassa. Pietarin läheisyys väestöpaineineen ja hyvät yhteydet sinne ovat vaikuttaneet siihen, että ”entinen maailma” Kivennavalla esittäytyy paljolti vain hienoissa maastonäkymissä. Sotahistoria Kivennavan läheisine Siiranmäkineen ja Kuuterselkineen sekä rajantakaisine Mainiloineen luonnollisesti puhuttelee matkalaisia.

Yöpyminen Sakkolan Kiviniemessä Vuoksen Suvannon suulla havaisi myös lähihistoriaa. Itse asiassa Taipaleen joen avaaminen Vuoksen pinnan laskemisineen ja sen juoksusuunnan muuttaminen 1800-luvulla Kiviniemen kohdalta vaikutti aivan oleellisesti myös yläjuoksun Vuoksenrannan oloihin. Uutta viljelysmaata tuli kilometrikaupalla ja isännät olivat tyytyväisiä. Nyt pitkä koski mahtavine kuohuineen näyttää houkuttelevan draftailijoita, ei vain

Myrskyn vuoksi peruttu Konevitsan retki pakotti Martti Taljan ja kuljettajan suunnittelemaan osittain uudet ajoreitit toiselle matkapäivälle.

Pietarista vaan myös Suomesta. Ties monesko on myös kosken ylitse nykyisin rakenteilla oleva silta, jota tarvitaan Pietari-Käkisalmin -liikennettä varten. Sotien aikana puolin ja toisin tuhottiin ja rakennettiin useampia siltoja tähän strategisesti tärkeään paikkaan. Taisi olla myös niin, että hotellimme oli juuri niillä paikkeilla, joilla Talvisodan aikana puna-armeija yritti Vuoksen ylitystä mm. lähettämällä panssarivaunuja toiselle puolelle, mutta jää ei näitä kestänyt. No, koskeenhan vaunut päätyivät eivätkä hiihtojoukot saaneet vahvistusta.

Seuraavana päivänä eli lauantaina 18.6 ei kesän heleydestä enää ollut paljoakaan jäljellä. Myrsky ja sade pyyhki Kannasta ja Laatokkaa niin, että tutustumismatkasta ja lounaasta Konevitsan saarella ei tullut mitään. Laivamatkat olivat liian vaarallisia ja ne oli peruutettu. Niinpä matkajohdottomme kehittäjä suunnitelma B:n lauantaiksi. Onneksi matkallamme oli mukana ”sukuun naitu” Pirjo Jantunen, joka kertoi elävästi äitinsä lottamuistoja Konevitsan saarelta ja elämästä siellä. Pirjon äiti oli kotoisin Mennonmäestä, Laatokan rannalta vain parin kilometrin päästä Sortanlahdesta. Selvisi myös, että saaren ja luostarin nimi tulee ”hevoskivestä” saarella (koni). Ja että tyynellä säällä kesällä tosiaan inversio-ilmion johdosta Konevitsan luostarin kellot todella kuuluivat veden yli mantereelle usean kilometrin matkan. Laatokan äärettömyys ja Sortanlahden satama jäivät siis nyt näkemättä, mutta jäihän jotakin ensi kertaankin.

Pyhäjärvelle oli sovittu tapaaminen Pyhäjärvi-Säätiön edustajien

kanssa. Mahtava, vuonna 1936 paljastettu lahjoitusmaamuistomerkki oli tapaamispaikkana. Talkooporukka oli myös edellisenä päivänä saanut loppuun sankarihautausmaata ympäröivän aidan uudelleenmaalaus- ja kirkon muistomerkkin ai- tauksen uudistamisen. Kosteaa sää- vuoksi saimme myös sormiamme sotketuksi tuoreeseen maaliin. Vuok- sen ja Pyhäjärvi -säätioiden nokka- miehet, meidän Martti Talja ja Py- härven Pertti Hakanen – virkaveljet myös Eduskunnasta – totesivat, että molemmissa säätioissä ja pitäjäseu- roissa on yhtenevät tavoitteet: pyrki- mys olemassa olevien kulttuurimuis- tomerkkien (kirkot/niiden rauniot, hautausmaat, sankarihautausmaat) suojelun varmistamiseen yhteistyös- sä paikallisten viranomaisten kanssa.

Seuraavaksi käynti Pyhärven Taubilan (Touvilan) mahtikartanon maille. Mahtavat tammi- ja lehmus- kujat olivat jäljellä. Samoin osa he- delmätarhasta. Karl Fazer oli aika- naan omistanut kartanon. Ei ihme, sillä yleensä Kannaksen nykyoloihin verrattuna ei voinut olla huomaamat- ta, että Pyhäjärven seutu on nykyin hyvin hoidettua.

Sateinen ja myrskyävä Kannas näytti voimansa matkan suuntau- tuessa kohti Käkisalmea. Onneksi pääteille ei kaatunut puita, hoitamat- tomissa tienvierimetsiköissä kyllä si- täkin enemmän. Käkisalmenlinnassa meille sattui hyvä opas – sen jälkeen kun olimme löytäneet hänet. Lin- nan ja Käkisalmen historia oli mie- lenkiintoinen varsinkin niiltä ajoilta,

jolloin se oli Novgorodin/Mosko- van/Pietarin alainen. Suomen itse- näisyysaika oli myös dokumentoitu hyvin valokuvin. Talvi- ja jatkosodan historia karttoineen sen sijaan kuvas- taan neuvostoajan historian tulkinto- ja. Käkisalmen ”vapautushistoria” ei myöskään ole yhteneväinen suoma- laistulkintojen kanssa. Museotekstit olisi kyllä syytä saada myös muulla kielellä kuin vain venäjäksi.

Sunnuntaiamuna oli sitten koti- kylävierailun aika. Matka Räisälän, Sairalan ja Antrean kautta Vuoksen- rannan kirkolle sujui nopeasti isoja sepelirekkoja ja tien kuoppia väis- tellen samalla kun ”sotahistorioitsi- jamme” Martti selosti linja-autossa talvi- ja jatkosodan taisteluja Antre- assa ja Vuoksenrannassa. Hyvin val- misteltuun matkaan kuului myös SA- kuvien perusteella näistä samoista tapahtumista valmisteltu valokuva- dokumentaatiokansio. Kiitos Mik- ko Halmeelle. Varsinkin Äyräpää- Vuosalmi -taistelut olivat niitä, jotka aivan uudella tavalla avautuivat mat- kan nuoremmille osallistujille. Aivan ratkaisevaa oli suomalaisen, Kaskis- elän kyliin sijoitetun tykistön ja sen Sintolan harjulle Onni-tukikohtaan sijoitetun tykistön tulenjohton mer- kitys.

Vuoksenrannan kirkolla pidet- tiin pieni muistohetki ennen mat- kan jatkamista noin 10 kilometrin päässä olevaan Kaskiselän kylään, Jantusten ”kotikylään”. Sukuneu- voston esimies Seija Halme luki tä- tinsä muistelmaa Vuoksenrannan kirkon viimeisestä kirkollisesta toi-

mituksesta: suurhyökkäyksen vuok- si Vuoksenrannan väestö evakuoitiin 18.6.1944 ja kylän tuli olla tyhjä il- lalla kello 18. Jumalanpalveluksessa tuona päivänä kirkko oli täynnä so- tilaita. Sen jälkeen tuli vihkitointitus, jossa Seijan kummitäti vihittiin. Ja välittömästi nuorikko lähti evakkoon ja tuore aviomies takaisin rintamalle. Myöhemmin 1990-luvulla veteraani- tilaisuudessa joku muisteli olleensa jumalanpalveluksessa Vuoksenran- nassa 18.6. ja sen jälkeen oli pidetty vihkiäiset. Seijan täti oli noussut ylös ja sanonut: ”Se morsian olin minä”.

Kuten tavallista, matka Vuoksen- rannan kirkolta Kaskiselkään ei su- ju muuten kuin venäläisillä maasto- busseilla, joiden maavaran on oltava ainakin 40 senttiä. Kahdella bussilla siis eteenpäin. Jakauduttiin taloitain. Erinomainen apu oli kylän kartta, jo- hon talojen paikat oli merkitty. Kukin sitten nautti perinteiseen karjalaiseen tapaan ”omassa” talossaan (lue: sen kivijaloilla) hyvän sunnuntaibruns- sin tai lounaan tai kahvit – nykyolot huomioiden. Joku vielä kaivoi ruu- sunjuuren tai teki omista koivuistaan vihdan. Ja sitten iltapäivän lopussa kokoonnuttiin takaisin Vuoksenran- nan kirkolle. Kukkivat jasmiinikum- put laskettiin Leiposten hautausmaale, Noimäen kirkon raunioille sekä Vuoksenrannan kirkon sankarimuis- tomerkille. Vielä yhteiskuva ja sen jälkeen matka kohti koti-Suomea. 25 vuotisjuhlamatka oli ohi. Kotona ol- tiin puolenyön tienoissa ilman tappioita, mutta monta kokemusta rik- kaampina.

Vuoksenranta-seuran vuosikokousuutisia

Sääntömääräinen vuosikokous pi- dettiin 2.10. auringonpaisteisessa Sysmässä. Esityslistan asiat sujuivat joutuisasti Hannu Virolaisen nuijan kopauksilla ja kirjaa piti Tiina Hölt- tä. Vuoden 2015 toimintakertomus hyväksyttiin, samoin tilit, talousar- vio ja toimintasuunnitelma tulevalle vuodelle.

Vuoden 2017 jäsenmaksuun tuli korotuksia, jotta seuran jäsenmaksu noudattelisi jatkossakin Karjalan Liit- ton jäsenmaksun muutoksia. Varsi-

naisen jäsenen jäsenmaksu on nyt 30 euroa (josta 15 euroa Karjalan Liitolle), perheenjäsenen maksu 15 euroa ja vapaaehtoinen lehtimaksu edelleen 10 euroa.

Seuran puheenjohtajaksi valit- tiin edelleen Päivi Virolainen. Ero- vuoroisista hallituksen jäsenistä Eija Nurminen ja Jouni Serjomaa valit- tiin uudelle 3-vuotiskaudelle. Halli- tustyöstä pois jäävien Tiina Höltän ja Eero Taljan tilalle valittiin Pekka Kemppe Sysmästä ja Esko Kiuru Hel-

singistä. Juhani Kiuru jatkaa edelleen varsinaisena toiminnantarkastajana ja toiseksi varsinaiseksi tarkastajak- si valittiin Eero Talja pois jättäytyvän Matti Jantusen tilalle. Varatoimin- nantarkastajina jatkavat Antti Musto- nen ja Kalevi Virolainen.

Seuraava vuosikokous/ perin- nepäivä pidetään 1.10.2017, mutta paikka jäi vielä avoimeksi.

Päivi Virolainen

Henttosen mieltivät uutta julkaisua

Raakel Henttonen

Henttosen sukuseura on tavannut kokoontua joka toinen kesä. Sukuseuran jäsenistö asuu kuitenkin eri puolilla maata ja jo suvun alkuperät ovat Kannakselta eri pitäjistä. Jääsken Henttosen perustivat sukuseuran niinkin varhain kuin 1985. Sen jälkeen Henttosenia on löytynyt useista muistakin Karjalan pitäjistä, Antreasta, Kirvusta, Pyhäjärveltä, Ruokolahdeltakin. Näin ollen on alettu ottaa tavaksi kokoontua vähän useammin, jotta paremmin tunnettaisiin toisiamme ja toimintakin sitä myöten vilkastuisi.

Seuran viralliset kokoukset ovat kuitenkin vain joka toinen vuosi ja hallitukseen sekä muihin toimiin valitaan tuolloin jäsenet ja tekijät.

Asko Henttonen Rajamäeltä oli tyttäriensä Sanna, Maarika ja Krista Henttosen kanssa järjestänyt heinäkuun alussa Sammatissa Lönnrot Opistolle Henttosen sukuseuralle tämän varsinaisen kokoontumisen. Puitteet sille olivat mitä kauneimmat. Työtehoseuran omistama opisto on

Helena Ryyänen esitteli kokousväelle sukuseuran säännöt ja niihin tarvittavat muutokset. Taustalla puheenjohtajia Mirja Kärkäs-Lainio ja Ilmari Henttonen.

1800-luvun lopulla perustettu Elias Lönnrotin testamenttivaroilla, ensin emännyskouluksi, mistä se vuosisan aikana kasvoi matkailu- ja ravintola-alalle kouluttavaksi laitokseksi. Puutarhassa oli vielä nähtävänä upeita osia entisestä mallipuutarhasta, mutta nyt opisto on lakkautettavien listalla vuoden loppuun mennessä.

Sukuseuran toiminnassa oli viime vuonna siis niin sanottu väli-

Kokoontumisia tihennetään

vuosi, mutta silloin jo ”harjoiteltiin” välivuoden kokoontumista Lappeenrannassa, mistä lähdettiin suvun alkusijoille, Jääsken kautta Antrean Henttolaan. Siellä Arvo Henttonen toimi kotitalonsa Anttilan isäntänä tälle vierasjoukolle. Sillä matkalla tutustuttiin Viipuriinkin.

Henttosen sukuseuran kokousväki kuunteli kiinnostuneena tehtyjä esityksiä, koskien niin uutta julkaisua, hallituksen paikanjakoa kuin uusittavia sääntöjäkin. Tällä kertaa kokoukseen osallistui noin 45 henkilöä.

Antrea Henttola: varsinainen jäsen Timo (Tapanin poika) Henttonen, Pori; varajäsen Matti (Toivon poika) Henttonen, Janakkala. Antrea Henttola: Raakel (Pietarin tytär) Henttonen, Janakkala; varajäsen Juhani (Aarnen poika) Henttonen, Iittala (Hämeenlinna). Antrea Partala: Jussi (Antin poika) Henttonen, Valkeakoski; Hannu (Onnin poika) Partanen, Turku. Jääski August: Liisi (Maire Könösen tytär) Puolanne, Oulu; varajäsen Aulis Henttonen, Imatra. Jääski Punamäki: Mirja (Marjatta Kärkkään tytär) Kärkäs-Lainio, Turku; varajäsen Marjatan jälkikasvu. Jääski Kiurula: Sanni (Rauni Henttosen tytär) Hämäläinen, Kouvola; varajäsen Esa (Onnin poika) Henttonen. Jääski Pekkola: Sanna (Askon tytär) Henttonen, Vantaa. Jääski Rossila: Maila (Armas Henttosen tytär) Sipponen, Hauho; varajäsen Rauha (Matti Henttosen tytär) Turkia, Inkeroinen. Kirvu: Helena (Laina Ryytäsen tytär) Ryytäsen, Espoo; varajäsen Kaarina Heikkonen (Laina Hämäläisen tytär). Pyhäjärvi: Jari (Teuvon poika) Henttonen, Lahti; varajäsen Keijo Virtanen, Tammela. Ruokolahti on ilman edustajaa.

Henna Tahvanainen on harmonikan käsitteilyssä mestari.

Sammatissa varsinaisen kokouksen avasi harmonikkataiteilija Henna Tahvanainen, jonka taidoista kertoo jo se, että muutama vuosi sitten hän Kultainen Harmonikka -kilpailusta nappasi toisen sijan. Henna on mutkien kautta tekemisissä Henttosten kanssa. Hänen soittamansa Kesäillan valssi, Karjalan poikia -polkka sekä tietenkin Karjalaisten laulu herkisti kaikkien mielen.

Näin päästiin aloittamaan varsinainen kokous, jonka johti seuran kunniapuheenjohtaja Ilmari Henttonen (Kouvolasta).

Sukuseuralla on edelleen jonkin verran jäljellä sukututkija Jarmo Paikkalan tekemää sukukirjaa ”Myö Henttosen Karjalast”. Sille tuumailaan jatko-osaa, koska kirjasta jäi pois paljon kiinnostavaa materiaalia ja uuttakin kerätään. Kokouksessa opetusneuvos Antti Henttonen heitti mielenkiintoisen ajatuksen kirjoituskilpailusta, minkä avulla saataisiin lisätietoa suvusta. Kilpailussa tulisi olla kaksi sarjaa: nuorille ja vanhemmille. Julkaisulle koetaan tarveta siksikin, kun suvun jäsenistössä on tapahtunut muutoksia. Vanhempaa väkeä on poistunut ja uutta on sijalle tullut. Sukuseuran talous on sik-

si hyvässä kunnossa, että kirjan julkaiseminen olisi mahdollista, mutta halvempaan vaihtoehtona nähdään myös digitaalinen versio.

Sukuseuralla on myös nettisivut, josta löytää lisätietoa. Sivuja hoitavat Mikko Kumpulainen ja Helena Ryytänen.

Henttosen sukuseura on rekisteröimätön ja sellaisena se pysyy ainakin toistaiseksi jatkossakin, kunnes verotuskäytäntö selviää. Yhdistysla-

Henttosen kokoontuivat Elias Lönnrotin maisemiin Sammattiin. Kuva: Helena Ryytänen.

ki on kuitenkin pari vuotta sitten uusittu, joten päätettiin uudistaa sukuseuran säännöt. Helena Ryytänen on asian kanssa tehnyt paljon työtä.

Eliaksen jalanjäljillä

Varsinaisen kokouksen jälkeen osa kokousväestä jäi vielä yöpymään opistolle. Osa kävi tutustumassa opiston ympäristöön ja rakennuksiin sekä Sammatin kirkkomaahan ja Elias Lönnrotin muistomerkkiin.

Sunnuntaina suoritettiin vielä virallinen vierailu kirkkomaalla, jolloin laskettiin kukat Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille. Yhtenä mielenkiintoisena tutustumiskohteenä oli myös Paikkarin torppa, joka oli Elias Lönnrotin lapsuudenkoti.

Seuraava tapaaminen onkin sitten ”välivuonna” 2017 Naantalissa, jonne sukuseuralaiset kutsuu Anne Kallila.

Niin sanottu varsinainen kokous on kesällä 2018 Lahdessa, minkä vastuuhenkilönä toimii Helena Ryytänen, apunaan Liisi Puolanne ja Teuvo Henttonen.

Kuukauppi- Rupolan kylä- kokoontumista väritti musiikki

Pertti Ruponen

Soittavat Saarat eli Liisa Vuokila ja Tiina Mutanen esittivät karjalaista kansanmusiikkia.

Kuukauppi-Rupola -kyläläiset juhlivat viime vuonna 25 vuotta jatkunutta toimintaa isolla joukolla. Nyt oli paikalla väkeä vähän vähemmän, mutta se ei seuran pitoa haitannut. Etualalla Raili ja Heikki Kekki. Heikin koti Olla oli siellä kauniilla Kuukaupilla Vuoksen varrella.

Kuukauppi-Rupolan kylätapahtuma pidettiin Riihimäellä Vihreässä talossa 24.9. vähän entistä pienemmällä porukalla. Meitä oli kuitenkin edustettuna ainakin yhdeksän savua. Olla, Savola, Ratalahti, Ruomus, Välipelto, Ahopelto, Marttila, Lamminpää ja Pohjanpää.

Elviira Lehtonen (juuret Ratalahdessa) lauloi ja soitti haitaria. Irma Toivonen o.s. Ruponen muisteli kesämatkaa Antreaan. Pidettiin hiljainen hetki poisnukkuneiden Irja Suonisen, Jorma Pietisen ja Lahja Koskisen (o.s. Ruponen) muistoksi, minkä jälkeen laulettiin yhdessä ”Maa on niin kaunis”.

Soittavat Saarat -kansanmusiikkiyhtye viihdytti meitä karjalaisilla lauluilla. Laulu, haitari ja viulu toivat lisäväriä kylätapahtumaamme. Kokoonpanossa laulavan Liisa Vuokila o.s. Putkosen juuret ovat Säkkijärvellä ja Tiina Mutanen o.s. Ruposen juuret ovat Rupolan Pohjapäässä. Kerttu Pyyhtiä tuli Antrea Seura ry:n vuosikokouksesta Hausjärveltä ja kertoi myös viime kesän matkasta Antreaan. Kertun mummo oli Ratalahdesta. Laulettiin yhdessä karjalaisia lauluja, muun muassa ”Ystäväni muistathan” ja Karjalaisten laulu. Juotiin tietysti Vihreän talon tarjoamat kahvit. Mukavaahan meillä oli, kun jäi aikaa myös haastamiseen.

Nuoresta iästään huolimatta Elviira Lehtonen on jo tottunut esiintyjä. Hänet on nähty muun muassa televisiossa uutuussarjassa Ex-onnelliset. Tytöltä käy niin laulu kuin harmonikan käsittely.

Veikko Partanen
Vantaalla 17.10.2016

Geologinen monimuotoisuus takaa biologisen monimuotoisuuden.

Antrean kallio- ja maaperä vesijätöineen lienee ollut silloisen Suomen monimuotoisimpia ja viljavimpia alueita. Kahden – kolmen kilometrin paksuinen mannerjää liukuessaan Vuoksen suuntaisena uursi, murskasi, siirsi ja sekoitti allaan olleesta kallioperästä graniitin, gneissin, rapakiven, diabaasin, kalkkikiven ja marmorin ravinteikkaaksi pohjamoreeniksi, jonka päälle Baltian jääjärveen kerrostuivat Salpausselän sorareunanteet vaihtuen asteittain hiekka-, siltti- ja savialueiksi. Silokallioiden jätöreunaan muodostui louhikko ja osa kulkeutui jään työntämänä tai sisään jäätyneenä hyvinkin kauas paikoiltaan siirtokivinä.

Vuoksen puhkaistua Salpausselän noin 5500 vuotta sitten siirsi se uomastaan valtavana hyökyaaltona veden mukana silloiseen Jääsken kirkolta alkaneeseen merenlahteen lössikerrostuman eräänlaisena huntuna, jota tavataan Muolaan Telkkälässä asti. Sitä tapaa saven päälle kerrostuneena hietana muun muassa hautausmaiden kohdilla (vertaa uuden hautausmaahan maaperätutkimukset 1880-1890-luvuilla).

Lahjakas kunnallisneuvos Juho Kurki, s. 1890, kirjoitti tohtori Seppo Simosen Antrea-teokseen ansiokkaan kyläkuvausosion. Kurki oli maatalousharjoittelijana agronomi, ministeri Erkki Pullisen Pajamäen tilalla vuosina 1906-1907, jolloin hän tutustui tilan lähiympäristön luontoon.

Ei ole sattumaa, että Pullilassa syntyneenä ja Kavantsaaren koulua käyneenä erikoiskiinnostukseni koskee juuri tätä vesistöä, joka kattaa lähes puolet Antreasta. Pitäjän lounaispuolen erottaa Vuoksesta vedenjakaja, joka alkaa Kuurmanpohjastaja seuraa em. virran kaakkoisrantaa aina Heinjoen kautta Pienperolle Viipurin maalaiskuntaan. Vesistö on karumpaa kuin Vuoksenlaakson vedet,

Vaaleanpunainen lumme voisi olla Antrean nimikkokukka

Viipuriin junalla kulkija näki vaunun ikkunasta Kavantjärven, Helkalan järven ja ihanan Salojärven. Mutta jos oli aikaa veneretkelle ja jos antoi venheen solua Kavantjärveltä Susisalmen kautta Pullilan selälle, sieltä edelleen Käärmeenselän ja Hietalankosken kautta Kokonselälle ja yhä Merisalmen kautta Salojärvelle, sai kokea todella suurenmoisen elämyksen Suomen ihanassa luonnossa. Lisäksi oli kylän alueella useita pienempiä järviä ja lampia, jotka lisäsivät näköalojen kauneutta.

Kavantsaaren kartanon metsät olivat erikoinen nähtävyys. Ne muistuttivat monessa suhteessa aarniometsää. Kasvien lajirikkaus, ikivanhat puut sekä metsän jylhyys saivat aikaan edellä mainitun tunnelman. Se joka halusi yksinäisyyttä ja rauhaa, löysi sellaista samotessaan Torongin saloja, jossa pilviä tavoittelevat hongat olivat ainoana seuranpitäjänä. – Kasvillisuuden erikoisuutena mainittakoon punakukkaiset lumpeet, joita oli erikoisesti Kokonselällä.

Lintumaailma oli Kavantsaarella myös runsas. Satakieli oli siellä runsaasti edustettuna, olipa myös sellainen harvinaisuus kuin kaulushaikara, jonka yksilöitä tavattiin useampia. Esimerkkinä lajirikkaudesta mainittakoon, että eräs metsästäjä kerran eräretkellään ampui kymmenen lintua. Mikään niistä ei ollut toiselle sukulainen.

joka on edellytyksenä lumpeen värimuunnokselle. Vesistön latvat ulottuvat kauas Jääsken ja Antreassa se alkaa Paakkarilasta virtaillen ohittamiensa kylien nimisenä Saarelan salmen kautta edelleen Suomenvedenpohjaan.

Keväällä 1942 sain isä-Antin sotakaverin Armas Räikkösen tekemän paikallisesta venemallista kevennetyn ja pienennetyn, voimilleni

sopivamman veneen lähinnä edellistalvena koetun nälän torjumiseen kalastuksella. Vernerien onni oli tehnyt seitsemän rantarysää. Ne jäivät järveen 19.6.1944 lähdön takia. – Tällä veneellä alkoi kevätkausien retkeily Juho Kurjen kuvaamilla alueilla. Rahkosen Teuvo Väärperästä (Monni) tiesi lumpeesta, ja Pullilan toisen sepän pojan Paavo Partasen (Oitti) kanssa eikun etsimään.

Löytyihän se Kokkoselältä vaaleampana ja Salojärveltä tummempana muotona.

Täydensin seudun tuntemista 1991 jälkeen. Vein Baidarka-kanootin Kivikk'ahokotini paikalle rakentaneen Viktor Grohinin säilöön. Sillä meloen ja ystäväni Hämmäläisen hovin datsha-alueella asuvan Aleksandr Gribatovin kaverin moottoriveneellä etsimme lummetta löytämättä.

Lummekasvit (Nymphaeaceae) on kukkivien, vedessä elävien kasvien heimo. Siihen kuuluu kahdeksan sukua ja noin 60 lajia. Suomessa on kaksi lummelajia: Isolumme (Nymphaea alba) ja pienikokoisempi Suomenlumme (N. tetragona). Suomenlumpeen erottaa sisältä vihreähköstä neliön muotoisesta kukkapohjasta. Valkolumme (alba) jakautuu vielä alalajiin pohjanlumme (N. candida).

Linné antoi heimolle nymfeihin viittaavan nimen. Nymfit, nuo naispuoliset Kreikan ja Rooman osin salaperäiset (puoli-)jumaluudet edustavat luontoa. Nymfeinä tunnetaan myös naaraspuolisten (vesi)perhojen tiettyä kehitysvaihetta. Myös nymfipunkkia pidetään pahimpana.

Lumpeiden heimo tiedetään eräänlaiseksi kasvifossiiliksi, joka eli jo dinojen aikaan, paljon ennen nykykasvien kehittymistä.

Tietyn leiman antaa kukkien uskonnollinen symbolisuus. Jo sen puhkeaminen loistonsa epämääräisestä mutapohjasta ja -vedestä on ihme. Suuret uskonnot pitävät kukkaa pyhänä. Egyptiläisille kukka merkitsi uudelleen syntymää sekä – kuolemaa. Buddhalaisuudessa lootus liitetään puhtauteen, henkisytyteen ja uskollisuuteen. Hinduilla kukalla on useita merkityksiä. Se liitetään kauneuteen, hedelmällisyyteen, vaurauteen, henkisytyteen ja ikuisuuteen.

Suomessa punaisen lumpeen esiintyminen on todella harvinaista, ehkä 5-7 esiintymää on tiedossa. Lisäksi se

katoaa ajoittain salaperäisesti. Ehkä väri taipumus periytyy heimon yleisestä punakukkaisuudesta.

Kerroin sattumalta Sirkka Kuuskoskelle (s. -21, Matti Pietisen pojan tytär) punaisesta lumpeesta ja hän innostuneena kertoi löytäneensä sen 10 pisteen kasvioonsa 1937 Helkalanjärvestä laskevan puron suistosta, Salojärven lahdesta. Sieltä sen ”bongasi” A. Kribatov vuonna 2011 – kameratta!

Aikaa kului, mies vanheni ja paikalle tulivat Nordstream-kaasuputkien rakentajat, jotka pilasivat täysin Salojärven herkän ekosysteemin. Se nyt vain on niin, että kaikki ei onnistu. Lopulta taivuini ja pyysin tyttärentäni Sirkka-Liisa Rautioaho ja poikani Antin poikaa Tatua kuvaamaan lähimmän luonnonesiintymän, Somerniemen Levo-Patamon järvi-
ketjun, punalumpeita, joista kuvat.

Jos punainen lumme vielä joskus löytyy Antreasta, sen voisi ottaa pitäjän nimikkokukaksi. Toivo ei ole mennyt, sillä Somerniemen järvillä kukka oli yleinen aina 1940-luvun loppuun, mutta katosi täysin 1950-luvulla. Syylliseksi on arveltu 1919 siirtoistutettua kanadalaista piisamia. Kuitenkin kukka löytyi uudelleen 1989 ja vaikuttaa elinvoimaiselta.

Lapinkankaan risti

Muutama vuosi sitten Antrean Noskuassa käyvät kotiseutumatkajat pystyttivät tämän ristin Lapinkankaalle. Paikkaan, jonne Noskuassa kulkevalla linjalla päättyi niin talvi- kuin jatkosota.

Risti on säilynyt hyvin kaikki vuodet ja laakeriseppelekin on edelleen tallalla. Paikan syrjäisyys osaltaan lienee vaikuttanut siihen.

Hankkeen alkuunpanija, Esko Paajanen, toivoo, että vastaavia merkkejä pystytettäisiin useampiin entisiin kotikyliin.

*He olivat kaikki
joutuneet lähtemään,
äkkiä,
rintaman alta.*

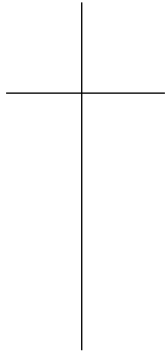
*Tykkien jyske saatteli
heidän kärkeuormiaan
tielle, jonka toisesta päästä
ei ollut tietoa.*

Mutta ei ole tietä joka ei pääty.

*Matkan jälkeen
meillä ei puhuttu
koskaan sodasta.*

*Meillä puhuttiin joka päivä
Karjalasta.*

In memoriam

Vuoden aikana
edesmenneitä
antrealaisia ja
vuoksen-
rantalaisia

Lehdessä julkaistaan
vuoden aikana edes-
menneiden
antrealaisten ja vuoksen-
rantalaisten sekä heidän
lähiomaistensa nimiä.

Mukana ovat tiedot niistä
henkilöistä, joiden kuolemasta
toimitus on saanut tiedon joko
lehdistä tai omaisten tai
ystävien ilmoittamana.

Väinö Johannes Talja	* 21.3.1929 † 10.10.2015	Antreassa Janakkalassa
Elli <u>Katriina</u> Nikula	* 15.12.1949 † 21.10.2015	Asikkalassa Brasiliassa
Teuvo Ensio Paajanen	* 19.6.1936 † 29.10.2015	Antreassa Hausjärvellä
Reino Olavi Jaatinen	* 18.11.1933 † 5.11.2015	Antreassa Lahdessa
Arvo Pellervo Talja	* 31.12.1925 † 12.11.2015	Antreassa Talikkalassa Järvenpäässä
Sisko Marjatta Tauru s. Hokkanen	* 8.9.1945 † 13.11.2015	Konginkankaalla Janakkalassa
Anne Kristiina Välilä s. Halinen	* 23.9.1959 † 29.11.2015	Janakkalassa (Antrea, Kavantsaari) Janakkalassa
Viljo Kaarlo Metsä-Keisteri	* 31.1.1928 † 30.11.2015	
Sinikka Taponen s. Pöysti	* 4.7.1947 † 30.11.2015	Somerolla
Keijo Matti Kalervo Suni	* 17.8.1924 † 2.12.2015	Antreassa Kekinniemiessä Janakkalassa
Irja Annikki Virolainen s. Räisänen	* 11.4.1934 † 2.12.2015	Kangaslammella Kotkassa
Sirkka Kaarina Selin s. Talja	* 29.9.1930 † 13.12.2015	Antreassa Talikkalassa Hämeenlinnassa
Eino Yrjö Virolainen	* 15.8.1933 † 16.12.2015	Vuoksenrannassa Kotkassa
Esko Kiuru	* 8.5.1932 † 17.12.2015	Antreassa Janakkalassa
Alina <u>Saimi</u> Oksanen s. Jernvall	* 27.8.1914 † 2.1.2016	Antreassa Helsingissä
Irma Sanelma Vuorela s. Virolainen	* 27.10.1932 † 2.1.2016	Antreassa Lopella
Aili Jaanila s. Ikävalko	* 4.4.1912 † 3.1.2016	Antreassa Ikävalkolassa Helsingissä
Eeva Marjatta Iivonen s. Olkinuora	* 28.1.1935 † 4.1.2016	Antreassa, Kukkola, Salo- Olkinuora Riihimäellä
Eino Haverinen	* 16.11.1926 † 5.1.2016	Antreassa Espoossa

Seppo Johannes Hutri	* 30.6.1934 † 8.1.2016	Antreassa Liikolassa Riihimäellä
Terho Raimo Linna	* 3.10.1932 † 24.1.2016	Antreassa Kekinniessä Janakkalassa
Lempi Ferin s. Niukkanen	* 28.7.1921 † 27.1.2016	Vuoksenrannassa Lohjalla
Aini Kyllikki Harjula	* 19.2.1921 † 31.1.2016	Antreassa Tuuloksessa
Impi Lahja Koskinen s. Ruponen	* 11.6.1930 † 9.2.2016	Antreassa Viskarilla Janakkalassa
Sylvi Siviä Linna s. Halme	* 14.6.1925 † 12.6.2016	Savonlinnassa Hämeenlinnassa
Risto Akilles (Aki) Jantunen	* 17.2.1930 † 18.2.2016	Vuoksenrannassa Kaskiselässä Leppävirralla
Seija Kaarina Jantunen s. Sinisalo, ent. Kaasinen	* 31.8.1931 † 22.2.2016	Orimattilassa Asikkalassa
Osmo Antti Virolainen	* 25.9.1939 † 1.3.2016	Vuoksenrannassa Kärkölässä
Helli Maria Jalo s. Henttonen	* 27.10.1929 † 24.3.2016	Antreassa Henttolassa Janakkalassa
Toivo Antero Lindholm	* 25.4.1929 † 24.3.2016	Janakkalassa Janakkalassa
Kauko Tuomas Haukka	* 23.3.1925 † 25.3.2016	Antreassa Lahdessa
Kyllikki Laina Kuronen	* 13.11.1919 † 5.4.2016	Antreassa Espoossa
Sirkka Lea Annikki Kostiainen	* 24.9.1933 † 5.4.2016	Antreassa Rahikkalassa Riihimäellä
Irja Margareta Suoninen	* 19.7.1922 † 7.4.2016	Viipurissa (Rupola) Turussa
Aulis Ilmari Kuisma	* 5.12.1936 † 22.4.2016	Vuoksenrannassa
Heljä Aulikki Helin s. Lankinen	* 19.4.1937 † 23.4.2016	Antreassa Lahdessa
Terttu Marjatta Löfberg s. Kärkäs	* 23.9.1933 † 28.4.2016	Vuoksenrannassa Espoossa
Martti Mikael Kiuru	* 16.4.1948 † 12.5.2016	Asikkalassa (Vuoksenranta) Asikkalassa
Lauri Kalevi Keisa	* 24.3.1928 † 18.5.2016	Antreassa Riihimäellä

Matti Ensio Sokka	* 18.5.1951 † 1.6.2016	Kuopiossa (Antrea, Henttola) Kuopiossa
Jorma Kalevi Pietinen	* 30.1.1936 † 16.6.2016	Antreassa Riihimäellä
Maija Marjatta Koljonen s. Juola	* 13.6.1935 † 18.6.2016	
Helvi Anna Kemppi	* 25.7.1913 † 28.6.2016	Antreassa Joutsassa
Meeri Maria Sulander	* 20.6.1926 † 2.7.2016	Antreassa Riihimäellä
Lydia Juslin s. Pellikka	* 23.5.1930 † 26.7.2016	Antreassa Riihimäellä
Aira Kaisu Rapeli s. Tonteri	* 5.12.1931 † 31.7.2016	Antreassa Akaassa
Kirsti Kaarina Posti s. Ostela, ent. Österberg	* 21.9.1932 † 4.8.2016	Viipurissa (Antrea) Turussa
Pauli Johannes Mansikka	* 17.8.1929 † 12.8.2016	Antreassa Hyvinkäällä
Aune Inkeri Vähävuori s. Jukka	* 2.3.1926 † 17.8.2016	Antreassa Lahdessa
Urpo Antti Kemppinen	* 30.8.1940 † 22.8.2016	Teuvalla (Vuoksenranta, Sintola) Sysmässä
Aulis Hutri	* 11.11.1931 † 27.8.2016	Antreassa Liikolassa Lopella
Anna Toive Tamminen s. Miettinen	* 25.5.1926 † 3.9.2016	Antreassa Hämeenlinnassa
Lasse Antero Pöysti	* 4.9.1932 † 4.9.2016	Vuoksenrannassa Sintolassa Nurmijärvellä
Kaija Kaarina Laine	* 4.6.1935 † 10.9.2016	Vuoksenrannassa Sysmässä
Veikko Martti Arminen	* 9.1.1928 † 25.9.2016	Antreassa Riihimäellä
Johannes Röksä	* 25.12.1929 † 14.10.2016	Vuoksenrannassa Härk'korvessa Joutsassa
Tauno Röksä	* 5.1.1925 † 28.10.2016	Vuoksenrannassa Härk'korvessa Kemissä
Aili Kemppi	* † 89-vuotiaana	Vuoksenrannassa Karkealassa Lahdessa
Ritva Ulla Annikki Sokka	* † 80-vuotiaana	Vuoksenrannassa Sintolassa Sysmässä

*Pitkä elämä
on päättynyt*

Haastattelin vuoden 2012 Antrealainen-lehdessä 100-vuotiasta antrealaisyntyistä Aili Jaanilaa, o.s. Ikävalkoa. Nyt on tullut aika kertoa hänen pitkän elämänsä päättymisestä. Se tapahtui Helsingissä Hopeatien palvelukodissa 3.1.2016.

Aili syntyi Ikävalkon vanhaan talonpoikaissukuun Anttilaan, joka sijaitsi Vuoksen ja Pähkjärven välisellä kauniilla kannaksella. Kylän elämään antoivat piristävää ruisketta läheiset Ylä-Vuoksen maamieskoulu ja Järvenlinnan puutarha- ja talouskoulu sekä Antrean rautatieasemakylän vilkas elämä.

*Aili Jaanila
1912 - 2016*

Puutarhakoulun vaikutus näkyi kylässä hyvin hoidettuina koti- sekä kaupapuutarhoina. Aili löysi puolisonkin puutarhaviljelijästä. Sotien jälkeen perhe asui Lappeenrannassa. Sieltä hän leskeksi jäätyään muutti lastensa kanssa Helsinkiin, jossa toimi koulu-ruokalan emäntänä.

Aili oli innokas matkailija, jonka passista löytyi 12 maan leimat. Rakas matkailun kohde oli Israel, jossa Via Dolorosan kulkeminen jätti pysyvän muiston. Munkkiniemen seurakunta kirkkoineen ja ehtoollispöytineen tuli läheiseksi. Tytärten perheet toivat iloa liikuntamahdollisuuksien vähentyessä. Iän lisääntyessä nuoruusvuosien muistot rikastuttivat hiljentyvää elämää.

Tällaisten iäkkäiden vanhusten mukana siirtyy entinen kotiseutumme pala palalta historiaan.

Antti Henttonen

Kotimäellä helluntaina

*Hetki nuoruudessa ---
On heleä helluntailuantai,
kevään herkintä aikaa.
Vuoksen pinta kimaltelee ilta-auringossa.
Rantakoivikko vihertää.
Linnut laulavat kilpaa,
ilmassa huumaava kevään tuoksu.*

*Istun kivellä kotipihalla kukkamekossa,
uudet kesäkengät jalassa.
Saunan tuoksu tukassani,
mäntysuovalla pestynä,
kiiltävänä, kihartuvana.
--- Havahdun. –
Riihen kujasilta alkaa kuulua kylän nuorten
iloinen rupattelu.
Ovat tulossa meidän rantaan iltanuotiolle.
Helluntaitulille, yhteiseen karkelointiin,
soitteluun, lauleluun.
Kantavat sylissään kuivia risuja nuotioon.*

*Toivottelen tervetulleiksi.
Tarjoilen tuohiropeesta
viimekesäistä mansikkamehua.
Voi, miten komeita poikia ja tyttöjä.
Kyllä kotikylässä kelpaa olla.
Nuoret juoksevat alas rantapolkua.
Jään odottamaan. Mitä?*

*Ajan kulumista – herään hetkeen – todellisuuteen.
Kuulen rannasta ääniä, huutelevat minua.
Tajuan: on kulunut yli viisi vuosikymmentä
vuosien saatossa.
Istun samalla kivellä, retkipuvussa,
kumisaappaat
jalassa, tukka harmaantuneena.
Kivi on muuttunut tuvan rauniokiveksi,
tuohirove pahvimukiksi.*

Kerttu Pyyhtiä

Kirkkopyhään tulvi väkeä ovien täydeltä

Antrea-Seuran kirkkopyhä Janakkalassa Tarinmaan seurakuntatalolla huhtikuun puolivälissä oli varsinaisen menestys. Kansaa vaelsi seurakuntatalon täydeltä. Sama tapahtui vuosi sitten Vanajassa. Nämä tapahtumat osoittavat, että näille tilaisuuksille on kysyntää. — Tosin Janakkalassa Antrea-Seuran kirkkokahvit houkuttivat paljon muita kuin varsinaisia seuran jäseniä. Mutta näinhän seuraa ja sen toimintaa tehdään tunnetuksi.

Tilaisuutta ohjasi sen järjestäjä Pertti Ruponen. Hän toi esille Karjalassa, lähinnä Antreassa, vällinneita uskonliikkeitä, joita olivat muun muassa Ratalahden usko ja lestadiolaisuus.

Janakkalan Pyhän Laurin kirkossa saarnanneen ja kirkkokahveilla puhuneen pastori Hannu Sunin aiheena oli taivasikävä, Jumalan kansan koti-ikävä. Suni tuntee varmasti karjalaisten ikävän, olivathan hänen isovanhempansa Kuparsaaresta, Heikki ja Hilma (o.s. Kemppe) Suni. Nykyisin Suni toimii Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan vs. kirkkoherrana.

Oopperalaulaja Pekka Kuukka sykähdytti karjalaisille niin läheisillä lauluilla. Pianon takana Janakkalan seurakunnan kanttori Tapio Mäenpää.

Kirkkoherra Hannu Suni puhui niin koti-kuin taivasikävästä.

Mukana tilaisuudessa oli myös Janakkalan seurakunnan nuorisotyöstä vastaava pastori Tarmo Halttunen.

Tuula Kuisma lausui Marjatta Leinosen ja Jörg Zinkin koskettavia runoja.

Oopperalaulaja Pekka Kuukalla on sukujuuret Seitsolassa, evakkokoti oli Janakkalassa, mutta laulajanuransa hän on luonut Suomen Kansallisoopperassa, jossa hän lauloi 1. tenoria jopa 13 vuoden ajan. Pekka laulaa edelleen Oopperan kakkoskuorossa ja nyt eläkkeellä on aikaa opiskella eri soittimia. Hänen esittämänsä laulut olivat kuulijoille niin läheisiä Jo Karjalan kunnalla lehtii puu ja Veteraanin iltahuuto.

Pertti on luvannut järjestää kirkkopyhän ensi huhtikuussakin. Siitä lisää tietoa lehtemme 3. sivulla.

Raakel Henttonen

Pertti Ruponen veti tottuneesti Antrea-Seuran kirkkopyhän ohjelman.

Pois joutilaisuudesta – Siirtopoikien työpalveluleireistä 75 vuotta

Pirjo Tiippana

Erkki Tiippana vanhempiensa Armas ja Helvi (os. Henttonen) Tiippanan kanssa kotipihalla Antrean Sokkalassa.

Viime keväänä tuli 75 vuotta siitä, kun Hausjärven Mommilassa oli siirtopoikien työpalveluleiri. Tämä leiri oli yksi niistä 17 paikkakunnalla sijainneista leireistä, joilla oli lähes 1000 poikaa. 15-17-vuotiaat pojat olivat talvisodan jälkeen luovutetuilta alueilta Suomeen tulleita nuorukaisia, joilla ei ollut työtä. Leirit olivat mitä mainioin tapa olla poissa joutilaisuudesta, sanoo Mommilan leirillä ollut Erkki Tiippana, joka leirikeväänään täytti 16 vuotta.

Toimintaa alettiin viritellä vuoden 1940 syksyllä. Kululaitosten ja yleisten töiden ministeriö antoi toiminnan järjestämisen Suomen Partiopojille, joten leirejä johdettiin partiopoikaliikkeen periaatteiden mukaisesti. Työpalvelua oli päivittäin neljä tuntia, työvälineet ja muut tarvikkeet saatiin lainaksi Puolustusvoimilta ja ruokailusta huolehtivat lotat tai partiotytöt. Ohjelmaan kuului työpalvelun lisäksi erilaista partiotoimintaa, sotilaallista koulutusta, ensiaputaitojen opetusta ja urheilua. Useimmiten työnantajana oli metsähallitus, mutta oli myös yksityisiä maanomistajia, Yhtyneet paperitehtaat ja Messilän, Mauulan ja Mommilan kartanot. Työt olivat pinotavaran tekoa, raivaus- ja metsätöitä, maataloustöitä tai hiilenpolttoa.

Leirillä numero 10

Mommilan leiri numero oli 10. Se oli yksi suurimmista leireistä, määrävahvuudeltaan 100, joskaan täyttä määrää ei koskaan ollut. Leirinjohtaja Aapo Tikka oli 22-vuotias, apulaisjohtaja Ensio Rajaniemi 18-vuotias ja toinen apulaisjohtaja Aatu Ronkainen ”jo” 30-vuotias. Leirin parakit, kaksi asumiseen ja kolmas ruokailuun ja oleskeluun, sijaitsivat noin 1,5 kilometrin päässä Mommilan kartanosta. Pojat työskentelivät kartanon pelloilla ja metsissä. Talvella oltiin metsätöissä, halonhakkuussa ja pöllien teossa, keväällä oli vuorossa pöllien kuoriminen. Kesällä oli vuorossa kartanon sokerijuurikkaan harvennus. Leiri erosi muista työpalveluleireistä siinä, että leiriltä ei voinut vapaasti lähteä kotiin, jos niin halusi. Leirinjohto edellytti, että lähtevällä pojalla on työpaikka tiedossa.

Koska monet pojista olivat rippikouluikäisiä, järjestettiin rippikoulu ja konfirmaatio Mommilan kartanon kirkossa. Ohjelmassa olivat mm. pitkä hiihtomarssi toisen leirin vieraaksi Hollolaan, nyrkkeilykilpailut, osallistuminen toukokuussa Riihimäen varuskunnan joukkojen mukana katselmukseen ja Suomen ja Ruotsin väliseen maaottelumarssiin. Suuri tapahtuma oli toukokuinen partioparaati Helsingissä, johon Mommilan leiriltä oli kutsuttu osallistumaan 40 poikaa. He muodostivat paraatissa oman osastonsa. Koska heillä oli muista partiolaisista erottuvat puvut – pusero ja saapashousut tummanharmaata sarkaa, sotilaspäähinettä muistuttava lippalakki ja jalassa ruskeanahkaiset pieksut – herättivät he huomiota. Matkalla he saivat tutustua eduskuntaan ja stadioniin, käydä elokuvissa ja teatterissa. Joukkue herätti myös tiedotusvälineiden kiinnostusta. Kaksi pojista, Erkki Tiippana ja Ahti Kallonen, esiintyivät paraatia ennen radiossa.

Kesällä 1941 leirien toiminta oli murroksessa. Osa pojista lähti kotiin uusille pika-asutustiloille, syksymällä alkoi paluu Karjalaan. Liikekannallepano vei leirien johtajistoa ja vanhimpia poikia asepalvelukseen. Heinäkuussa Oulun läänistä pyydettiin apua heinä- ja sadonkorjuuseen. Kaikkiaan 11 leirin pojat lähetettiin pohjoiseen. Myös Mommilasta lähdettiin Muhokselle, jossa tehtiin heinätöitä. 5.8.1941 pidettiin leiritoiminnan päättäjaiset, jolloin suurin osa leiriläisistä lähti entisille kotiseuduilleen takaisin vallattuun Karjalaan.

Jutun lähdeaineistona on muistitiedon lisäksi Marja Huovilan vuonna 2003 julkaisema Työ on miehen kunnia - siirtopoikien työpalvelu 1940-1942.

Mei kylä suksemestar Heikki Linna

Seppo Peltonen

Hää ol tult kotvävyks Antree pitäjäst, sitä mie en tiijä mist päi Antreeta, sielhä ol nii paljo tätä Linna sukkuu ympär pitäjää. Hää kuitekii tul tänne Taljala kyllää, Laukkasenmääl ja löys sielt Vepsält Anni-nimise tytön. Hyö männiit naimisii ja ostiit Annin neljält veljelt ossuuvet Kaimää talosta. Siin talos ol iso tupa ja kaks kammarii, nii hyö jakkoit viel sen rakennuksenkii silviisii, et ne kammarit jäivät Kaimääl ja tupa sahattii irt ja niist hirsist Heikki rakens assuinrakennukse Laukkase kujasii toisel puolel, nii siint tul sit Linnala. Nää kaik Laukkasenmään talot olliit aikoi saatos erotettu Hyypeenenän talost, se ol ollt iso tila.

Laukkasenmään pellost olliit hyvi kivisii, niiko olliit Peltolanmään kottelotkii, mut ol niis sellane ero, et ko Heikki kyns Linnala pelto haaraatral tai yhe hevose luukal ja ko se karaht kivvee, ni Heikki ärjäs ain sen kive nime, ja ne Linnalan pello kivet olliit kaik samannimisii.

Miuha pit kertoo siint suksemestar-Heikist. Heikki tek puust melkei mitä vaa. Sukset olliit etusijal, tek hää puuastioitakii, saavii, punkkaa, ämpärii ja synty hänelt hevose längetkii, millo mitäkii koton tai naapuris tarvittii. Ne sukspuut hää käi isse metsäst valissemas. Pienehkön koi-vun tyvipölkky, suora ja oksaton. Se ei saant olla kiero, ko sen pit haleta suuraa, ko se kirveel halastii kahtia tai jos se ol isomp, ni se halastii neljää ossaa ja sit siint sai kahet sukset. Jos juurakko näytti vahvalt, ni se kaa-jettii juurinee ja siint tyvipätkäst sai viel längepuolikkaat. Näi tul puukii tarkkaa käytetyks. Niitä sukspuita ja länktarpeita pit varata paljo kesäks kuivamaa, et piisas koko talveks tekemistä.

Tuva orsilha ne sit lopullisest kuivattii ja sielt sit valittii puut sen mukkaa minkälaiset sukset pit tehä. Siin

kuivaissaa sukspuu vettä jo valmiiks niiko jalkavaks ko pintapuol kutistuu kuivaissaa enemmä ko syvänpuu. Sentähe suks tehtii ain nii, et pintapuolest tul sukse pohja. Kirves ol se ensimmäine työkalu mil siint halastust sukspuust muotoiltii jo suk-sen näköne. Seuraavas vaihees höylättii suksepohja tasaseks, sama tehtii päällispuolelkii, se muotoiltii vast sit ko ol taivutettu ens se kippura kärke. Se tapahtu silviisii et sukspuun taivutettava kärke pantii hautumaa kiehuvaan povarmin (karjakeittiön) vespattaa ja ko se ol hautunt ja pehmint aikaase, ni sit sellasel paininpuul taivutettii kärke sopivaa muotoo. Ja silloha sukse kärke pit olla kippura, se ol muotasia. Ne ol siin paininpuus kuivattavakii, et se taivutettu muoto säily.

Seuraavaks pit höylätä suksepohjaa kuurna. Siihe ol nikkar teht erikoise höylän, siin ol sivusuunnas säätö ja ohjaus et sai suoran kuurnan ja viel keskel pohjaa. Terän siin ol kourutaltoa tai temmikshä myö sitä sanottii. Sit tul sukse päällykse muotoilun vuoro. Lapsil tehtii iha tasapäällyksiset sukset, mut aikuisii suksii tul sellane harjanne ja siin taas tarvittii nikkarin omatekosta höylää. Se ol hyvi lyhyt ja siin ol pyöristetty pohja, kumpaankii suuntaa kaareva terä. Se harjanne siin sukse pääl ol niiko sukse selkäranka, se pit sukse ryhissää ja jalkavan. Hiihtäjän jala kohalt suks jätettii vähä paksummaks ko siihe pit tehä viel se rakserreikä, silloha ei viel tunnettu näitä nykyaikasii sukssitteitä. Olliit vaa rakset tai mäystimet. Sukse sivut höylättii silviisii, et kärki jäi vähä levveemmäks ko keskkohta ja kanta, viel vejettii suuntapiirtimel pari viiruu sukse syrjää siihe pääl päi niiko koristeeks ja nii olkii suks valmis tervattavaks.

Linna Heiki tekemil suksil ol nii kova kysyntä, ettei niitä naapurinkaa pienil pojil riittänt. Jos joku koulu-poika onnistu sellaset samaa, ni kyl hää ol ylpee suksistaa. Ne männiit

enimmäsee sellasil, ketkä harrastiit kilpahiihtoo. Heiki poika Pauli ol hyvä hiihtäjä. Sova jälkee joskus 40-luvu lopul Pauli nähtii Salpausselä viijelkämpilkii, sijotusta en muista enkä tiijä, et olik hänel sillo viel isä-Heiki tekemät sukset.

Annil ja Heikil siunaantu viis lasta: Terho, Mirjami, Pauli, Jouko ja Elna. Mirjami män naimisii antreelaise Arvi Rajamäe kans ja vävykii ol puuseppä. Hää tek ensi Heikil uuve höyläpenkin, sit hää tul meil ja tek meil samallaisen. Meil ol varattu paksu ja levvee koivulankku höyläpenkkii varte, se ol vissii vuosi 1937. Se on jäänt nii mielee ko hää hakkas temmin kans siihe kovvaa lankkuu niitä höyläpenki tapin reikii. Höyläpenkithää jäivät talvsovas Karjalaa, mut ko päästii takasii kottii jatkosova alus 1941, ni ne löytyit jostakii, ei ne kuitekaa koton olleet. Ko sota päätty 1944 ja jouvuttii lopullisest jättämää Karjala jäivät kaik huonekalut sekä höyläpenkki kottii. Mut viimisen yön myö Sirkka-sisko kans maalattii mustal kimröökil kaikkii jätettävvi tavaroie isän nim ja määräsä Ähtäri. Ja ko rintama pysähty Vuosalmel, ni sotilaat kuskasiit autoil tavaraa rautatieasemal niin paljo ko kerkesiit, ja meikii tavaroie löyty sit Ähtäri urheilukentält. Siel ol tää höyläpenkkikii, ja siint lähtei myö ollaa yhtämatkaa taivallettu.

Höyläpenkki ol kovas käytös evakkomatkal ja alkuvuosin tää Asikkalassakii. Miuskii ol sen vert nikkarinvikkaa et mie tein monet sukset itellein ja omal perreel ja nykyne kansaedustaja Martti Taljakii sannoo opetelleesa hiihtämää miun tekemillään suksil, ja pitkäl hää on päästki. Kaik ajopelit, reet ja kärritkii olliit omatekosii. Se höyläpenkki on nytkii tuol Asikkala Hilliläs. Jukka-vävylkää ei oo peukalo keskel kämmentä, hää tek entisest navetast verstaan ja höyläpenkki on siel kunniapaikal, mut vieläki työs mukan.

Karjalaisuus elää nuoren hämäläisen mielessä

Jarmo Kuparinen Lopelta, ns. kolmannen polven evakko, on käynyt menetetyn Karjalan puolella tutustumassa isovanhempiensa kotipaikoihin jo kuusi kertaa. Ensimmäinen käynti nykyisin 28-vuotiaalla Jarmolla oli jo reilu 10 vuotta sitten, 16-vuotiaana.

Karjalaisuus on ollut läpi elämän osa Jarmon arkipäivää, sillä jokainen hänen isovanhemmistaan on Karjalasta kotoisin. Isänäiti syntyi Liikolassa, isänisä Kuparsaaresa, äidinäiti Pyhäjärvellä ja äidinisä Kaltovedenmaalla. Nykypäivänä isänäiti Taimi-Liisa Kuparinen on ainoa elossa oleva isovanhempi, joka myös asuu Jarmon kanssa samassa talossa. Edellä luetellut paikat ovat Jarmolle itselleenkin tuttuja, sillä nämä ovat juuri niitä, joihin

Jappe 2014 keväällä Liikolassa.

Maria Hatakka

hän on käynyt tutustumassa. Lisäksi ”Karjalaisten kaupunkina” tunnetussa Viipurissa on tullut vierailtua ja Pyöreässä Tornissakin käytyä.

Jarmo on maatalosta kotoisin ja reippaana ja aikaansaavana ihmisenä voisi ainakin arvailla hänen perineen luonteenpiirteensä sukujuuristaan.

Oman lapsensa Kaislin Jarmo haluaisi viedä tulevaisuudessa käymään Karjalassa. Pakottamaan ei tietenkään ryhdytä, mutta mikäli Kaislin kiinnostus vanhemmalla iällä herää enemmänkin, käyntikerjoja voisi tehdä useita.

Tuli vei Paavolan talon Räikkölästä

Keväällä alkoi kuulua uutisia, että yksi vanhoista karjalaistaloista oli jälleen palanut. Antrean Räikkölässä tulen saaliiksi oli joutunut Paavolan talo. Se sijaitsi Sokkalasta etelään johtavan tien tuntumassa, aivan Henttolan kylätien alkupäässä. Ulkoapäin kookas talo oli varsin hyväkuntoisen näköinen. Vanha keltainen maali oli pitänyt kohtuullisesti pintansa. Sisäpuolella huoneet olivat tosin aika ankeat. Talon vanhaa isäntäväkeä olivat sisarukset Antti, Jussi ja Katri Räikkönen. Antilla ja puolisolllaan Iidalla oli tytär Inkeri, joka myöhemmin tunnettiin Kiurun Inkerinä.

Talon piippuihin oli valkealla maalilla kirjoitettu ”2008”. Ehkä Maja oli tuolloin saanut talon haltuunsa, mutta kyllä hän siellä jo aikaisemmin oli ja eli.

Talon viimeinen omistaja oli Maja (sukunimi ei muistu mieleen), joka ammatiltaan oli laivastoinsinööri ja hänen työpaikkansa oli Vladivostokissa. Eläkkeelle hän oli siirtynyt asumaan Pietariin. Pari viimeistä kesää Maja ei enää uskaltanut asua yksin vanhemmiltaan perimässään ta-

lossa, sillä Sokkalan poikahunsvotit kiusasivat ja pelottelivat häntä. Talo oli kyllä myynnissäkin, mutta ostajia ei ilmaantunut ja nykyisin ei enää ole mitään ostettavaa.

Raakel Henttonen

Kaija hoitaa Riihimäen kirjastossa Antrea-kokoelmaa

Olen Kaija Viskari. Vanhempani ovat Lauri Matias Viskari Hännikkälänniemen Viskarilta ja äitini Veera o.s.Kukkonen Kaukolasta. Vanhempani olivat tavanneet toisensa Viskarin kylän tansseissa ja naimisiin he menivät Tammelan kirkossa sotatalvena. Lähdettyään evakkoon viimeisen kerran, he eivät enää koskaan käyneet kotikylisään. Vanhimmat sisarukseni ovat syntyneet sodan aikana Antreassa ja Viipurissa, kolme nuorempaa täällä uudella kotiseudulla, Riihimäellä.

Sisarusten kanssa pääsimme 1990-luvulla Kekin Ainon vetämään Mansikkalan koulupiiriin matkaan. Saimme viettää aikaa Vuoksen rannalla, hautausmaan kupeessa, ja löysimme Ainon johdattamana äidin lapsuudenkodin paikan sekä isän kotipaikan, Uudentuvan, joka oli aitojen ympäröimänä ja vielä kohtalaisessa kunnossa. Monet nimet, joita olin lapsena kuullut, tulivat nyt konkreettiseksi: Hannila, Sokaanlinna, Lillikan lampi, Kekkilä, Kuukaupin silta... Vuoksi oli laajempi kuin olin kuvitellut, isän kotitalo pienempi kuin luulin, maisemat kauniimpia ja tiet huonompia kuin odotin. Kuin olisi palannut 50-luvulle outoa kieltä puhuvien ihmisten keskelle. Vanhat kauniit talot, osin hyvin huonossa kunnossa, säilyttävät kuitenkin arvokkuutensa, kun Talikkalan uudet kerrostalot löivät silmille sosialistisen realismin. Serkusmatkoilla olemme vierailleet viime vuosina sekä Viipurissa että Antrean Hännikkälänniemessä. Uudentuvan nykyiset asukkaat ovat ottaneet meidät hyvin vastaan ja yhteisesti on syöty ja kahviteltu.

Antrea-Seuran kokouksessa vierailin ensimmäistä kertaa vasta viime vuoden vuosikokouksessa Pentti Taljan pyynnöstä. Esittelin Riihimäen kirjaston Antrea-kokoelmaa ja veljeni, Reijo kertoi keräämistään Antrean postileima ja -korttikokoelmastaan. Tuossa kokouksessa jotenkin huomasin lupautuvani suoraan seuran hallitukseen. Simosen Antrea-kirja sekä hieno Antti Henttosen toimittama Kotiseutumme Antrea ovat kotihyllyssä ja näin helposti saatavilla koko Antreasta kertova aineisto. Silti kovin noviisi olen tiedoissani Antreasta. Odotan innolla, jos pääsen talkoomatkalle ja voin kuunnella seura-aktiivien kertomuksia ja päästä katsomaan Antrean maisemia.

Jos sinulla on Antrea- tai Karjala-aiheista kirjallisuutta hyllyssäsi ja haluaisit tarjota sitä "hyvään kotiin", niin ota yhteyttä Riihimäen kirjastossa työskentelevään Kaija Viskariin. Toki, ei kirjastokaan kaikkea ota vastaan, etenkin jos vastaavia kappaleita on jo kokoelmassa.

**ANTREA-SEURAN
HALLITUKSEN
JÄSENTEN ESITTELY
JATKUU...**

Antrea-Seuran johtokunta ja toimihenkilöt 2017

Puheenjohtaja Reijo Martikainen, Koivikkotie 3 I 80, 00630 Helsinki; puh. 040-5452541, reijo.martikainen(at)mavi.fi

Sihteeri: Maria Hatakka, Paloasemantie 1 B 16, 12240 Hikiä, 0503571748, maria.t.hatakka(at)gmail.com

Hallituksen muut jäsenet:

Helena Lajunen, Hormikuja 4, 04200 Kerava, 0400-977966, hellu.lajunen(at)gmail.com

Antti Partanen, Vapaalantie 90 C, 01650 Vantaa; puh. 0503599456, a-a.partanen(at)pp.inet.fi

Pirjo Riitta Rintanen, Kivelänkatu 1 C 13, 00260 Helsinki; puh. 0400-825453, pirjo.riitta.rintanen(at)kolumbus.fi

Raakel Henttonen, Hyvikkäläntie 540, 14240 Janakkala; puh. 0400847023, (03)6881898; raakel.henttonen(at)pp.inet.fi

Pentti Talja, Eprantie 119, 11710 Riihimäki, puh 0505758316; pentti.talja(at)elisanet.fi

Kaija Viskari, Kaukolankatu 6, 11120 Riihimäki, puh. 050 323 79 76, kaija.viskari(at)riihimaki.fi

Rahastonhoitaja Satu Stirkinen, Näyttelijäntie 5-7 B 16, 00400 H:ki; 0408261075; satu.stirkinen(at)gmail.com

Jäsensihiteeri, myynti Pirjo Tiippana, Hakaniemenranta 26 A 39, 00530 H:ki, 0505253891, pirjo.tiippana(at)saunalahti.fi

Nettisivusto Jukka Talja, Eprantie 42, 11710 Riihimäki; puh 0405894559, jukka.talja(at)saunalahti.fi

Pääemäntä Tuula Haapiainen, (09)784756

Teatterivastaava Raili Kekki puh (09)724 2579, 0504913734; **kuljetusvastaava** Anna-Liisa Linna, puh.0405349678

Kunniapuheenjohtaja Oili Korkeamäki, Vekantie 10 as 7, 17200 Vääksy; puh 0408260671, (03)7665210

oili.korkeamaki(at)kolumbus.fi

Antrealaisten Talvi-iltamissa puhuttiin vanhan kotiseudun pakolinnoista

Kyllä antrealaiset iltamansa tarvitsevat ja ansaitsevat. Sen he osoittivat jälleen helmikuun puolivälissä, Ystävänpäivän aattona kokoontuessaan isolla joukolla Kerhoravintola Seiskaan Hämeenlinnaan. Ja jos kaikki vanhat tutut eivät olleetkaan päässeet mukaan, niin uusia tuli oven täydeltä.

Jos ei lohisoppa vielä vienyt kieltä mennessään, niin viimeistään houkuttavat mansikkakakut sen tekivät. – Illan teemana olivat Antreassa olleet pakolinnat ja niihin meidät perehdytti Pirjo Riitta Rintanen runoilla ja pitäjän historian tuntija Veikko Partanen tarinallaan.

*”Kuutamolla joskus kuuluu
niinkuin soisi mielipuolen itku,
kuuluu kirvestä kuin hiottaisi.
Mitä on se? Ken sen tietää?....”*

Noin alkaa terijokelaisen toimitajan, runoilijan Mikko Uotisen runo Antreassa kohoavasta Sokanlinnasta – tai hänen kirjoittamanaan Sokan linnasta. – Sokasta, joka oli menestyvä, ilolla uurastava viljelijä. Kunnes vainolainen kylään hiipi ja tappoi perheen. Siitä alkoi Sokan kosto, joka päättyi surkeaan kuolemaan korvessa.

Mutta kuten Veikko Partanen totesi, runoilijat eivät ole historioitsijoita. He voivat kuvitella omanlaisensa maailman ja sille historian.

Partanen oli iltamia varten hakenut tietoa Antrean linnavuorista, joita kaikkiaan on jopa kahdeksan eri puolella pitäjää. Siitä huolimatta Veikko painottaa, ettei niiden merkitys ole läheskään sama kuin linnavuorilla Hämeessä. Karjalassa on kyse pakolinnoista, joihin on piilouduttu, kun taas Hämeessä linnavuoria on käytetty puolustautumiseen ja tulien avulla vihollisesta viestin levittämiseen.

Veikko Partanen on Antrean historian ”kävelevä tietotoimisto”. Iltamissa hän puhui Antrean pakolinnoista. Ja lukekaapa tästä lehdestä hänen artikkelinsa Antrean vaaleanpunaisesta lumpeesta.

Pirjo Riitta Rintasen lausumat runot kertoivat vainojen aikaisten ihmisten synkistä kohtaloista.

Raakel Henttonen

Antrealaisten Talvi-iltamissa riitti hengen ja ruumiin ravintoa ja iloista kanssakäymistä. Mansikkakakulla oli huima menekki.

Karjalan linnoja on jo 1888 tutkinut Hj. Appelgren, Suomen ensimmäinen muinaisjäännösten kaivaja, sittemmin valtionarkeologi.

Antreassa oli kahdeksan linnavuorta

Antrean kahdeksan linnavuorta ovat Sokanlinnan lisäksi Kaukolan linnanmäki, Koilinna, Iivolan linnavuori, Talikkalan linnansaa-ri, Partalan linnavuori, Noskuan Iiteksenlinna, Liikolan Linnanmäki ja sitten on vielä Bullerborg, joka oikeudellisesti katsotaan kuuluvan Saviniemeen. – Museovirastonkin tietojen mukaan puhutaan vielä 1654 Bullerborgin virrasta, jonka kalastusoikeudet tuolloin ovat kuuluneet Saviniemen kartanolle, mutta itse asiassa linna ei ollut Antreassa vaan Imatralla. Aiemmin nuo oikeudet kuuluivat Viipurin linnalle.

Näistä Kaukolan linnamäellä olevia muodostelmia, linnoja, Veikko Partanen pitää mainittavimpana. Niihin on voinut paeta suojaa etsimään, sillä ei hyökkääjienkään aseistus tuolloin ole ollut kovin kummoinen.

Linnoilta on voinut hyökkääjiä vasten puolustautua vaikka kivisaateen turvin. Sokanlinnan erikoisuutena ovat luolat ja suuremman luolan suulla on selvästi poltettu tulta, sillä kiven pinta on kuoriutunut irti kuumuudessa.

Koilinnassakin on luolamuodostelmaa, jonka vasemmalta puolelta on löytynyt kivikautinen asuinpaikka. Kiehuvan veden tai tervan kaataminen vihollisen niskaan linnoilta ja luolista vaikuttaa erittäin epäuskottavalta, mutta jo pelkkä savukin estää toimia. Samoin kuin se, jos vuorelle on nostettu edes muutama hirsikerta suojaksi.

Tieto Talikkalan linnasaaresta on epämääräinen ja mitä ilmeisimmin paikka on korkean Vuoksen aikana ollut luoto. Iiteksenlinna on luoteiskaakkosuuntainen kalliomuodostuma ja Liikolan linnanmäkeä ei ole löydetty vielääkään, vaikka siitä puhutaan. Näin ollen ymmärtää, että Karjalassa, ainakin Antreassa sijainneet linnamuodostelmat eivät ole niin merkittäviä kuin mielellään ajattelisi.

Asutus kaukana Vuoksesta

Mutta miten sitten asutus sijaitsi linnoinhin nähden? Kun Suuri Venäjän sota päättyi 1557 Moskovan rauhaan, laskettiin Antreassa olevan 19 kylää. Se ei silti edellyttänyt suurta ihmismäärää, sillä kyläksi riitti, kun siellä oli vaikka vain kaksi savua. Mutta että ne laskettiin, niiden tuli olla veroa maksavia. Eniten tällaisia taloja oli Korpilahdessa (sittemmin Vuoksenrantaa) ja Liikolassa. – Mikäli käytetään ilmaisua, että talo olisi autio, ei se silti välttämättä ollut asumaton.

Kuitenkin kylät sijaitsivat aika kaukana valtavirrasta eli Vuoksesta, jota pitkin vihollisenkin oli helppo liikkua. Niinpä useimmat kylät olivat jopa kilometrien päästä Vuoksen rannoista. Nämä alueet olivat olleet ikaikaisia metsästysmaita, joihin tunkeutunut uudempi asutus loukasi vanhaa. Iän kaikenhan on sotia käyty, niin Karjalan korvissakin, joissa rajaa Venäjän ja Ruotsin välillä hallinta-alueista vedettiin uusiksi joka vuosisata ja uskonnonkin nimissä vallattiin alueita.

1400-luvun lopulla oli pidetty Vanhaa vihaa ja sata vuotta myöhemmin käytiin 25 vuotta kestänyttä Pitkää vihaa eli Pohjoismaista sotaa, joka päättyi Täyssinän rauhaan 1595. Rajavyöhykkeellä sijainneesta Antreasta se autioitti jopa puolet savuista. Pitkästä vihasta ei ole kirjallista tietoa, ainoastaan aikanaan muistitietoa. Tätä sotaa Veikko Partanen pitää pakolinnatarinoiden pohjana.

Pirjo Riitta Rintasen toinen runo kertoi Räikkö räähkästä, jossa Eino Leino on kuvannut vainolaiselle tietä neuvoneen Räikön kohtaloa. – Räikkö räähkä on joissakin lähteissä sijoitettu Antreassa sijaitsevaan Räikkölän kylään ja se kyllä tunnetaan asiakirjoissa jo 1500-luvulta.

Mielenkiintoisen iltamaillaan aikana ehdittiin laulaa, haastella, arpoa voittoja ja iloita yhdessäolosta, vanhojen ja uusienkin tuttujen tapaamisesta.

Harvialantie 7, 14200 Turenki
p. 010 256 8112

Heimolantie 1, 12400 Tervakoski
p. 010 256 8112

Janakkalan Osuuspankki on täyden palvelun pankki. Peruspankkipalvelujen lisäksi löydät meiltä kattavat rahoitus-, sijoitus-, laki- ja vakuutuspalvelut.

OP-mobiiliin tai verkkoneuvottelun avulla saat palvelut vaikka kotisohvallesi. Omistaja-asiakkaana sinulle kertyy rahanarvoisia OP-bonuksia pankki- ja vakuutusasioinnin mukaan. Lisäksi saat paljon muitakin omistajaetuja.

Tervetuloa Janakkalan Osuuspankkiin!

OP Janakkala

Vuoksen Säätiön apurahat 2016

Vuoksen Säätiö on nostanut valmistuneiden opiskelijoiden opintoapurahan 250 euroon. Lisäksi säätiö maksaa vuoden ajalta opiskelijan pitäjöseuran jäsenmaksun. Vuoksenranta-seuran osalta se on kuluneena vuonna ollut 22 euroa ja Antrea-Seuran osalta 42 euroa.

Opiskelija-apurahahakemuksia säätiölle tuli 41. Ehtona avustukselle on, että apurahan hakijan isovanhemmat tai aiempi polvi on vuonna 1939 asunut Antreassa tai Vuoksenrannassa ja hakija on lähettänyt valmistumisestaan oppilaitoksen todistuksen. Kolme hakijaa ei täyttänyt näitä ehtoja, joten apuraha myönnettiin 38:lle.

Opiskelija-apurahat: Antrealaista syntyperää saajista olivat:

Aalto Sanni (Meskala), Arminen Joonas (Ikävalkola), Arminen Teemu (Ikävalkola), Harainen Tiia (Tauru), Heikkilä Ruut (Antrea kk), Hirvonen Elina (Liikola), Häti Emma (Salo-Olkinuora), Jalo Kaisa (Henttola), Koski Juha (Räikkölä), Levo Tero (Henttola), Loukola Elina (Rahikkala), Meaney Alexander (Henttola), Mykrä Eveliina (Hannila), Nieminen Roosa (Tauru), Nieminen Tanja (Tauru), Nummela Elina (Hännikkälänniemi), Ojanen Ilmari (Noskua), Olkinuora Heidi (Noskua), Paajanen Jussi (Noskua), Rumbin Pauliina (Kuparsaari), Ruponen Tuomas (Meskala), Sipilä Siiri (Meskala), Stengård Patrick (Pullila), Zucchetti Patrick (Saviniemi).

Vuoksenrantaista syntyperää apurahan saajista olivat:

Ahtola Kaarlo (Korpilahti), Himanen Krista (Oravankytö, Niittysuo), Hölttä Arto (Korpilahti), Hölttä Petri (Korpilahti), Järstä Ilkka (Oravankytö), Järstä Leo (Oravankytö), Kemppe Laura (Kaskiselkä), Kuisma Olli (Pöyryniemi), Leppänen Niina (Sintola), Manninen Vili (Oravan-

kytö), Martikainen Hilla (Karkiala), Olli Anu (Härk'korpi), Ruponen Eija (Kuivaniemi), Sievänen Tarja (Korpilahti).

Kannustusapurahat:

Kannustusapuraha on edelleen ollut 500 euroa.

Jarmo Kuisma (Oravankytö, Vuoksenranta). Väitteli 4.11.2015 kauppatieteiden tohtoriksi Aalto yliopiston kaupakorkeakoulusta. Väitös ”Consumer Perception of Online Advertising - The Effects of Animation. Ad Characteristics, Repetition and Task Relevancy on Attention and Memory”. Väitöskirjassa tarkastellaan kuluttajien havaitsemisprosesseja ja reaktioita verkkosivuilla oleviin mainoksiin. Tutkimus tuottaa lisätietoa kuluttajan käyttäytymisestä ja havaitsemisprosesseista dynaamisessa online-ympäristössä.

Jarmo Kuisman isä Lauri Kuisma on Jaakkolan tilalta Oravankydöstä.

Mari Makkonen (Meskala Antrea). Väitteli 21.8.2015 tekniikan tohtoriksi Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta. Väitös ”Cross-border transmission capacity development – Experiences from the Nordic electricity markets”. – Sähkön siirtoverkoinvestoinnit Pohjoismaissa. Sähkömarkkinoiden vapautuminen on johtanut hakemaan tehokasta tapaa markkinoiden organisoimiseksi. Euroopassa tavoitteena on vapauttaa ja integroida yleiset eurooppalaiset sähkömarkkinat. Kuitenkin riittämätön siirtokapasiteetti markkina-alueiden välillä estää integroitumisen ja siksi uusia investointeja tarvitaan. Suurten siirtoinvestointien läpi saamista ei kuitenkaan ole helppo toteuttaa. Pohjoisia sähkömarkkinoita on käytetty esimerkkinä. Väitöksessä esitetään, että hallinnollisissa rakenteissa tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet Pohjoismaiseen rajat ylittäviin investointeihin.

Mari Makkosen äidin isä Lauri Ku-

parinen Salopään talosta Antrean Kuparsaaresta. Äidin äiti Anna-Liisa Kuparinen (s. Ruponen) Ratalahdesta Meskalasta.

Mikko Virtanen (Sintola, Vuoksenranta). Väitteli 12.12.2015 valtiotieteiden tohtoriksi Helsingin yliopiston valtiotieteellisestä tiedekunnasta. Väitös ”Systeemiteoreettisia askelmerkkejä nyky-yhteiskuntaan”. Väitös käsittelee tulkintaa yhteiskuntatieteellisestä systeemiteoriasta sekä tulkinnalle rakentuvan tutkimustavan. Systeemiteorian yhteiskunta rakentuu koossa pysymisen kiinnepisteen sijasta kommunikaation eriytymiselle vailla suuntaa ja päätepistettä. Teoksessa kehitellään tämän Niklas Luhmannin yhteiskuntateoreettisen lähtökohdan pohjalta systeemiteoreettista metodologiaa nyky-yhteiskunnan tutkimuksen tarpeisiin. Kehittelytyössä systeemiteoriaa avataan myös keskusteluihin muiden ajankohtaisten, yhteiskuntaa luotaavien teoreettisten tarkastelutapojen kanssa. Kehitelyä metodologiaa hyödynnetään myös konkreettisesti lääketieteen empiiristä etiikkaa ja eettisen neuvottelukunnan toimintaa tarkastelevassa taustatutkimuksessa.

Mikko Virtasen äidin äiti Aini Salokannel (s. Virolainen) on Vuoksenrannan Suontauksen Kotimäki-talosta Sintolasta.

Soile Ylivuori (Kaskiselkä, Vuoksenranta). Väitteli 12.12.2015 filosofian tohtoriksi Helsingin yliopiston humanistisesta tiedekunnasta. Väitös ”Women’s Bodies and the Culture of Politeness. Creating and Contesting Gendered Identities in Eighteenth-Century England”. Väitöskirjassa käsitellään kohteliaisuus-kulttuurin ja sukupuolen rakentamisen monisyistä suhdetta 1700-luvun Englannissa, erityiskohteena englantilaisen eliitin naiset.

Tapakulttuuri rakensi normatiivisia sukupuolitettuja identiteettimalleja. Naiset saattoivat myös uudelleen määrittää käytösnormeja hyödyntämällä kohteliaisuuskulttuurin risiriittaisuuksia. Näin naiset saattoivat kehittää identiteettiään ja omaa toimijuuttaan menettämättä kunniallisen ja kohteliaan naisen mainetta.

Soile Ylivuorin isän Martti Taljan vanhemmat ovat Terttu (s. Jantunen) Pekkolasta ja Yrjö Talja Korpelasta Vuoksenrannan Kaskiselästä.

Muut avustukset:

Kuisman sukuseura on vuonna 2015 julkaissut sukukirjan ”KUISMA-suku Suomen kartalla”. Sukukirjassa on erittäin laaja kartta-aineisto eri aikakausilta ja kartta-animaatioitakin, jotka kuvaavat Kuismien liikkumista vuosisatojen aikana Karjalassa. Lisäksi mukana on tilusjakokarttoja, jotka osoittavat kantatilojen jakautumista. Sukukirjassa on laajalti suvun haaroja ja henkilöitä esitteleviä artikkeleita. Sukupuuhakemistossa on 240 000 nimeä; ne ovat kokonaan digitaalisessa muodossa levykkeellä, ei painettuna.

Kirjalle myönnettiin 400 euron suuruinen apuraha.

Rovasti **Veli-Pekka Toiviainen** on julkaissut historiataustaisen kirjan ”Kahden miekan Karjala”. Kirja kuvaa mahdollisimman todenmukaisesti historialähteisiin nojaten miten Karjalan Kannas ja Laatokan Karjala asutettiin ja miten alue muodostui sellaiseksi kuin se oli 1800-1900-lukujen vaihteessa, Laatokan Karjalaksi ja Viipurin Karjalaksi. Historian tapahtumia kuvataan ihmisten, sukujen ja heimon näkökulmasta.

Kirja käsittelee myös Antrean sahatteollisuuden syntyä. Se tulee olemaan jo ilmestyneen Karjala-trilogian johdanto ja perusta.

Kirjalle myönnettiin 200 euron tuki.

Apurahojen haku

Vuoksen Säätiön apurahojen hakuaika on ympäri vuoden, mutta mikäli hakija haluaa päätöksen seuraavassa jaossa, hakuaika on helmikuun loppuun mennessä.

Opiskelija-apurahan hakijan tulee olla valmistunut yliopistosta, korkeakoulusta tai ammattiin valmistavasta oppilaitoksesta enintään kahden viimeisen vuoden aikana. Hänen tulee tehdä selvitys sukunsa juurista; ketkä asuivat, missä talossa ja missä kylässä Antreassa tai Vuoksenrannassa ennen talvisodan syttymistä vuonna 1939.

Kannustusapurahan saamisen perusteina on tohtoriväitös, ensikonsertti tai -näyttely tai esimerkiksi kilpailu vähintään EM-tasolla. Kannustusapurahoja myönnetään myös kirjallisiin kohteisiin ja erilaisiin hankkeisiin, jotka koskettavat sukujen entistä kotiseutua, Antreaa tai Vuoksenrantaa.

Kirjalliset hakemukset tulee toimittaa säätiön asiamiehelle Raakel Henttoselle, osoite Hyvikkäläntie 540, 14240 Janakkala. Puh. 0400847023. Asiamies antaa tarvittaessa lisätietoa apurahoista.

Virallinen ilmoitus apurahojen hausta on Karjalalehdessä tammikuun alussa ja tietoa on myös pitäjaseurojen eli Antrea-Seuran ja Vuoksenranta-seuran nettisivuilla sekä SYL:n apurahatietokannassa.

Vaaleanpunainen Pantteri seikkailemassa

Sattuipa tässä kertana muutamana, että näin vilaukselta TV:stä kuuluisaa huonon onnen, vaan kaikesta selviytyvää Vaaleanpunaista Pantteria. Hetken seurattuani lähti Pantteri liukkaasti kohti horisonttia ja suomeksi tekstitettynä sen kohde oli KARJALA. Se oli oikein versaalilla, isoilla kirjaimilla, kirjoitettu! – Olin tosi hämmästynyt. Miten amerikkalainen pantteri sinne päätyisi?

Katso sivulta 55, minne Vaaleanpunainen Pantteri oli syöksymässä. Ja huonostihan siinäkin kävi.

RH

**KUKKATALO JA HAUTAUSTOIMISTO
PETRI KOUHIA Ky, Koljalantie 1 b, Turenki
Avoimna ma-pe 9-20, la 8-18, su 9-18
puh. (03)677 1011, 0400-484566
www.kukkatalokouhia.fi**

Vanhavalkama vuonna 1930.

Löytöretket vanhempieni kotipihalle Vuoksenrantaan

Sirpa Lehtonen

7.6.2014

Pian sen jälkeen, kun olin siirtynyt eläkkeelle työelämän oravanpyörästä, alkoivat päässäni rullata lähes taukoamatta kysymykset vanhempieni kotiseuduista Karjalassa. Missä ja miten vanhempani olivat siellä asuneet? Onko liian myöhäistä tai olisiko vielä mahdollista löytää ja päästä käymään heidän kotipaikoiltaan? Vanhempani eivät käyneet kotiseuduillaan Karjalassa kertaakaan sen jälkeen, kun he sieltä viimeisen kerran vuonna 1944 olivat evakkoon joutuneet lähtemään kaksi pientä lasta mukanaan. Joskus he kertoivat, miten ennen kotona Karjalassa elettiin ja evakkomatkoista ja -paikoista jotakin. Silloin minun olisi pitänyt kirjoittaa muistiin kuulemaani ja tehdä lisäkysymyksiä, mutta oma elämä vei täysin mukanaan ja sitten olikin jo liian myöhäistä.

Serkkuni Maija ja Arja ovat olleet avainasemassa etsiessäni tarkempia tietoja vanhempieni Karjalan ajoista. Vuoksenrannan ja Antrean kotiseutukirjoja olin hankkinut jo

aikaisemmin, mutta lukuaika löytyi vasta vapaalle päästyäni. Kirjastosta hain lisää Karjalan kannasta koskevia karttoja ja kirjoja ja tutkin niitä innolla. Vanhempieni kotipaikat löysin kirjoista kylien talokartoista. Palava halu löytää kotipaikoille kasvoi sydämessäni koko ajan.

Äitini Aino (Aina) Meronen o.s. Miettinen oli kotoisin Antrean Pöystilästä Iivolan talosta. Hän muutti vuonna 1938 Vuoksenrannan Korpilahden kylään mentyään naimisiin isäni Matti Merosen kanssa. He asuivat lähellä Otamoinjokea vuonna 1936 rakennetussa Vanhavalkaman talossa, mikä oli isäni koti. Samassa talossa asuivat myös isäni vanhin veli, joka oli naimisissa äitini sisaren kanssa, ja heidän lapsensa, isäni nuorin veli, mummoni, vaimoni sekä vanha vaimi, joka oli mummoni isä. Vanha vaimi oli rakentanut vuonna 1898 Vanhavalkaman ns. vanhan talon, joka purettiin, kun uusi talo valmistui. Navetta oli rakennettu vuonna 1929. Vanhavalkaman lähellä Hovinmäen rinteessä vanhalla vajjalla oli Sallin tuulimylly.

Niinpä liityin kumppanini Tarmon kanssa Vuoksenranta-seuraan ja lähdimme seuran järjestämälle talkoo-, kotikylä- ja muistojuhlamatkalle 5.-8.6.2014. Matka oli meille ensikertalaisille kaikin puolin hyvin mielenkiintoinen ja erityisen jännittävä kotikyläpäivään lauantaihin asti. Perjantaina talkoomatkalla näin ensi kerran, että kaikki talot Korpilahdesta ennen Otamoinjokea oli hävitetty, se kouraisi syvältä sielustani. Tien varrella näkyi vain kivijalkoja tai -raunioita. Ilokseni kuitenkin muutamilla rakennuksettomilla pihoidella vanhat sireenit kukkivat komeasti. Uuden tekeillä olevan tien ja rautatien alle olivat jääneet monien kotipaikat.

Vanhavalkama löytyi

Jännitys tiivistyi lauantaina. Löydänpököhän tänään kotikyläpäivänä vanhempieni kotipaikan Vanhavalkaman? Antrean kirkolta kotikylämatkalle Korpilahden lähti noin 14 henkilöä linja-autolla. Korpilahden kylän yhdyshenkilö Ossi Paappa oli

kertonut, että hän suunnilleen tietää meidän kotipaikkamme. Onneksemme matkassa oli mukana Vuoksenrannan kodin naapuri Lasse Talikka. Siis sama Talikan Lasse, josta vanhempani olivat kertoneet ja joka oli tuntenut vanhempani. Kun hän oli luvannut näyttää etsimämme kotipaikan Vanhavalkaman, minut valtasi ihana tunne!

Vuoksenrantaan mennessämme Lasse kertoi matkan varrelta monia mielenkiintoisia asioita Karjalassa asumisajasta ja muutoksista sen jälkeen. Merosenmäen olivat kaivurit jyllänneet ja uusi tie kulki Lassen kotitalon paikan Laurilan kohdalta. Py-sähdyimme siinä ja Lasse poikansa Kimmon kanssa tarjosi koko porukalle shampanjaa. Kalliotakaan ei ollut enää, kertoi Lasse. Matkan edetessä pian vasemmalla oli Sallin tuulimyllyn paikka ja sen jälkeen vasemmalla vanhempieni kotipaikka Vanhavalkama, joka paremmin tunnettiin Sallina. Lassen kutsumana kävimme ensin kuitenkin Rasmäessä hänen äitinsä kotitalolla. Sinne ajoimme Vanhavalkaman ohi ja edelleen Otamoinjoen yli vuonna 1934 rakennetusta sillasta. Pienen kävelymatkan päässä oikealla oli Rasmäen talo, josta muistan äitinikin kertoneen.

Palattuamme Rasmäestä maantielle kävelin Tarmon kanssa hiljal-

leen takaisin päin Otamoinjoen sillalle katsellen maisemia. Uusi rata näkyi lähellä oikealla. Ihmettelimme radan suunnalla olevaa heinikkoista, pensaikkoista ”järveä” Otamoinjoen ympärillä, koska vanhempani olivat kertoneet vain Vuoksenrannan kodin lähellä olevasta joesta. Varsinaisen jokiuoman näimme vasta sillan kohdalta. Joen reunoilla puut olivat kuolleet pystyyn korkean veden vuoksi. Myöhemmin kuulimme vedennousun syyksi joen patoamisen vesilintujen metsästystä varten.

Pian sillan ylityksen jälkeen kaipaamani Vanhavalkaman kotipaikka oli edessämme oikealla. Koneet olivat kulkeneet pihan läpi läheiselle ratatyömaalle. Pihatien vasemmalla reunalla kasvoi isoja kuusia. Kävelimme tien mäelle. Tuossa vasemmalla koneiden raivaamassa keossa saattaisi olla vielä jokin navetan kivistä, arvelin. Tiheän nokkos-ym. kasvuston vuoksi rämpiminen sinne suuntaan ei varusteillamme nyt onnistunut. Tie kulki ehkä juuri navetan ajosillan kohdalta läheiselle ratatyömaalle.

Tarmo oli kävellyt hiukan takaisinpäin ja kiivennyt pienelle kumpareelle. Siellä hän huomasi piipun pilkottavan ruohikosta. Se ei ollut savupiippu, vaan hän seisoj maakellarin katolla sen ilmastointireiän vie-

ressä. Katolla kasvoi myös pensastoa. Kellarin takana oleva oviaukko oli madaltunut kertyneen maan johdosta, mutta rakennuskivet oviaukon ympärillä olivat napakasti paikoillaan. Kumarruin aukosta kellariin. Taskulampun avulla näin, että sisältä kiviseinät ja holvikaton betonivalu olivat erinomaisessa kunnossa. Vain ovet, lattia ja hyllyt olisi uusittava, niin kellari olisi täysin käyttökuntoinen. Tämä oli upea löytö! Kun olin tullut kellarista pihamaalle, minusta tuntui, että nyt olin tullut kotiin, vaikka en ole täällä milloinkaan asunut, enkä aiemmin käynytkään. Heti loistolöytömme jälkeen autolla saapui myös Martti Talja kertomaan, että karttakoordinaattien mukaan olimme varmasti oikealla kotipaikalla. Soitin pihalta Maija-serkulleni kellarin löytymisestä ja kyselin häneltä tarkemmin, missä muut rakennukset olivat sijainneet. Maija varoitti meitä putoamasta kaivoon.

Evästauolla olin katsellut navetan paikan läheltä Otamoinjoen suuntaan. Siellä näkyvä korkeampi metsäinen paikka kiinnosti ja siitä ”metsämäestä” löysin kotitalon perustuksia. Koivuja ja pensaita kasvoi betonisen välipohjankin päällä. Kivijalan reunalla oli lahonnutta, murtuvaa hirttä ja keskemällä välipohjassa näkyi alla olevan tupakellarin

Ensimmäistä kertaa kotipihalla Vanhavalkamassa.

portaikon aukkoa. Ulkopuolelta katsoen kellarin täyttöaukko talon takaseinällä oli vielä hyväkuntoinen, mutta kellari portaineen oli peittynyt suurelta osalta tiili- ja betonimurskaan. Juhannusruusut kukkivat kauniisti päätyseinustalla ryteikön seassa ja marjapensaita kasvoi rivissä pihan toisella puolella. Seisoin kivijalan päällä katsellen ympärilläni ihailen, miten kaunis kotipaikka vanhemmillani oli ollutkaan täällä Karjalassa. Aurinko paistoi edelleen lämpimästi. Oli niin hyvä olla, ikään kuin olisin kotiportailla istunut saunailan jälkeen.

Kotipihan hyvästelyn jälkeen jatkoimme etsimään Sallin tuulimyllyn kiviä, jos ne sattuisivat löytymään mäen rinteestä, mutta emme niitä löytäneet. Myöhemmin kuulimme, että kivet oli jo viety muualle.

6.5.2016

Haave toisesta kotipaikkakäynnistä jäi kytämään mieleeni välittömästi sen jälkeen, kun olin siellä keran päässyt käymään. Vuoksenranta-seuran talkoomatkalla 6.5.2016 saimme tilaisuuden jäädä vähäksi aikaa Vanhavalkamaan. Lämmin ja aurinkoinen sää helli meitä taas. Ajankohta oli aivan oikea, koska kasvusto oli vähäistä ja heti pihatielle päästyämme kuulimme Karjalan käen kukkuvan. Sammaloitunutta kivivaihtoa löysimme isojen kuusien ja koivujen alta vasemmalta. Se jatkui maakellariin saakka. Juuri niin, miten Maija-serkku oli lapsuusmuisto-

jaan meille kertonut. Kävin seuraavaksi maakellarissa, mikä oli aivan yhtä hienossa kunnossa kuin kaksi vuotta sitten.

Maakellarin toisella puolella koivujen alla näimme muutamia suuria navetan peruskiviä pienempien joukossa. Olin innoissani, kun navetan paikkakin löytyi. Hyppelin kiveiltä toiselle ja yritimme saada kuvia myös navetan pohjasta, vaikka joka puolella kasvoi isohkoja koivuja ja pensaikkoo. Nyt varmistui se, että navetan ajosillan kohdalta tie meni pihan läpi ratatyömaalle. Pihatie oli nyt kaksikaistainen ja kovasti pölyävä. Kolme kuorma-autoa ajoi siitä edestakaisin kuljettaen maata, mikä oli kuormattu kotimäen ja radan väliseltä alueelta. Ne ajoivat kuormat vähän matkaa Vuoksenrannan kirkolle päin kääntyen sitten vasemmalle radan suuntaan.

Sitten lähdimme etsimään kaivoa talon etupuolelta pihaa varovasti kävellen ristiin rastiin maantielle päin. Aloin jo luopua toivosta, ettei se enää kauempana talosta voisi olla, kun päätin kurkistaa lähellä olevan ison kuusen oksien alle. Siellä hän se oli melkein kuusen rungossa kiinni täysin avonainen rengaskaivo arviolta 80 senttiä läpimitaltaan. Jättiläiskoivu kasvoi kuusen vieressä toisella puolella. Keppimittauksella saimme veden syvyydeksi reilusti yli kaksi metriä. Veden roskainen, tumma pinta oli noin metrin syvyydessä. Olin taas todella iloinen, kun löysimme kaivon. Vähän hirvitti ajatus, jos tuohon kaivoon vahingossa tipsattai-

si, niin vaikea sieltä olisi pois yksin päästä.

Kaivolta lähtiessä mäenrinteessä tönkäisin kengällä vielä yhtä sammaloitunutta kiveä. Tarkemmin tutkien se näytti olevan myös kivijalkakivi. Sillä paikalla oli tietojeni mukaan ollut vanhempieni uusi sauna, jonka toinen pääty oli rakennettu puuliiteriksi. Tavoitteemme olivat ylittyneet tämän kivijalan ansiosta.

Matkamme jatkui kaksi kilometriä kävellen Kankaalan kirkolle, jonne Tarmo lähti pihasta maantien kautta. Minä muistin Maija-serkkuni kertoneen, että hän oli oikaissut kouluun mennessään polkua pitkin sillalle. Halusin tutustua tähän reittiin ja kävelin pihasta metsäistä mäenrintettä Otamoinjoen sillan suuntaan. Löysin pienen polun rinteestä. Ehkä se oli serkkuni koulupolku, jolla on ollut myöhempiäkin käyttäjiä. Minusta oli nostalgista kävellä kirkolle, jonka matkan vanhempani olivat varmaan useaan kertaan Vuoksenrannassa asuessaan kulkeneet.

Tarmo on kulkenut rinnallani näillä matkoilla kuvaten paikkoja muistoksi. Hämäläisenä hän on saanut kuulla karjalajuttujani ylen määrin. Juureni ovat Karjalasta, vaikka kuulun vasta sodan jälkeiseen suureen ikäluokkaan. On ollut todella antoisaa päästä tutustumaan tähän vanhempieni kotipaikkaan kaksi kertaa. Suuret kiitokset kaikille, jotka ovat auttaneet meitä kotipaikan löytämisessä ja joilta olemme saaneet lisäksi paljon muuta mielenkiintoista tietoa Karjalasta ja karjalaisista.

Muut lehdet

Suomen Kuvalehti numerossaan 39/2016 julkaisi mielenkiintoisen artikkelin ”Kuninkaan kirje Karjalan naisille”, kirjoittanut toimittaja Petri Pöntinen. Pergamentille laaditusta kirjeestä oli oikein kuvakin.

Kansallisarkistossa on tasan 700 vuotta sitten, 1316, tehty asiakirja, jonka Ruotsin kuningas Birger Maununpoika lähetti suojelukirjeenä koskien Karjalan naisia. Sillä tähdennettiin naisrauhaa, mikä kuului kuninkaanlakeihin. Kirjeellä kiellettiin naisten kaltoin kohtelu ja ruu-

miillinen väkivalta. Kirjeen osoite oli Viipuri, joka kuului Birgerille. Tällä asiakirjalla hallitsija halusi vahvistaa valtaansa, jonka hän sittemmin menetti. Ei mennyt kuin muutama vuosi, kun rajoja tarkistettiin Pähkinäsaaren rauhassa 1323. Se kyllä vahvisti Ruotsin asemaa Suomessa, mutta kuitenkin tiedämme, mainen kunnia ja valta on haihtuvaa ja rajat vaihtuvaa.

ET-lehti numerossaan 17/2016 on neljän aukeaman laajuudelta kuvannut Arvo Henttosen entistä kotia, jonka hän nykyisin omistaa Antrean

Henttolassa. Ensimmäisen Antrean historian kirjoittajan Seppo Simosen tytär Katri Simonen kävi jälkikasvunsa kanssa tutustumassa paitsi Arvon kotitaloon myös omiin juuriinsa ja niiden sijoihin Antrean Paajalassa. Katrin kirjoittaman jutun otsikko on ”Arvo palasi Karjalaan” ja siihen liittyvät runsas kuvitus.

Apu-lehti julkaisi kuluneena syksynä myös jutun Antreasta.

Näin voimme päätellä, että Karjala kiinnostaa edelleen laajemminkin suomalaisia eikä vain karjalaisia.

Vuoksenlaakson metodistiseurakunnasta tekeillä historia

Vuoksenlaakson metodistiseurakunnalla oli Vuoksenrannassa suuri, näyttävä kirkko. Sen suojissa pidettiin kahdetkin valtakunnalliset vuosikonferenssit 1920-luvulla.

Venäjänsä Keisarillinen Majesteetti oli antanut armollisen määräyksen jo marraskuussa 1913 Vuoksenrannan seurakunnan perustamista koskevassa asiassa. Suomi ehti itsenäistyä ja vuosia kuluu viisikin ennen kuin käytännössä vuonna 1919 evankelisluterilainen seurakunta pääsi aloittamaan toimintansa. Asiaa hidastivat varmasti hallinnollisten rakenteiden puuttuminen, mutta myös yksityisten ihmisten puuttuminen asioiden kulkuun: Vuoksenrannan kuntaa ei vielä tuolloin ollut olemassa, vaan alue oli Antrean kaakkoiskulmaa ja toiseksi kirkon ja hautausmaan

paikkaa oli lahjoitusten myötä alettu ”vuovata” eri paikkaan kuin aluksi oli sovittu.

Tästä sukeutui riita, jonka tuloksena Vuoksenrannan alueelle syntyi toinen seurakunta, Vuoksenlaakson metodistiseurakunta. Miksi Vuoksenlaakson? Siksi, että oli ajateltu seurakunnan leviävän pitkin Vuoksen vartta. Malli oli haettu Viipurista. Tämä seurakunta perustettiin 1921. Vuoksenrannan kunta perustettiin 1924.

Vuoksenlaakson metodistiseurakunnassa oli parhaimmillaan ennen sotia hiukan yli 800 jäsentä. Koko kunnassa oli asukkaita noin 3600.

Se erikoisuus tässä seurakunnassa on, että kun vuoden 1949 lopussa siirtoseurakunnat lakkautettiin, niin tätä seurakuntaa ei ole koskaan lopetettu. Vuoksenlaakson metodistiseurakunta toimii edelleen Asikkalassa ja sen keskuspaikkana on kirkko Vesivehmaalla. Seurakunnan pastorina toimii nykyisin Soile Salorinne.

Vuoksenranta-seura on tilannut tästä seurakunnasta historian, jota kirjoittaa toimittaja, FM Raakel Henttonen. Kirjoitustyö on jo pitkällä, joten toiveissa on, että kirja saadaan ensi vuoden puolella luettavaksi.

Kesäjuhliin kutsutaan Jyväskylään

Karjalaiset Kesäjuhlat järjestetään vuosittain viikkoa ennen juhannusta olevana viikonvaihteena. Seuraavat juhlat 2017 ovat Keski-Suomessa Jyväskylässä ja järjestäjät ovat hankineet Suomi 100 -statuksen juhlaan. Niiden tunnus on ”Itsepäiset ja itsenäiset karjalaiset - Suomi 100 vuotta”. Tilaisuudet keskittyvät Pa-

viljonkiin ja juhlan teeman mukaisesti eri tapahtumissa tuodaan esille karjalaisten ja karjalaisen kulttuurin ja historian merkitystä 100-vuotiaassa Suomessa. Aihetta esitellään näyttelyissä, työpajoissa, konserteissa ja muissa tapahtumissa.

Teemana ovat karelianismi, ja nyt elävä 2000-luvun karjalaisuus.

Erityispiirteinä vähemmistöjen kansallis- ja kansanpuvut, suomalaiset perinneleivät ja -piirakat idässä ja lännessä, murre ja karjalan kieli.

Kesäjuhlat alkavat 16.6. perjantaina Suomi 100 vuotta -juhlaseminaarilla, jonka aiheena on juuri tuo ”Itsenäiset ja itsepäiset suomalaiset”.

Niin paljosta pahasta olemme säästyneet

Marjukka Patrakka on tehnyt paljon matkoja eri puolille Karjalaa. Hän on kiertänyt lyydiläisten parissa Aunuksessa, Tverissä, Inkerissä. Hän on auttanut paikallisia oman kielen säilyttämisessä ja julkaissut nimenomaan lapsille tarkoitettuja kirjoja juuri kielen takia. Hän on nähnyt paljon köyhyyttä, surullisia kohtaloita, mutta myös iloa. Marjukka on työstään palkittu monin eri tavoin.

Hänen kirjoituksensa julkaistaan kahdessa eri osassa.

Heinäkuisella laajalla Karjalan matkallani seisoin Solovetskin luostari-saaristossa labyrintin ääressä. Suuri hevosenkengänmuotoinen kivistä rakennettu kaksoisspiraali oli pienten varpukasvien peitossa. Tuhansia vuosia vanha rakennelma piti salaisuutensa: miksi labyrintit on rakennettu? Liittyvätkö ne auringon palvontaan, saatiinko niiden avulla yhteys vainajiin ja millaisin kulttimenoin? Luostarin kärsimystaakka on raskas. Stalinin aikana siellä tuhottiin valtava määrä ihmisiä. Vankeja kuoli nälkään, kylmään, tauteihin ja myös ammuttuina. Solovetski oli korkeimmin oppineiden sekä papiston ja taiteilijoiden tuhon paikka. Museossa pyöri filmi, joka näytti, kuinka valtavat ikonit kannettiin ulos poltettaviksi ja munkit ahdistettiin laumoina tapettaviksi. Kulakkimuseossa kuvat kertoivat kärsimyksistä, kartta osoitti kuinka laajalle vankileirit oli levitetty, kauas Aasiaan saakka.

Luostarikin oli aikoinaan kiistelty rannikon karjalaisten kanssa kalavesistä ja viljelysmaista.

Luostari sivuluostareineen oli korjauksen alla niin ulkoa kuin sisälätkin. Mutta se, mitä ryhmämme näki, oli näkemisen arvoista. Matkaan lähdin en vain luostarin vuoksi, vaan halusin nähdä valkoiset valaat ja Uikujoen kalliopiirroksiset. Kannatti lähteä katsomaan!

Matkalla poikkesimme Povent-sassa, se on itäisin paikka, johon suomalaiset sotilaat etenivät. Sieltä alkaa 1930-luvulla rakennettu Stalinin kanava. Parissa vuodessa työmaalla kuoli viluun, nälkään ja

tauteihin 200 tuhatta ihmistä. Vähän aiemmin olimme poikenneet Sandormohin joukkohautausmaalla metsässä. Sieltä on löydetty parin tuhannen ihmisen jäännökset; he edustavat kymmeniä eri kansallisuuksia. Monille kansoille oli jo pysytetty muistomerkki, inkeriläisiltä se vielä puuttui. Erään männyn kyljessä oli pahville maalattu Suomen lippu. Uhrit tuotiin vankileireiltä Karhumäkeen. Heidät riisuttiin alusvaatteisilleen, ranteet ja nilkat sidottiin ja ihmispolot lastattiin kuorma-autoihin moneen kerrokseen. Metsässä heidät kuopan reunalla niskalaukauksella lopetettiin. Noin kymmenen ihmistä pantiin samaan kuoppaan.

Saarenmaan piispanlinnan kaivo

Solovetskin labyrintin äärellä ajatukseni kiertyi Saarenmaan piispanlinnan pihalla olevaan kaivoon. Sinne bolševikit heittivät toistasataa paikallista varakasta tai oppinutta ihmistä. Ajatukseni siirtyi Tarton kauppahalliin ja syyskuuhun 1989. Silloin aloitin nämä etniset retkeni, Moskovan tiedeakatemia oli antanut luvan. Sukukansojen haastattelut kuuluivat Suomen ja Neuvostoliiton väliseen tieteellistekniseen yhteistyöhön. Tartto oli suljettu kaupunki, mutta siellä on Kansallismuseo ja siellä oli Suomalais-ugrilaisen osaston johtajana Mare Piho, joka oli luvannut viedä suomalaisia Venäjän puolelle Inkerinmaalle. Poikkesimme Tarton kauppahallissa. Syksyn juurikas- ja kaalisato oli yhtenä kasana nurkassa. Vitriinissä, oli yksi

nälästä sinistynyt kana, muutama savustettu sian sorkka ja korva sekä jokunen kananmuna. Ehkä se oli kevät 2010, kun työtovereitteni kanssa olimme kevätretkellä Tartossa. Yhtenä päivänä kaupungilla huomasin suuren, upean sikapatsaan, ja kas, siellähän takana olikin kauppahalli. Ilmoitin toisille osaavani hotelliin ja pyyhälsin halliin. Editseni vietiin suurella lavalla korkeana pinona halkaistuja sianruhoja. Joka puolella oli esillä kaikkia mahdollisia ruokatarvikkeita ja valmiita ruokia kauniisti runsautta osoittaen tarjolle asetettuna. Olin onnellinen virolaisten puolesta! Muistin kaikki ne kärsimykset, mitä olin haastatteleminen tai lukemalla tietooni saanut.

Mare oli yksi niistä valituista opiskelijoista, joka sai olla Tarton yliopiston juhlasalissa kuuntelemissa vuonna 1964 presidentti Kekkonen vironkielistä puhetta. Saman aikaisesti Tarton kadut olivat täpötäynnä sotilaita. Kun Viro julistautui uudelleen itsenäiseksi, Maren poika oli vierailulla luonani. Suomenlinnassa pohdimme lähtekö hän takaisin kotiin vai autanko hänet länteen. Kotiin poika lähti ja on pärjännyt hyvin. Jos tilanne olisi mennyt toisin, niin Tarton museon johtaja kuin Marekin olisi viety Siperiaan, junat olivat jo Tartossa valmiina ja kyydittävät valittu. Niin oli myös Marinmaalla 1991 Moskovan vallankaappausyrityksen aikana, junat ja kyydittävien luettelot valmiina.

Yhteiskuntaopissa Soikkolassa

Toukokuussa 1990 lähdin Tarton museon tutkimusryhmän mukana Neuvostoliiton puolelle Soikkolan niemelle Inkeriin. Museon johtaja Petterson totesi meidät matkaan lähettäessään: venäläisten edessä ei saa itkeä, jos jostakin kylästä ajetaan pois, siirrytään toiseen kylään jatkaamaan työtä. Soikkolaiset, inkerikot, esikarjalaista heimoa, ottivat meidät

hyvin vastaan. Mie haastoin vuokserannaks ja hyö ymmärsit kaik. Osa inkerikoista oli ollut sota-aikana vuoden siirrettynä Suomeen. Alue on rajavyöhykettä, sotilaita oli paljon. Joukkoja siirrettiin Itä-Saksasta, niitä meni pitkinä rivistöinä muutamman metrin päässä tiellä aamuteetä juodessani ja ikkunasta vilkaistesani. Meitä tutkimusmatkajia pidettiin silmällä ja jälkepäin oli ihmisiltä käyty kyselemässä, mistä asioista puhelimme. Baltian maat olivat pyrkimässä itsenäisiksi, virolaisten ja venäläisten välit olivat kiireät. Ryhmämme miehet tappelivatkin venäläisten kanssa. Majailimme koululla yhdessä luokassa, jonka ikkunoita öisin kivitettiin.

Syksyllä lähdimme uudelle matkalle. Auto särkyi, joten iltakuutamossa jouduimme Laukaa-joen sillalle, missä neljä sotilasta kiväärin olalla tarkastivat paperimme. Onneksi eräs yksin asuva Maria otti meidät kaikki yöksi. Tutustuin perheeseen, jonka vanhin tytär oli kemisti ja toiminut Narvan vesilaitoksen johtajana. Ympäristöasiat tulivat kerralla selviksi! Tämä perhe teki minulle kutsun ja matkustin yksin myöhäsyksyllä Leningradin kautta Soikkolaan. Minut vietiin haastattelemaan monia vanhoja ihmisiä, myös erästä pariskuntaa, Ohvanaa ja Annuskaa. He pyysivät minua aina poikkeamaan, kun siihen kylään tulen.

Soikkolan kylät alkoivat hahmotua minulle laajemminkin. Sekä totuus, että pienoinen kansa oli niin jyrkästi jakaantunut uskovaisiin ja kommunisteihin. Kolhoosiin meno oli tuskaa, monia kyyditettiin kauas. Aamuisin kylissä kyseltiin, onko joku viety yöllä.

Meistä tuli hyvät ystävät ja minulle selvisi, että Ohvana oli yksi Inkerin suurimpia kommunisteja. Itse Kirov oli aikoinaan upealla laivala rantautunut Soikkolaan ja käynyt pienessä kalasavustamossa tarkastamassa työläisten oloja. Ohvanan hän valitsi puolueen kouluun. Kirovin opetus oli, että kommunistijohtaja viimeiseksi hankkii itselleen sen hyvyyden, minkä on jo hankkinut yhteisölleen. Tätä oppia Ohvana noudatti täydellisesti, ihailtavasti. - Stalin mitä ilmeisimmin sitten tapatti Kirovin.

Ohvanasta oli minulle monessa asiassa tuki ja turva. Naapurissa asui toinen suuri kommunisti, Pedja, Zinaidansa kanssa. Pedja oli ollut sota-aikana Kremlissä muonituspäällikkönä ja monen monta kertaa istunut Stalinin kanssa keskustelemassa. Tämä pariskunta järjesti kunniakseni juhlan, johon tulivat heidän lapsensakin. Pedja piti puheen, johon vastasin kertomalla mm. että isäni taisteli Ihantalassa.

Aloitimme virolaisten kanssa mooneen kertaan kansatieteellisen filmin tekoa, mutta aina se jotenkin lopahatti. Sitten Mare hankki Virosta rahat ja kuvaajan, minä luvat. Vaan meiltä pyydettiin kyläneuvostossa lahjuksia, 30 % filmin hinnasta. Emme maksaneet, sotilaat oli jo kutsuttu paikalle. Meidät komennettiin ulos riviin ja ilmoitettiin, että virolaisten pitää poistua kahden tunnin sisällä. Menimme parin kilometrin päähän kirkon rautioille ja Maren kanssa itkimme. Mare sanoi minulle: sinun on mentävä yksin majapaikkaasi. Jos lähdet nyt meidän mukaamme, et tänne enää pääse. Virolaiset veivät minut autolla mutkan taakse lähelle kyläneuvostoa. Mare sanoi: mene rauhallisesti, sotilaat ovat siellä, mutta eivät puutu sinuun. Todellakin kymmenet sotilaat seisoskelivat kahta puolta tietä. Pää pystyssä kävelin rauhallisesti tietä pitkin, kukaan ei hiiskahtanutkaan. Inkeriläismuseon johtaja oli sillä välin käynyt majapaikassani sanomassa, etten saa suuttua, filmin saan tehdä venäläisten kanssa. Iltapäivällä menin kantelemaan Ohvanalle ja Suomeen tultuani soitin lupapaperit järjestäneelle virkamiehelle. Uudet luvat hankittiin, mutta virolaiset eivät tulleet, joten tein filmin Pietarin televisiosta saamani ohjaajan ja kuvaajan kanssa. Maksoin sovittun summan metsärahoistani. Kyläneuvostoon annoin yhden kopion filmistä ja tarkastuskomitea katsoi ja hyväksyi filmin. Se näytettiin kyläläisille.

Ohvanan vävy oli Kronstadtissa upseerina ja hänellä ja vaimollaan oli siinä kylässä huvila. Zojan kanssa kerran päätimme viettää lepopäivän ja kävellä huvilalta toiselle. Erään huvilan pihassa isäntä ilmoitti haluavansa syödä lounaan tämän suomalaisen kanssa. Olin hänen inkerik-

kovaimonsa jossain tavannut. Niin istuimme pöytään, toinen everstinna passasi ja toinen tulkaksi.

Upseeri pyysi minua kertomaan, mistä johtuu Suomen ja Venäjän (hän oli käynyt työmatkoilla Suomessa) elintasoero. Kysyin, pääsenkö tänne vielä, jos sanon suoraan. Käytä päälle, kyllä! Aloitin kysymällä, miksi hän on jo siihen aikaan päivästä nauttinut kolme lasillista. Oli tuotu rakennustarvikkeita. Niin sitten kerroin työstä ja työn tekemisen tahdista: me ensin silmät nurin päässä sodimme teidän kanssanne, sitten maksoimme sotakorvaukset, asutimme 400 tuhatta karjalaista, silmät nurin päässä koko kansa raatoi. Upseeri tuijotti minua ja lopulta totesi: olet aivan oikeassa!

Karjalan menetyksestä ei sopinut puhua. Tutussa seurassa illanistujaisissa lauantaina sanoin, että Karjala on minun, koska te varastitte sen minun isältäni. Kun poistuin talosta, ukrainalainen isäntä soitti rajavartioiden päällikölle. Mutta tuttavat pelastivat. Heidän luonaan maanantaina join tsajua komentajan kanssa, joka sanoi: Marjukka, älä koskaan sano sitä lausetta, ihmiset eivät ymmärrä sinun huumoriasi.

Inkerikkokulttuuri on osa kalevalaista kulttuuria, vaikka vanhat laulut jo 1990-luvulla olivat hävinneet. Kansaa on ollut ahkera, osaava, lahjakas. Nyt alue on miltei jäänyt Ust-Lugan sataman alle, terminaalit ovat levittäytyneet Soikkolaan saakka. Ohvanan saavuttama unelma tuhoutui. Kun hän Leningradin rintamalla taisteltuaan oli Berliinin valtauksessa ja puoli vuotta pitämässä järjestystä, hän everstinä palasi kotikonnuilleen. Saksalaiset olivat polttaneet miltei koko Soikkolan. Vähitellen osa inkerikoista pääsi takaisin Jaroslavlilta ja muualta, mihin heidät oli Suomesta viety. Kaikkia kyliä ei rakennettu uudelleen.

Ohvana loi 500 työpaikan kalatehtaan, nosti Soikkolan ja eli Annuskansa kanssa hyvin vaatimattomasti ollen kaikkien kunnioittama. Tuli mafia ja kahdessa vuodessa meni kaikki!

Marjukan tarina jatkuu seuraavassa lehdessä.

Talkoot Karjalassa

Kankaalan kirkolle päästiin jälleen suomalaisella bussilla. Kirkko ja ja kirkonmäki sankarimuistomerkkeineen siivottiin perinteisen rivakasti. Leiposiin hautausmaalle ja Noinmäen kirkolle Kaskiskään jatkettiin matkaa kolkutellen huonoa tietä venäläisellä paikallisen kivilouhimon pikkubussilla..

Päivi Virolainen

”Tonttien” rajat hyvä pitää selvinä

Meitä lähti Helatorstaina 5.5. matkaan 30 vuoksenrantalaista ja 21 antrealaista. Ennakoilmoittautuneista oli muutamia rapissut pois, joten nyt mahduimmekin yhteen bussiin. Kokosimme joukkomme kuitenkin kasaan kahdella perinteisellä bussilinjalla eli samaan aikaan aamulla varhain starttasimme Sysmä-Lahti- ja Riihimäki-Helsinki -reiteille. Yhdistimme porukat sitten Haminassa.

Viipurin Veikoissa pysähdyimme tuttuun tapaan rahanvaihtotauolla ja kaupassa. Matkustimme siitä suoraan Viipuriin Tervajoen kylän ja Karuselli-tavaratalon kautta koukaten. Nopeasti sujuneista tullimuodollisuuksista johtuen olimme perillä jo hyvissä ajoin iltapäivällä ja meille jäi aikaa tutustua kaupunkiin ja sen nähtävyyksiin omatoimisesti.

Perjantaiamuna heti aamupalan jälkeen lähdimme körötelmään kohti Vuoksenrantaa ja Antreaa. Vuoksenrannassa jakaannuimme kahteen osaan talkootyöhön, osa Kankaalan kirkolle ja osa Kaski-

selkään Leiposiin hautausmaalle ja Noinmäen kirkkomäelle, jonne matka jatkui venäläisellä pikkubussilla. Venäjällähän joku asia toimii tai sitten ei. Tällä kertaa tilaamamme puuttuvat kivilaatat sankarimuistomerkille eivät ilmestyneet paikalle. Eipä näkynyt myöskään maanmittareita, joiden piti tulla kirkon tonttia merkitsemään. Omat hommamme sujui- vat ripeästi ja suunnitellut työt tulivat tehtyä.

Olipa siihen kirkkomaan kupeeseen, himpun verran ”meidän puolelle” ilmestynyt uusi rakennustyömaa- kin, kun joku paikallinen naputteli itselleen taloa. Juuri tämän vuoksi on tärkeää, että kirkkomaan ja sen rajat saataisiin merkittyä myös venäläisille viranomaisille niin, että alue säilyy muistopuistona jälkipolvillekin.

Antrealaiset siivosivat omaa kirkonmäkeään ja rovasti Strandmanin haudan aluetta. Heidän reissuunsa osui jännitysmomentti, kun paikalle maleksineista kahdesta paikallisesta miehestä toinen nappasi yllättäen yh-

den talkoolaisen repun ja lähti juoksemaan sen kanssa karkuun. Ripeä- jalkainen juoksija sai varkaan kiinni ja reppu pelastettiin takaisin omistajalleen.

Talkootöiden lomassa paistettiin makkaraa, syötiin eväitä ja keiteltiin kahvit. Sää suosi meitä ja iloisella mielellä palattiin Viipuriin.

Illalla ruokailimme kaikki yhdessä perinteikkäässä Pyöreän Tornin ravintolassa. Siellä palkittiin ”Vuoden talkoolaiset” ja annettiin muut tunnustusmaininnat.

Lauantaina nautimme aamiaisen hotellilla ja suuntasimme sen jälkeen tutustumismatkalle Terijoelle. Pienempi osa porukasta jäi viettämään päivää Viipurissa tai kotipaikoilla. Bussimatkan aikana näimme monenlaista maisemaa; merta ja kyliä. Perillä meillä oli lyhyt opastettu kierros ja hyvä lounas Hotelli Aquamarine Spassa. Tällä kertaa Rakkauden hauta, lehtikuusimetsikkö ja Edith Södergranin muistomerkki jäivät bussissa kerrotuiksi tarinoiksi. Myöskään

Talkoomatkalla 5.-7.5. *Antrean auringossa*

Pirjo Riitta Rintanen

Aurinkoa ja lämpöä matkalaiset saivat tänä vuonna keskeytyksettä, tyyntäkin oli. Meitä oli linja-autollinen matkalaisia, viitisenkymmentä yhteensä, antrealaiset ja vuoksenrantalaiset yhdessä.

Aluksi kävimme Säkkijärven hautausmaalla, hautakiviä on löytynyt toisiin pitäjiin verrattuna aika paljon. Erikoisuutena siellä on veneen muotoinen hautakivi. Matkalla eteenpäin Veikko Partanen, joka muutenkin matkan ajan kertoi mielenkiintoisia tietoja alueen historialta, kertoi Säkkijärven kirkon vieressä olevasta sankarivainajien muistokivestä, jossa on ehkä kaunein muistosäe, mitä voi olla:

Sinun vierelläs nukkuja hiljainen, kun unesi rauha on syvin, sanoo enkeli otsaasi sivellen: Nyt lapsi, kaikki on hyvin.

Viipurissa sai ihailla hotellihuoneen ikkunastakin kaunista Salakka-lahtea, puitten lehdet olivat sen verran pieniä, että lahti näkyi puiston lä-

Vuoksenrantalaisten "Vuoden talkoolaisiksi 2016" valittiin siskokset Eila Salo ja Aira Kaislaoja. He ovat monena vuonna näyttäneet meille nuoremmille mallia, kuinka harava heiluu ja jälkeä syntyy. Eila joutui viime metreillä perumaan lähtönsä, mutta Aira oli reippaana matkassa. Tunnustusmaininta annettiin kolmen sukupolven retkiseurueelle: Yrjö Sokka, Tiina Sokka ja Topi Tupasela. Antrealaisten "Vuoden talkoolaiseksi" raati valitsi Suvi Sipilän (oikealla).

Vuoden talkoolaisisiskoksista paikalla oli Aira Kaislaoja, joka vastaanotti kunniamaininnan yhteisen illallisen yhteydessä Pyöreän Tornin hämärässä.

kuuluihin hiekkarantoihin emme tutustuneet lähemmin, vain auton ikkunasta ihailimme. Eikä vanhoista Suomen ajan pitsihuviloistakaan ollut enää jäljellä kuin muutama huonossa kunnossa ollut hökkeli. Saimme kuitenkin nopean raapaisun siististä lomakaupungista, jonne voisi ihan hyvin palata omatoimisesti paremmalla

ajalla joku toinen kerta.

Illansuussa haimme Viipuriin jääneen porukan ja palasimme Suomeen Vaalimaan kautta. Haminassa odotti toinen bussi, johon toinen puoli porukasta lähtöhalausten jälkeen kiipesi. Kotona olimme kaikki juuri ennen puoltayötä – väsyneinä mutta onnellisina.

Vuoden talkoolaiset

Yläkuvassa Matti Someroja kulta Strandmannin haudan tekstiä. Lopputulokset on hieno.

pi. Jokaisella oli ilta vapaata ja itse kävin yhden pariskunnan kanssa Aallon suunnittelemassa kirjastossa. Kirjasto on todella kaunis aaltoilevine kattoineen ja yläkerran katossa taas pyöreät ikkuna - aukot suoraan taivaalle, kuin taivaankannesta olisi aukot suoraan taivaaseen. Saamme nauttia mestarin kädenjäljistä Viipurissa käydessämme.

Ravintolassa syödessämme tuli esiin nykytilanteen taloudellinen tiukkuus, ei ollut valinnan mahdollisuuksia kovinkaan montaa tarjolla.

Aamulla ajoimme häikäisevässä auringonpaisteessa Antrean kirkonmäelle, vuoksenrantalaiset jatkoivat matkaa Vuoksenrantaan.

Kirkon raunioilla ja matkalaisten sukujen kertomuksia kuunnellessa tuli mieleen, miten julmaa on ihmisten ahkeruudella ja vaivalla pystyttämien rakennusten, kuten kirkon suuren holviston ja hautausmaitten tuhoaminen.

Miten ihminen voi jaksaa rakentaa samoilla piirustuksilla juuri valmiiksi saaneen kotitalon uudestaan taas entisen tilalle evakossa, kuten matkaseurani Ossi Paappa kertoi vanhempiensa tehneen Somerolla. Tällainen kertoo ihmeellisestä sitkeydestä ja peräänantamattomuudesta. Meidän kulttuurissamme emme panostaneet evakossa muitten tuhoamiseen, vaan jälleenrakentamiseen; puolustuksen toki hoidimme sodassa loppuun asti.

Tämän päivän todellisuudesta naapurissa kertoi seikkailuepisodi kirkon raunioilla kahvituolla. Istuimme lähemmäksi ja osa paistoi makkaraa, minäkin halusin paistaa kahdelle kauempaa katsevalle paikalliselle nuorukaiselle. Pojat tulivatkin ryhmään pyörillä, jättivät pyörät siihen ja tempasivat reppuni kahden matkalaisten vierestä ja lähtivät juoksemaan pois päin. Kolme miestä lähti perään ja kilometrin päässä Antti Partanen sai varkaan kiinni ja sai

Yläkuvassa lienevät kaikki talkoolaiset. Komeaa ja aikaansaavaa joukkoa.

Tämä ryhmä teki ututterasti töitä Antrean vanhalla hautausmaalla sankarihautausmuistomerkkien ympärillä. Ettei vain Kaija ja Markku Sipilä sekä Sakari Someroja saisi ohjeita seuran puheenjohtajalta Reijo Martikaiselta.

repu takaisin. Repun pelastaminen pelasti näköni, siellä olivat silmälääkkeeni, joita ilman glaukoomani olisi ollut vaarallinen.

Siivouksen päätteeksi meillä oli hartaushetki, jossa puhui rovasti Irma Kalke, hän viittasi kirkon ympärillä oleviin puihin, jotka ovat sodassa saaneet haavoja, mutta ne ovat silti pystyssä ja monet vielä elossa vaurioista huolimatta, niin kuin me karjalaisetkin. Lopuksi lauloimme Suvivirren yhdessä.

Illalla söimme Pyöreässä tornissa ja seuraavana päivänä oli osalle Terijoen matka ennen kotiin lähtöä.

Saimme ihailla Terijoen rantamaisemia, vaikka kuulisaa hiekkaa sieltä ei juurikaan enää näe, se on viety.

Nytkin ovat suuret hiekkavuoret metsänreunassa odottamassa käyttöä. Saimme käydä reippaan ja huumorintajuisen aunuksenkarjalaisen oppaan kanssa luterilaisessa kirkossa, jossa sytytimme tuohuksia, moni varmasti karjalaiselle äidilleen näin äitienpäiväaaton. Kirkko on kunnostettu hyvin. Jatkoimme matkaa kreikkalaiskatoliseen kirkkoon, joka on myös erittäin kaunis.

Matkalla saa aina tutustua kaukaisiin sukulaisiin ja kokea heimoyhteyttä, mitä muualla kuin karjalaisten parissa voi kokea. On parantavaa olla omiensa parissa, juurillaan.

Matka tuntemattomaan – Ensikertalaisen talkoomatka Vuoksenrantaan

Päivi Barkaway

Toukokuuisena torstaiaamuna harava kainalossa pyörähdin Lahden vanhalle linja-autoasemalle vieraiden ihmisten joukkoon odottamaan bussia Sysmästä. Suuntana Vuoksenranta, isän synnyinseutu. Yhteistä minulla oli seurueen kanssa vain sukuhistoria, mistä tiesin tuskin mitään. Talkoolaiset pian osoittautuivat ystävällisiksi ja vieraanvaraisiksi ihmisiksi, mitäs muutakaan. Sellaisinaan karjalaiset on aina tunnettu.

Itä-Hämeen ja pääkaupunkiseudun bussien noin 50 talkoolaista yhdistettiin Haminassa, missä pysädyttiin aamiaiselle. Pian sen jälkeen oltiinkin Venäjän rajalla muodollisuuksien parissa. Kokemus oli paljon virallisempi ja jäykempi kuin mitä olen muilla ulkomaan matkoilla kokenut. Rajan ylitettyä oli selvää, että Venäjällä ollaan. Maisemat tuntuivat jotenkin ankeammilta kuin kotona. Olisikohan johtunut roskamäärästä, rappeutu-

neesta ympäristöstä, luonnonvaraan jätetystä metsästä vai uhkaavan suuresta rautatiestä? Ainoat havaitsemiani sodan merkit maastossa oli teiden varrella riveissä seisovat sammaltuneet kiviasteet, jotka aikoinaan hidastivat vihollisen panssarivaunujen etenemistä.

Kaikenlaisia herkuja

Viipuria lähestyttäessä poikettiin kauppakeskus Karuselliin, missä elintarvikkeiden runsaus ja monipuolisuus tuli yllätyksenä. Vaikuttavaa oli myös Viipurin kauppahallin tarjonta, missä monet myyjät puhuivat suomea. Kojut huojuivat venäläisen, karjalaisen ja myös suomalaisvaikutteisen paikallisen tuotteen painosta. Leivät, marinoidut ja etikkaan säilötyt elintarvikkeet, mausteet, hedelmät ja vihannekset näyttivät tekevän kauppansa.

Tuo kauppahallin tarjonta toi mieleen lukemani tarinan tomaatin ensiesiintymisestä oman suvun väelle. Kerran kauranniiton aikaan naapuri tarjosi tomaattia Antti-papalle ja hänen Juho-isälleen, kun he olivat lopettelemassa syömäpuuhia ladon vieressä. ”Mie toin teil jälkruuaks tomaatin miehee.” ”Mitä ne o?” kysyi Juho. ”Nää on tällasii syötävii hedelmii.” Tomaatit oli tulleet muotiin ja Antti oli jo kuullut niistä. Antti söi, muttei liioin kehunut. Juho leikkasi puukolla kappaleen, pani suuhunsa, maisteli, sylki pois, nousi ylös, heitti loput kauas menemään ja sanoi ”tätä mie en syö”.

Majoituimme kahdeksi yöksi Hotelli Viktoriaan kauppatorin laidalle. Vuonna 2009 avattu hotelli oli hyvin

 mennään
Iloisesti Bussilla

Koulutettu henkilöstö, huollettu kalusto ja korkeatasoinen palvelu - Aina viihtyisä, laadukas ja turvallinen bussimatka.

- Oma huolto- ja korjaamo
- ABS, ASR, turvavyöt, alkolukko
- 15 - 77 -paikkaiset turistubussit

PYDÄ TARJOUS
Lehdon Liikenne Oy
Hausjärventie 8 - 14200 Turenki
(03) 630 080 - myynti@lehdonliikenne.fi
www.lehdonliikenne.fi

Yläkuvassa talkoolaisia Noinmäen kirkonmäellä.

Viipurin kauppahallin tarjonnan runsaus teki vaikutuksen ensikertalaiseen. Venäläiset ovat taitavia säilömään muun muassa hapattamalla.

tuttivat meitä menneistä elämän riemuista ja suruista. Noinmäen kirkon juurella oli jäänteitä entisestä koulusta, mihin luulen mahtuneen suuremman joukon oppilaita.

Galinalla kylässä

Paluumme Kankaalan kirkolle viivästyi ylimääräisen etapin takia, kun muistomerkkien kukkia hoitava Galina kutsui koko konkkaronkan teelle hänen kesäpaikkaansa. Galina vaikutti erittäin ahkeralta ja ystävälliseltä ihmiseltä, ja oli mukavaa jutella hänen sukulaistytönsä kanssa arjen toiminnoista syrjäisellä talolla. Kauppaan on useita kilometrejä, vettä kannetaan joesta, kun kaivoa ei ole, ja sähköä saa asennetuista aurinkopaneeleista.

varustettu suomalais-, venäläis- ja turkkilaissaunoineen sekä kuntosalineen. Huoneesta löytyi matkustajalle kaikki tarvittava. Hotellin kaksi ravintolaa tarjoilivat venäläisen ja eurooppalaisen keittiön herkuja.

Perjantaina monipuolisen aamiaisen jälkeen suuntasimme Korpi lahden Kankaalan kirkolle, mistä osameistä jatkoi matkaa Kaskiselän Lei-

posiin hautausmaalle ja Noinmäelle. Iloisesti pomputeltiin ikivanhalle venäläisellä bussilla monttuista tietä eteenpäin. Monin paikoin tienvartta kaunistivat ihanat valkovuokot. Noinmäen metodistikirkosta oli jäljellä vain kivijalkaa, mistä kuitenkin näki, että kirkko oli ollut kooltaan näyttävä komealla paikalla mäenpäällä. Kaksi valkoista ristiä muis-

Kankaalan kirkolla oli jo siivottu sisällä ja ulkona sekä remontit tehty. Meille jäi vain grillimakkarasta ja kahvista nauttiminen kauniissa aurin-gonpaisteessa. Talkootyöt oli todella hyvin organisoitu, kuten koko reissu. Kirkko näytti isommalta kuin kuvissa, ja seiso i komeana muistomerkinä menneisyydelle. Hiljaiseksi ja haikeaksi veti, kun ajatukset kääntyivät entisten vuoksenrantalaisten arkeen ja koettelemuksiin. Oli vaikeaa kuvitella, että tuo melkein autoitunut seutu oli kerran aktiivisen yhteisön sija.

Päivän päätteeksi illastettiin Pyöreässä Tornissa, missä retken talkoilaiset palkittiin kiitoksilla ahkeruudesta. Pyöreä Torni on kiinnostava rakennus; Viipurin kaupunginmuuriin aikoinaan kuulunut tykkitorni, mikä rakennettiin 1500-luvulla Kustaa Vaasan antamasta käskystä. Vuonna 1923 torni sisustettiin arkitekhti Uno Ullbergin suunnitelmien mukaan ravintolaksi, missä historiallinen tunnelma yhä säilyy.

Tiedonhalu kasvoi

Kotiin palattuani lainasin tädiltä Tatu Vanhasen Vuoksenrannan mennyt maailma -kirjan, kun talkoomatka oli herättänyt uskomattoman paljon uteliaisuutta. Koen tiedon hakemisen tarpeellisena hahmottaakseni vuoksenrantalaisten menneisyyttä kokonaisuutena.

Pappa Antti Tonteri (1906 – 1981) avioitui mummon Lahja o.s. Mustosen (1907 – 1981) kanssa vuonna 1927. Väinö-isä syntyi vuonna 1935, jolloin perhe asui Korpilahdessa joulukuuhun 1939 saakka. Evakkomatka vei perheen Kurikkaan ja Karttulaan ennen Korpilahteen paluuta vuonna 1942.

Useimmat Vuoksenrannan taloista jäivät viholliselta polttamatta, mikä helpotti paluuta. Isän kodin 'Junulan' kohtalosta en tiedä, ja tällä talkoomatkalla jäi talon sijaintikin epäselväksi. Kesäkuussa 1944 toisen evakkoon lähdön suunta oli Töysä. Isä veljineen lähetettiin Ruotsiin syyskuussa 1944 kunnes he palasivat Töysään vuotta myöhemmin. Vuonna 1946 perhe sijoitettiin Hartolaan.

Antti-pappa palveli sekä talvi- että jatkosodassa.

Lapsuutensa elämää isä ei muistaakseni koskaan ottanut puheeksi ja niin jäi se osa suvun historiaa mysteeriksi. Mummo kyllä tarinoi menneistä ajoista, mutta eihän niistä tullut nuorena kovasti piitattua. Vasta viime vuonna kiinnostuin juuristani, kun muutin melkein 40-vuotisen työuran jälkeen Englannista takaisin kotiin. Nyt tiedän, ettei isä puhunut lapsuudestaan, koska se oli hänelle järkyttävää aikaa. Ensimmäiseen evakkoon 4-vuotiaana ja toiseen evakkoon ja Ruotsiin 8-vuotiaana lähtiessä hän joutui kantamaan raskaita pakaaseja, ja voi vain kuvitella, miten kodista lähtö ja vanhemmista eroaminen sekoitti pienen päähän.

Talkooreissun viimeisenä päivänä tutustuttiin pikaisesti Terijokeen, Pohjolan Rivieraan. Upeat huvilat ja kalliit autot kertoivat liikkeellä olevan rahan määrästä. Eniten mieleeni kuitenkin jäi kontrasti kahden kirkon välillä, vuonna 1915 valmistunut arkkitekhti Nikonovin suunnittelema hulpea ortodoksinen kirkko, jota kutsuttiin Suomen kauneimmaksi, ja vuonna 1908 rakennettu arkkitekhti Stenbäckin suunnittelema vaatimattomasti koristeltu luterilainen kirkko. Neuvostovallan alla kirkkoja käytettiin varastorakennuksena ja elokuva-teatterina. Joku talkoolainen taisi sanoa, että Vuoksenrannan kirkkoakin oli käytetty navettana ja autokorjamonaa.

Jälleen Suomen puolelle päästyäni olo tuntui jotenkin huojentuneelta. Tuntuikohan minusta alitajuisesti vähän turvattomalta ja ahdistavalta vieraillla maassa, mistä rakas sukuni joutui sodan alta kahdesti pakenemaan? Olen todella kiitollinen, että heidän ansiostaan meillä jälkisukupolvella on asiat hyvin. Taas harava kainalossa suuntasin Lahdesta kotiinpäin tyytyväisenä matkan kokemuksiin ja lämpimien jäähyväisten saattamana. Tuliaisina kolme uutta Facebook-ystävää ja halu tietää enemmän sukuni historiasta. Antti Miikkulaisen kirja, Vuoksenranta, pitäjä Kannaksella, onkin jo odottamassa tutkailua.

Hämäläis- miniä kotisentu- matkoilla

Hilkka Virolainen

Olimme menneet Yrjön kanssa naimisiin vuonna 1960 Sysmässä, jossa olen syntynyt ja kasvanut. Yrjö (Virolainen) on syntynyt Vuoksenrannan Oravankydössä, josta perhe joutui lähtemään evakkotaipaleelle ja viimeisen kerran vuonna 1944. Yrjön kaksi vanhempaa veljeä Niilo ja Veikko olivat jo olleet sodassa ja 17-vuotias sisko Annikki (Talja, o.s. Virolainen) lähti kotoa lehmien kanssa tuhansien muiden tavoin.

Annikki on kertonut, että helppoa ei ollut. Lehmäparat eivät voineet ymmärtää, että tutuilta laitumilta oli lähdeävä, mutta naapureiden vastaavien karjojen kanssa matka jatkui yhdessä. Yrjön äiti Elsa (Virolainen, o.s. Karonen) lähti anoppinsa ja pienempien lasten kanssa myös evakkotaipaleelle, josta vihdo in tulivat Sysmään. Perhe rakensi Sysmän Suopeltoon uuden kodin ja aloittelivat uutta elämää.

Tapasin Yrjön nuorisoseuran tanhuparina ja siitä se tutustuminen alkoi. Pilkkuvuoressa asuivat lisäksi me Yrjön vanhemmat Elsa ja Pekka, sekä Yrjön setä Matti Virolainen. Olihan siinä puotipuksulla opettelemista. Työtä tehtiin, mutta Karjalasta ei juuri puhuttu. Television tullessa mummo ei voinut katsoa mitään so-taan liittyviä ohjelmia, vaan lähti tuvasta pois.

Karjalaisten kaipuu kotikonnuille eli ja ensimmäiset kotiseutumatkat tehtiin "salaa". 1980-luvun lopussa alkoi saada viisumeja, jotka mahdollistivat luvalliset käynnit kotiseudulle. Annikki vieraili ensimmäisenä ja

kertoi innostuneesti matkastaan. Yrjö sanoi, että kun hänet on kerran sieltä pois ajettu, niin asiaa ei sinne ole. Pehmittelin häntä ja vihdoinkin sainme lähdettyä Neuvostoliiton puolelle ja majoituimme Viipurissa hotelli Druzhbaan. Seuraavana aamuna linja-auton nokka oli kohti Vuosalmea. Tuolloin pääsi vielä linja-autolla.

Meitä kaikkia jännitti. Yrjö tunnisti Pulkinmäen. Siihen jäivät Pulkin Eila-serkku, Sokan Martta ja Tonterin Esteri poikansa ja tyttärensä kanssa seurueineen. Yrjön kotiin oli tien paikka ja sitten alkoivat Annikin huudahdukset. Muistat sie Yrjö, tässä meil ol se riih? Matka jatkui ja tuli navetan kivijalka ja ajosilta eteen. Hartaasti tutkittiin heinittynyttä pihapiiriä, jossa törrötti pari kuivaa omenapuuta ja villiintyneet marjapensaat. Älä Yrjö mä sin heinikkoo, huudahti sisko taas. Siel o se kaivo. Kaivoon oli pudotettu sahra. Saimme ihmetellä sahraa muutamana kesänä, kunnes se hävisi.

Yrjö oli hyvin liikuttunut, mutta itkimme vain ensimmäisellä matkallamme. Tunnelma oli onnellinen siitä, että sisarukset saivat vielä nähdä rakkaan kotipihan. Muutamaa vuotta myöhemmin olimme matkalla ja sisarukset saivat tietää paikan, missä heidän Veikko-veljensä kaatui alle 20-vuotiaana. Lähes 20 kertaa ehdimme vierailta Yrjön kotitilan Muuralan pihapiirissä ja naapureiden tiloilla. Osaisin ehkä paikalle vielä itsenäisesti ja sain itsekin ikävän Vuoksenrantaan. Kyllä suvun ko-

Hilkka, Elsa, Esa, Selma ja Yrjö Virolainen sekä Eija ja Lilli Nurminen Muuralan mäen raunioilla.

Yrjö Virolainen Vuoksen ylittävällä sillalla Kiviniemessä.

ti siellä Oravankydössä on edelleen. Lapsemme ja lastenkin lapset ovat käyneet vaikon kodin raunioil-

la ja ovat olleet Karjalasta kiinnostuneita. Tyttärempä Eijan lapset ovat käyneet useammankin kerran. Synnyinseutu on jokaiselle rakas, mutta erityisesti evakoiden kohdalla lähtö oli raskas. Ymmärrän heidän ikäväänsä Karjalaan, mutta minä itse se taisin matkoilla eniten itkeä kuullessani heidän tarinoitaan ja sieltä lähtöään.

Yrjön kodin pihapiirin läpi menee nyt rautatie Pietari-Käkisalmi. Venäläiset sanoivat, että Pietari-Viipuri rautatie oli niin kuormitettu, että tarvittiin uusi rata. Luopumiseen auttaa se, että sitä Muuralan pihaa ei enää ole olemassa eikä sinne enää ole asiaa. Olen kiitollinen tästä ajasta elämässäni ja siitä, että luovutettu Karjala kuuluu minunkin muistoihini.

Ensi kevään talkoomatka, 2017

Perinteiselle talkoomatkalle Antreaan ja Vuoksenrantaan lähdetään heti Vapun jälkeen seuraavana viikonloppuna. Päivät ovat 5.-7.5.2017. Tällä kertaa vastuullinen matkanjärjestäjämme on JaPi-Matkat Oy Haminasta. Matkaan lähtee kaksi bussilastillista, joista perinteisesti vuoksenrantalaisten bussi kerää matkalaiset Sysmä-Lahti-Vaalimaa-Viipuri -reitiltä ja antrealaisten bussi Riihimäki-Helsinki-Vaalimaa-Viipuri -reitiltä.

Majoituspaikkoja saimme Hotelli Victoriaan ja Hotelli Viipuriin. Matkan hinta on 350 €/ hlö. Tästä vähennetään mahdollisesti myönnettävä Vuoksen Säätien tal-

koomatkatuki. Matkan hinta saattaa hieman muuttua, jos lähtijöitä on vähemmän kuin 70. Antrealainen nuori, tiedustele nuorten osallistujien alennetusta hinnasta.

Hinta sisältää bussimatkat, ryhmäviisumin, hoitokuluvakuutuksen, hotellimajoituksen aamiaisella 2 hh:ssa, yhteisen ruokailun Pyöreässä Tornissa perjantai-iltana. Omasta viisumista hyvitystä -75 €. Matkustamme ensimmäisenä päivänä Vaalimaan kautta suoraan Viipuriin, jossa rajamuodollisuuksista riippuen olemme hyvissä ajoin iltopäivällä. Matkapäivänä ehtii vielä tutustua Viipuriin ja sen nähtävyyksiin ennen yhteistä illallista.

Syksyllä siivottiin lokakuun alussa

Satu Stirkkinen

Lokakuun alussa kahdeksan hengen joukko kävi kunnostamassa ja siivoamassa Antrean kirkonmäellä, sankarihaudalla ja ruustinna Strandmannin haudalla.

Siivousporukassa touhunneet Antti Partanen erikoistui ruustinnan hautakiven tekstien kultaukseen, Seppo Kuparinen ja Reijo Martikainen keskittyivät siistimään sankari-muistomerkkien seutua. Raivaussahoja käyttivät Pentti Talja ja Seppo Vepsä, joka toimi myös meidän kuljettajanamme. Irma Kalke ja Erkki Kokko keräsivät ja haravoivat oksia ja lehtiä. Allekirjoittanut istutteli kukkasipuleita. Töitä saimme tehdä ihanassa aurinkoisessa syysässä.

Aherruksen jälkeen lähdimme Mansikkalaan tutustumaan Irman ja Pentin suvun maille.

Mansikkalasta palattuamme sytyttelimme muistokynttilöitä kirkonmäelle, sankarihaudalle sekä ruustinnan muistomerkille.

Olimme juuri lähdössä Antreasta, kun saimme Arvo Henttoselta Anttilasta puhelun, että tulisimme hänen luokseen kahville. Yksissä tuumin hyväksyimme miellyttävän kutsun.

Reipas ysikymppinen oli meitä jo pihalla vastassa, kun pihaan kurvasimme. Arvo itse oli tullut Anttilaan

Ruustinna Strandmannin kivikin sai nyt kultakirjaimet Partasen Antin vakaan käden ansiosta.

Kuvat: Antti Partanen

Tässä talkoojoukko, vaan Antti on kameran takana.

Illan hämärtyessä talkoojoukko lähti Anttilasta kohti Viipuria isännän saatellessa pihamaalla.
Kuva: Irma Kalke

pari tuntia aikaisemmin. Oli maltnut olla jopa kaksi päivää Suomen puolella. Oli mukavaa kuunnella kahvin juonnin lomassa Arvon tarinoita Anttilasta ja Antreasta. Ilta alkoi jo hämärtyä ja meidän oli lähdettävä Ihantalan kautta Viipuriin, jossa oli majapaikkamme.

Kaikilla matkalaisilla oli hyvä mieli päivän tapahtumista.

Lauantaina lähdemme mahdollisimman hyvissä ajoin heti aamupalan jälkeen kohti Antreaa ja Vuoksenrantaa. Talkootöiden lomassa pidetään kahvi- ja makkarataukoja. Sunnuntaina on vielä aamupäivä Viipuri-aikaa ja Suomeen palaamme takaisin iltapäivällä.

Ilmoittautumiset 28.2.2017 mennessä: Matka täyttyy ilmoittautumisjärjestyksessä.

Vuoksenrantalaiset: Armi Marklund, puh. 040 7764 094, armi.marklund@gmail.com tai Lallukankujal A7, 00920 Helsinki

Antrealaiset: Satu Stirkkinen, puh. 040 8261 075, satu.stirkkinen@gmail.com, Näyttelijäntie 5-7 B 16, 00400 Helsinki

Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitetaan matkustajan nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite ja kuljetukseen mukaantulopaikkakunta, sekä maininta tarvitseeko ryhmäviisumiin. Matkaan ilmoittaneille lähetetään ryhmäviisumiin tarvittavien tietojen keruulomake ja lasku sekä lähempänä matkaa tarkemmat ohjeet.

Tervetuloa mukaan!

Antrea Seura r.y.
Vuoksenranta-seura r.y

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	OP FI90 5011 0955 0051 66	Jäsenmaksu 2017 Henkilöjäsen 30 euroa Perheenjäsen 15 euroa Lehtimaksu 10 euroa		
Saaja Mottagare	Vuoksenranta-seura ry			
Maksaja Betalare				
Allekirjoitus Underskrift				
Tililtä nro Från konto nr		Eräpäivä Förf.dag		Eur

Vuoksenranta-seuran jäsen- ja lehtimaksu 2017

Vuosikokous päätti, että jäsenmaksu vuodelle 2017 nostetaan vastaamaan Karjalan Liiton jäsenmaksun korotusta: varsinaiselta jäseneltä 30 €, josta seuralle 15 € ja Karjalan Liitolle 15 €. Perheenjäsenen maksu on 15 €. Vapaaehtoinen lehtimaksu on edelleen 10 €. Sillä katetaan Vuoksen Verkko -jäsenlehden painatus- ja postituskuluja. Ainajäsenmaksusta on aiemmin kokouksen päätöksellä luovuttu ja nyt toivotaan myös heiltä vuosimaksua. Seura toivoo, että mahdollisimman monen jäsenen postin voisi toimittaa sähköisesti. Muistathan ilmoittaa sähköpostiosoitteesi.

Karjalan Liiton jäsenetuina saat jäsenkortin, 4 kertaa vuodessa ilmestyvän monipuolisen Karjalan Kunnaat -jäsenlehden, alennuksia kursseista, matkoista, tilaisuuksista ja monista myyntituotteista. Lehti ilmestyy myös verkkolehdenä osoitteessa kunnaat.karjalanliitto.fi.

Vuoksenranta-seura ry:n hallitus 2017

Puheenjohtaja **Päivi Virolainen**, Päijätsalontie 91, 19700 Sysmä, puh. 0400715933, paivi.virolainen@op.fi, Korpilahti.

Varapuheenjohtaja **Irja Niilahti**, Vuorenkyläntie 462, 19600 Hartola, puh. 0445829123, irja.niilahti@phnet.fi, Korpilahti.

Taloudenhoitaja **Antti Kuisma**, Rantaharju 4 D 53, 02230 Espoo, puh. 0400580840, antti.kuisma@iki.fi, Karkeala

Hallituksen muut jäsenet:

Pekka Kemppi, Kotirannantie 33, 19700 Sysmä, puh. 040 5887290, pekka.kemppi@phnet.fi, Karkeala

Esko Kiuru, Sibeliuksenkatu 11 A 7, 00250 Helsinki, puh. 050 5569135, esko.kiuru@elisanet.fi, Kaskiselkä

Olli Kuisma, Ansiontie 93 as 1, 19600 Hartola, puh. 044 7169761, olli.kuisma@phnet.fi, Sintola

Armi Marklund, Lallukankuja 1 A 7, 00920 Helsinki, puh. 040 7764094, armi.marklund@gmail.com, Sintola

Eija Nurminen, Vanhansillantie 250, 19370 Nuoramoinen, puh. 0403569655, nurmineneija@gmail.com, Oravankytö

Ossi Paappa, Kaurakedonmäki 15, 31520 Pitkäjärvi, puh. 050 5810099, Korpilahti

Liisa Röksä, Teuvonkuja 2 B 10, 19650 Joutsa, puh. 041 4510729, Härk'korpi

Jouni Serjomaa, Leppäkertuntie 7, 53650 Lappeenranta, puh. 040 3126252, jouni.serjomaa@evl.fi, Sintola

Matti Vanhanen, Suonpäänkuja 6, 01830 Lepsämä, matti.vanhanen@jeduskunta.fi, Sintola

Puh.joht. Vuoksen Säätiö **Martti Talja**, Keijutie 1 B, 15700 Lahti, marttitapani1951@gmail.com, Kaskiselkä

Vuoksenrannan Säteen (etualalla) ja Antrean Esan kyykkäjoukkue tuomarin kanssa. Tuomaripeliä ei epäilty, vaikka Säde "pesikin" Esan. -- Marttihan se tuomari oli!

Alakuvassa Vuoksenrannan Säteen joukkue maalissa.

Martti Talja
Pentti Talja

Tulostehtailua karjalaisten joukkueiden kesken

Mommilanjärven Soutelussa Antrean Esan ja Vuoksenrannan Säteen joukkueet kisasivat jälleen heinäkuun kolmantena lauantaina 16.7.2016 kauniissa kesäsäässä. Karjalaisten joukkueiden haasteotteluun osallistuivat edellä mainittujen lisäksi Kirvun Vilkas, Koivistoseura, Heinjoen Huimat, Kivennavan Ahkerat ja Impilahden Isku.

Kokonaiskilpailun voitti ensimmäistä kertaa Kirvun Vilkas ajalla 43:31. Vuoksenrannan Säde oli seismäs ajalla 44:35 ja voitti kahdeksanneksi tulleen Antrean Esan niukasti joukkueen ajan ollessa 45:00. Koivistoseuran aika oli 48:04, Heinjoen Huimien 50:36, Kivennavan Ahkerien 51:44 ja Impilahden Iskun loppuaika oli 53:58. Joukkueita oli soudussa yhteensä 36. Parhaimmillaan oli joukkueiden määrä yli 80.

Vuoksenrannan Säteen joukkueessa soutivat Markus Halme, Tuomas Karvonen, Antti Kemppi, Juho Kemppi, Markku Kemppi, Pekka Kemppi, Juho Kuisma, Olli Kuisma, Markku Sipi, Matti Vanhanen, Rauno Vanhanen, Joonas Vartio, Esa Virolainen ja Hannu Virolainen. Peränpitäjänä oli Martti Talja.

Antrean Esan joukkueessa soutivat (soutujärjestyksessä) ja kunkin osallistumiskerta on suluissa: Esa

Arminen (5), Pertti Iivonen (9), Vesa Hakala (5), Tommi Kuparinen (9), Jussi Mesilaakso (6), Janne Pullinen (4), Joonas Arminen (1), Tatu Partanen (8), Antti Partanen (2), Timo Pullinen (6), Reijo Pullinen (3), Satu Uusivirta (1), Lauri Pullinen (4), Jukka Pullinen (1) ja peränpitäjänä oli Raimo Elonsalo (5).

Esalla oli toista kertaa käytössä oma vene, jonka Pertti Iivonen tuo Kirkkonummelta. Pentti Talja on vuosia vastannut joukkueen kokoamisvastuusta, mutta nyt hän luovutti tehtävän Janne Pulliselle.

Perinteinen kyykkäottelu perinneurheiluseurojen välillä käytiin Sysmän Suvisoudun yhteydessä 2.7.2016 Sysmän Suopelossa. Seurojen välisessä ottelussa oli Vuoksenrannan Säde kaiken aikaa hienokseltaan niskan päällä voittaen Antrean Esan joukkueen 12 pisteellä.

Vuoksenrannan Säteen joukkueessa pelasivat Hannu Kuisma, Joonas Kuisma, Pertti Talja ja Joonas Vanhatalo.

Antrean Esan joukkueessa pelasivat Mikael Juurikka, Antti Kurtinlahti, Tatu Partanen ja Anton Rautioaho.

Sysmän Suvisoutujen kirk-

kovenelähtöön osallistui Vuoksenrannan Säteen joukkue tullessa toiseksi Sysmän Sisun jälkeen. Tässä kisassa molemmat joukkueet harjoittelivat omiin koitoksiinsa, Sysmän joukkue Sulkavan Suursoutuun ja Vuoksenranta Mommilanjärvelle.

Ensimmäistä kertaa kirkkoveneessä Mommilanjärvellä

Satu Uusivirta
(o.s. Husu)

Lauantaiamu valkeni mukavanoloisessa säässä, vaikka ei oltu lähelläkään hellelukemia. Suhteellisen mukava juoksusää. Olin ilmoittautunut noin 10 kilometriä pitkälle Mettäkylän lenkille. Starttasin liikenteeseen yhdeksän jälkeen ja hain kyytiini pari juoksukaveria. Lähdettiin ajoissa liikenteeseen, kun olin lupautunut myös koulun vanhempainyhdistyksen toimintapisteeseen Mommilanjärven soutelun alkaessa klo 10. Ajattelin, että ehdin siinä olla hetken ja siirtyä yhdeksitoista Mettäkylän lenkin lähtöviivalle. Matkalla moikkasin Taljan Penttiä, jonka kuulin rekrytoivan puuttuvaa kirkkovenesoutelijaa. Hän hihkaisi perääni, että olisi soutajan paikka vapaana ja totesin päättäni pudistellen, ettei onnistu, kun olen menossa juoksemaan. Muistin jonkun sanoneen, että soudussa jalat tekevät suurimman työn, joten ajattelin, ettei minusta ole siihen. Pentti kyseli juoksusta ja sanoi, että kirkkovenelähtö on klo 12.30. Taisin sanoa, että periaatteessa voisin ehtiä, kun alle tunnissa kuitenkin juoksen kymppin ja toisaalta ultramatkoja juostessani jalatkin ovat tottuneet kovaan rasitukseen. Asia jäi ilmaan. Mietin matkaa jatkaessani lähtöviivalle, että

no miksei. Olisihan se hienoa päästä kokeilemaan kirkkovenesoutua, kun siihen olisi kerran mahdollisuus.

Kello 11 kajahti juoksun lähtölaukaus samaan aikaan kuin kirkkoveneiden lähtö II. Keskityin juoksuuni, että muistin kirkkoveneasian vasta maaliin päästyäni, kun näin Pentin siellä odottamassa.

Kirkkoveneelle päästyäni muut jo odottivat minua ja Pentti esitteli minut muulle joukkueelle. Äkkiä veneeseen/venettä ihmettelemään ja saamaan parin minuutin pikakurssi kirkkovenesoudusta. Siinä tehtiin muutama harjoitusveto ja sitten siirryttiin lähtöpaikalle. Tekniikka ja sanasto vilisivät silmissä ja korvissa ja ajattelin mitä olinkaan mennyt lupamaan. Onnekseni vieruskaverini oli kokenut soutaja, joka osasi neuvoa. Yrittäessäni miettiä samalla oikeaa soututekniikkaa: olla puristamatta airoa liian lujaa ja seurata perämiehen tahtiairoa, tipahdin heti alkuun tahdista. Edelläni istuva soutaja sai huomata tämän, kun airo osui häntä selkään, joten päätin keskittyä yhteen asiaan, tahtiairon seuraamiseen. Oma aironi ei saisi mennä liian syväälle veden pinnan alapuolelle, jolloin pahimmillaan voisin hidastaa sillä

veneiden vauhtia, toisaalta se ei myöskään saa olla liian pinnassa. Omasta näkövinkkelistä vetoni näytti epätoivoiselta vedenpinnan lääppäisyltä, kaukana hyvästä pintavedestä. Kokenut perämiehemme huuteli ohjeita, joiden mukaan soutu eteni. ”Veto, veto, veto” kuului ja kirkkovene liikkui sen säestämänä kääntöpaikalle. Kääntöpaikalle tullessa ajattelin, että tähän sujuu oikein mukavasti ja voimiakin vielä on ihan hyvin. Reitin varrella olevan matalikon huomasi helposti, kun vauhti hiipui sen kohdalla. Viimeiset pari kilometriä alkoivat jo tuntua reisirahaksissa ja ajattelin, että onneksi ei ole Sulkanvan soutu tai muuten tulisi noutaja. Loppukiri ja jes, maalissa aikaan 45:00:00! Hyvä me! Maaliin päästyämme olin äärimmäisen iloinen, että sain olla mukana soutamassa! Voittajafilis! Selvittiin maaliin hyvässä ajassa ja suoritukseni ensikertalaisena oli kuulemma kiitettävä. Päivästä jäi hyvä muisto ja olin iloinen, että lähdin rohkeasti mukaan soutamaan.

Tunsin myös kuuluvani tähän karjalaisia sukujuuria omaavaan joukkoon, kun isovanhempani isäni puolelta olivat Karjalasta kotoisin: pappi Antreasta ja mummo Valkjärveltä.

Sysmäläinen voitti hirrensyöksyn

Vuoksenrannan Säde oli edustettuna Sysmän Suopellossa pidetyssä kolmannessa Suvisoudussa. Suopellon Nuorisoseuran järjestämässä Suvisoudussa oli ensi kertaa kirkkovenelähtö, jossa vuoksenrantalaisten lisäksi oli paikkakunnan oman urheiluseuran vene. Vuoksenrantalaisten vene ei meinannut täytyä soutajista, mutta alkuhankaluuksien jälkeen epävarmoista soutajista tuli varmoja soutajia, eivätkä kaikki päässeet mukaan. No. Ei sitä kukaan siellä satamassa pahoitellut, vaan kannustusta oli kovasti lähdössä ja maalissa.

Perämiehenä toiminut Martti Talja kehui joukkuetta reippaaksi ja yhtenäiseksi. Soutajissa oli konkareita ja ensikertalaisia sopivassa suhteessa. Erityiskiitoksen Talja antaa sysmäläiselle Kempin perheelle, jossa isä Markku toi poikansa Juhon ja Antin mukaan vahvistamaan joukkuetta. Niukka häviö monen kuukauden ajan kesäisin harjoittelevalle Sysmän Sisuun joukkueelle ei harmittanut. Iloinen joukkue sopi jo alustavasti lähtevänsä Suopeltoon kisaamaan myös ensi vuonna. Reitti kiersi Päijätsalon.

Nuorisoseura järjesti soututapah-

tumassaan myös oheisohjelmaa. Hirrensyöksy osoittautui kiinnostavaksi lajiksi ja sai paljon osanottajia. Palkintoja ei lajissa jaettu, mutta innokkaita oli runsaasti. Lähes kaikille laji oli vieras ja tekniikkakin hakusessa. Hannu Virolaisen tekemällä hirrellä ja opastuksella muun muassa sysmäläinen Benjami Pohjakoski innostui lajista ja haluaa osallistua myös ensi vuonna. Hän suunnitteli monen muun tavoin harjoittelevansa tekniikkaa ensi vuotta varten.

Tulokset: Kirkkovene: 1. Sysmän Sisu 19,30, 2. Vuoksenrannan

Kolme seuraa kolmiottelussa ja markkinoilla

Päivi Virolainen

Lauantaina 15.10. aamun sää oli syksyisen kolea ja tiikusateinen, kun ajelimme kohti Pertunmaan Kuorttia. Markkinaväkeä ja myyntiteltoja oli kertynyt jo liikenneaseman pihan täydeltä. Yhden teltan kulmissa heilahtelivat tutut Vuoksenrannan vaakunat, joten sinnehän me tiesimme heti suunnistaa. Kuumaa kahvia ja aamulla paistettuja munkkeja! Höltän Tiina oli pistänyt toimeksi heti aamusta anivarhain ja kojulla oli kaikki valmista.

Pikkuhiljaa alkoi tuttuja ja vähän vieraampia kasvoja ilmestyä paikalle. Tuoreimmat kuulumiset vaihdettiin ja ilmoille alkoi viritä kilpailutapahtuman tuntua, kun 3-henkiset kisajoukkueet saatiin kaikki paikalle. Ensimmäisenä, eikä ihan helppona lajina, oli kolikoiden pudottelu vesisaavin pohjalla olleeseen juomalaasiin. Kirvulaisten pyöritystekniikka hypnotisoi eniten kolikoita kilahtamaan lasin pohjalle.

Toisessa lajissa oli hyvä osata niin historiallista kuin nykypäivän karjalaisietoutta. Tiina oli rakentanut vaa-

Säde 20,54: Martti Talja (perämies), Esa Virolainen, Hannu Virolainen, Pertti Talja, Markku Kemppi, Juho Kemppi, Antti Kemppi, Olli Kuisma, Henri Pirinen, Pertti Ruponen, Pekka Kemppi, Päivi Virolainen, Anne Kuisma, Vilho Ruponen, Mika Isomäki.

Hirrensyöksy: 1. Benjami Pohjankoski 6,84, 2. Antti Kukkonen 6,70, 3. Hannu Virolainen 6,60.

Kyykkä: 1. Vuoksenrannan Säde -44 pistettä (Hannu Kuisma, Joonas Kuisma, Joonas Vanhatalo, Pertti Talja), 2. Antrean Esa -56 pistettä (Tatu Partanen, Mikael Junikka, Anton Rautioaho, Antti Kutinlahti)

Kolmiottelussa Tatu Partanen pudottaa kolikkoja "lähteeseen" eli saaviin. Tatuski Antrean joukkueessa kilpailivat Anna Rautioaho ja Seppo Vepsä.

tivan 10-kohtaisen kuva-arvoituksen, josta joukkueiden tuli osata myös rakentaa tarina. Monta hyvää tarinaa joukkueilta kumpusikin, mutta tiukka tuomari jakoi pisteitä vain oikeista. Kisassa piti tietää mm. että lammas liittyy villan kautta kinnasneulaan ja lopputuloksena syntyy neulakinnas tai että possusta tulee kulhoon karjalanpaistia ja uhvatalla nostetaan pata pois uunista. Ihan hyvä oli tietysti sel-

Kirvun voittoisan joukkueen Heikki Hämmäläinen antaa tyylinäytteen puuhun kiipeämisestä.

lainen selitys, että uhvatta olikin hanko, jolla siltä porsaalta otettiin nirri pois. Vaikkei siitä lisäpisteitä tullut, niin kirvulaiset saivat arvostuspisteitä siitä, että tunnistivat uhvatan. Piti myös osata yhdistää Karjalan Liitto, 100-vuotias Suomi ja Karjalaiset kesäjuhlat sekä Jyväskylän kirkko.

Kolmanteen lajiin lähdettiin Kirvu kärjessä ja Antrea puolen pisteen takamatkalta Vuoksenrantaan nähden. Nurkan takana odotti yllätys haastavan kiipeilylajin muodossa. Joukkueet valitsivat yhden henkilön, jonka tehtävänä oli leikkiä oravaa. Täydet 10-pistettä saisi se, joka jaksaa kiivetä kaikki 10 askelmaa n. 6 metrin korkeuteen. Turvaljaat päälle ja rohkeimmat liikkeelle. Antrealaisten edustaja kipusi ylös asti sellaisella vauhdilla, että lisäpisteitä olisi tullut nopeimmasta ajasta, jos aikaa olisi otettu. Vuoksenrannan joukkueen nuorimmalla jäsenellä oli jaloissa vielä hiukan liian vähän pituutta, joten osa voimista hupeni vähän liian pitkään loikkamatkaan. Kirvulaisilla oli ankkurina heidän kertomansa mukaan "puolimetsuri", joka itseoikeutetusti valittiin mäntyä halaamaan.

Niinhän siinä sitten kävi, että Vuoksenranta "voitti" kisan järjestämisoikeudet myös ensi vuonna (17 p). Kirvulle hieno voitto (22 p) ja Antrealle komea kakkossija (18,5 p). Aamuinen koleus oli kokonaan kaikkonnut sillä, että tapahtumassa oli niin lämmin ja iloinen meininki. Kannustusjoukkoja oli kaikilla joukkueilla hienosti paikalla. Taimenkeittolounaan jälkeen oli hyvä suunnistaa markkinoille lämmintä talvipipoa ostamaan, kotia kohti tai kuka minnekin. Ensi vuonna on sitten jo perinteinen neljäs kerta.

Antrea 100 vuotta sitten

*Lehdistä poiminut
Pentti Talja ja
Raakel Henttonen*

Hovilan tilalta, ”Karjala”

Tuohlahen pellonniska nimeen liittyy seuraava Hovilan vanhan isännän, Matti Kekin, muistama taru: Eräs tämän pitäjän mies oli kätkenyt Tuohlahen pellonniskaan rahaa, silkkisen hameen ja hopeaiset viipsinpuut ja lupasi Matin iso-isälle Heikki Kekille (liikanimi Rätty-Heikki), että tämä saisi ne hänen kuolemansa jälkeen, sekä näytti iso-isälle sen paikan, johon aarre oli kätkeyty. Kun ukko sitten tuli sairaaksi, kutsutti hän iso-isän puheilleen, mutta tämä jostain syystä ei mennyt. Ukko toipui kuitenkin sen verran, että itse kykeni kömpimään kätköpaikalle, kaivoi esille aarteen ja kätki sen johonkin toiseen paikkaan. Näin tämä aarre on yhä vielä kätkössä.

Antrean maanviljelysnäyttely, 19.9.1916, ”Maakansa”

Perjantaina alkoi Antrean kirkonkylässä Antrean ja lähipitäjät käsittävä maanviljelysnäyttely. Erikoista huomiota veti puoleensa kasvitarhaosasto, hyvin runsaine ja monipuolisine näyttelyesineineen. Varsinkin ovat maanviljelijäin Juvosen, Ahtiaisen ja Mannerin tuomat tuotteet huomattavat ennen muita. Erikoista huomiota ansaitsee myöskin Järvenlinnan puutarhakoulun osasto.

Käsateollisuustuotteita ovat naiset tuoneet verrattomasti enemmän kuin miehet. Naisten töistä ansaitsevat kankaat, ompelukset ja langat erikoisen maininnan osoittaen mitä ahkeruus, näppäryys ja maku saavat aikaan.

Hevososasto oli hämmästyttävän runsas: näytteille oli tuotu nelisensataa hevosta vielä kerran osoittaen, että Karjala se on kuin onkin meidän hevoskasvatuksemme kehto. Hevosten tarkastaminen kesti aina myöhäiseen iltaan saakka.

Pula-aika, 26.10.1916, ”Työ”

Elintarvikepula vallitsee täällä kuten kaikkialla muuallakin. Se on opettanut työläisiä nälkätaisteluun ja porvarienvoitottamaan ”säästäväisyyteen”. Siis Antreasta ei saa juuri voita, lihaa ja kalaa ei ensinkään. Työmiesten on vain popsittava suolaa ja leipää ja jos sattuu, että saa tipan maitoa tai jotain muuta märkää palanpainoksi, niin sillä hyvä. Työnsaantimahdollisuudet ovat Antreassa vielä näihin asti olleet tyydyttävät, etenkin kivityöalalla. Mutta nyt rupeavat nekin jo rajoittumaan ja ovat jo usean liikkeen työmailla tykkäänään loppuneet.

Antrea, 20.5.1916, Wiipuri

Luvatonta kalastusta harjoittavat muutamat Kaskiselän isännät kylän maiden alla olevassa Mairitusalmessa tukkimalla aivan tarkoin valtävälänkin. Niinpä otti t.k. 7 p. konstaapeli V. Hakovirta noin 20 rysää ylös mainitusta salmesta. Enemmän lain kunnioitusta ukot! tuumii (S.H.) eräs

Käärmeet liikkuvat ja purevat, 29.7.1916, Wiipuri

Viime viikolla puri käärme Antreassa E. Marttisen 14-vuotiaasta poikaa Nestoria niin pahoin, ettei poika omin voimin kyennyt kotia paimenmatkaltaan, vaan kaatui myrkyllä vaikutuksesta tielle, josta hänet korjasi eräs vaimo toimittaen hänelle ensiavun. Samoin taasen maanantaina puri käärme Tuomas Ahvosen tytärtä marjassa ollessa. Jälkimäinen on turvottunut kokonaan, edellinen on jo vaivasta pääsemäisillään.

Antrea, 10.11.1916, Wiipurin Sanomat

Sokerikortit Antrean kunnassa jaetaan kansakoulupiirittain joka kansakoululla opettajan tai johtokunnan välityksellä joka iltapäivä. Jakeluaika kestää t.k. 19 päivän iltaan. Kortin hakian on mainittava jakelijalle: mistä kaupasta kukin tahtoo sokeriosansa jaettavaksi. Kortin lunastus 50 penniä. Vaivaisapua nauttivilta ei kanneta lunastusta.

2) Talviteiden aukipito Viipurin pitäjän rajasta Antrean asemalle tarjotaan neljässä osassa kunnanhuoneella toimitettavalla huutokaupalla tiistaina t.k. 14 päivä klo 12 päivällä.

(S.H.) Juho Olkinuora

Antrean kunnan tiliasiat, 29.12.1916, Wiipurin Sanomat

Antrean kunnan kuntakokouksessa toissapäivänä oli lopullisesti esillä kysymys kuluvan vuoden rehulainatilien hyväksymisestä. Kokous päätti hyväksyä tilit edellytyksellä, että kunta velvottaa tilivelvollisen toimikunnan maksamaan kunnalle rehulaintileissä v. 1915 olevan vajauksen 1,147 mkaa.

Samassa kuntakokouksessa oli myöskin lopullisesti käsiteltävänä kunnantileissä v. 1915 ilmennyt noin 500 mkn vajaus. Kokous päätti antaa tämän vajauksen kunnallislautakunnalle anteeksi ja myöntää lautakunnalle tilivapauden.

Antrea-Seuran myyntiartikkelit

Kotiseutumme Antrea	55 euroa
Simonen: Antrea (1951) 1 kpl	35
Enne vanhaa koton -perinnekirja	40
Evakos ja uuves kois, kirja evakkovuosista ja sen jälkeis. ajasta	40
Antrean kirkonkylä – unohtumaton kotiseutumme (2004)	35
A. Henttonen- M. Kekki: Lastuja elämän laineilta (2015)	20
Olkinuoran Jussi karjalaisten kohtalon tiellä	10
Runoja, Juho Kurki	5
Elämä o lustii, kaskukirja, Antti Henttonen-Irma-Riitta Järvinen	10
Muistojen tilkkutäkki, pakinoita, Hellin Tauru	5

Antrean kirkonkylä DVD	35
Laulu Vuokselle, levy ja kasetti	5
Kaipuun Karjala cd-levy	20

Itsenäisyysodot kotiseudullamme, DVD ja kirja	20 euroa
DVD-filmin 2. osa, haastattelut	15 euroa

Antrean viiri	35
viirin kivijalka Antrean graniitista, punainen ja tummanharmaa	25

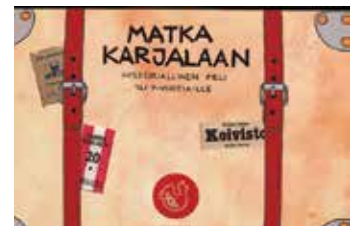
Antrea-pinssi	5
Antrean uusi kartta (1991, mittakaava 1:50 000) v. 1938 mittaus, talvi- ja jatkosodan rintamalinjat merkitty karttaan	10
Antrean ja Vuoksenrannan kartta	10
Näkymä Vuokselle, maisemakortit	3 e/5 kpl

Adressi. Aiheena entisen Antrean kirkon alttaritaulu. Maalannut Alexandra Sältin. 15 euroa

Kortit, aiheet Antrean kirkon sisältä. 1 kpl 1 eur, 5kpl 3 eur

TILAUKSET: Pirjo Tiippana, puh. 0505253891, [pirjo.tiippana\(at\)saunalahti.fi](mailto:pirjo.tiippana(at)saunalahti.fi)
Kaikkiin tilauksiin hintoihin lisätään postitus- ja pakkauskulut.

Karjalaisen Nuorisoliiton Matka Karjalaan -peli. Antrea pelissä mukana. 25 euroa. **OSTA PERHEELLE JOULULAHJAKSI!**

Vaaleanpunainen Pantteri matkalla KARJALAAN

Filmin tekstittäjän mielestä "karjala" on navetta. No, karjaahan siellä pidetään. Ja kanoja pidetään kanalassa ja sikoja sikalassa. Silti ensimmäiseksi ei tule mieleen moinen sanavalinta! Ei luulisi, että tämän päivän kielenkääntäjillä on käsitteet noin hukassa.

VUOKSEN RANTA-SEURAN TUOTEMYYN TI

Tilaa nyt hyvälaatuiset Vuoksenranta-
tuotteet:

Vuoksenranta-isännänviiri	65 euroa
Vuoksenranta pikeepaita	25 euroa
Vuoksenranta urheiluseura Säteen t-paita	15 euroa
Vuoksenranta lippis	18 euroa

KIRJAT

Kauraketo: Vuoksenrantalainen kyläyhteisö Somerolla (2006)	15 euroa
Karjala, sua ikävöin. Vuoksenrantaisten muistojen kirja (1996)	5
Kemppi Erkki, Jäähyväiset ystäville	10
Kemppi Risto, Ukonharjun talon vaihteita (2002)	5
Korkeamäki Oili ja Patrakka Marjukka: Evakos ja uuves kois (2003)	40
Ennen vanhaa koton -perinnekirja (1999)	40
Saloranta Iris, Aika särkyi ja soi (2013)	12
Saloranta Iris, Lapsen Vuoksi (2008)	10
Sokka Aarne, Muistikuvia lapsuuden Karjalasta (2007)	10
Virolaiset. Antrea-Vuoksenranta (2005)	10
Vuoksenrannan mennyt maailma (1993)	50
Vuoksenranta – 1981 kirjan näköispainos (2000)	25
Vanhanen Tatu, Muistojen sirpaleita (2011)	40
Korkeamäki Oili, Ravioskorpi – raivaajien kylä	40
Itsenäisyys sodat kotiseudullamme, kirja (2009) ja DVD, yhteensä	20
MUUT TUOTTEET	
Vuoksenranta 65 vuotta muistoissamme -filmi (2010)	20
Kaipuun Karjala CD (2001)	10
Vuoksenranta – pitäjä Kannaksella DVD (2006)	20
Pinssi, Vuoksenrannan vaakuna	2

Tilaukset

Tiina Hölttä,
Syrjälahdentie 53,
19430 Pertunmaa
(sähköp.:
tiinaholtta(at)gmail.
com)
puh. 040-5489000.
Hintoihin lisätään
postitse toimitettu-
na posti- ja toimi-
tuskulut.

Uusi kirja karjalaisesta keittiöstä

Karjalan Liiton naistoimikunta juhli näyttävästi 40 vuotta jatkunutta toimintaansa. Eikä suotta. Kuten tiedämme, naiset piirakoillaan ja paisteillaan ovat moneen kertaan pelastaneet karjalaista toimintaa. Naistoimikunnan puheenjohtaja, keittiömestari ja kotiseutuneuvos Aira Viitaniemi on liiton tiedottajan Saija Pelvaksen kanssa toimittanut aivan uuden karjalaiseen ruokaan erikoistuneen teoksen, Karjalaisen ruokakirjan. Sieltä löytyvät niin Konevitsan kaa-likeiton kuin terijokelaisen sukunapaistin ohjeetkin ja tietysti monenmoisten piirakoiden reseptit.

Houkuttavat selkeät tekstit ja hienot kuvat koukuttavat kenet tahansa tämän oppaan kanssa hellan ääreen. Kirjaa on saatavana Karjalan Liitosta.